

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
Centrul Național de Management în Sănătate
Monitorizarea și Evaluarea Programelor Naționale de Sănătate

CUNOȘTINȚELE, ATITUDINILE ȘI PRACTICILE TINERILOR DE 15-24 ANI CU REFERIRE LA HIV/SIDA

Raportul studiului

Chișinău 2010

Prezentul raport descrie rezultatele studiului repetat de măsurare a cunoștințelor, atitudinilor și practicilor tinerilor de 15-24 ani cu referire la HIV/SIDA. Studiul este realizat în mod similar ca și studiile realizate în 2006 și 2008 (Otilia Scutelnicuic 2007 și Otilia Scutelnicuic 2008). Grupul de implementare a studiului exprimă recunoștințe tuturor persoanelor implicate, inclusiv respondenților pentru participare și sinceritate.

Grupul de autori:

Otilia Scutelnicuic – Monitorizarea și Evaluarea Programelor Naționale de Sănătate, Centrul Național de Management în Sănătate

Vasile Cantarji – Centrul de Investigații Sociologice și Marketing „CBS-AXA”

Valeriu Pleșca – Monitorizarea și Evaluarea Programelor Naționale de Sănătate, Centrul Național de Management în Sănătate

Tatiana Cotelnic – Harea – Monitorizarea și Evaluarea Programelor Naționale de Sănătate, Centrul Național de Management în Sănătate

Olga Cojocaru – Observatorul Național pentru Droguri, Monitorizarea și Evaluarea Programelor Naționale de Sănătate, Centrul Național de Management în Sănătate

Tatiana Costin – Observatorul Național pentru Droguri, Monitorizarea și Evaluarea Programelor Naționale de Sănătate, Centrul Național de Management în Sănătate

Echipa de implementare a studiului

Ion Jigău - director executiv, Centrul de Investigații Sociologice și Marketing „CBS-AXA”

Vasile Cantarji – coordonatorul studiului, Centrul de Investigații Sociologice și Marketing „CBS-AXA”

Otilia Scutelnicuic – Monitorizarea și Evaluarea Programelor Naționale de Sănătate, Centrul Național de Management în Sănătate

Bătrînecu Veaceslav – managerul rețelei de interviuatori, Centrul de Investigații Sociologice și Marketing „CBS-AXA”

Studiul a fost implementat cu suportul financiar al grantului Fondului Global pentru combatere SIDA, Tuberculozei și Malariei, runda 6.

CUPRINS

Metoda cercetării	6
Scopul și obiectivele studiului.....	6
Tipul studiului	6
Caracteristicile eșantionului	6
Instrumentul de colectare a datelor	7
Colectarea datelor	7
Analiza datelor.....	8
Structura socio-demografică	9
Cunoștințe	11
Cunoștințe despre HIV/SIDA.....	11
Cunoștințe despre ITS	16
Cunoștințe despre prezervativ	18
Consilierea și testarea la HIV	20
Atitudinile visavi de persoanele care trăiesc cu HIV	25
Comportament sexual.....	27
Eșantionul general al tinerilor de 15-24 ani	28
Parteneri permanenți (soți/soții și concubini/concubine)	28
Parteneri sexuali nepermanenți	30
Parteneri comerciali	31
Utilizarea prezervativului.....	32
Sub-eșantionul tinerilor necăsătoriți și fără parteneri sexuali tip concubin pe parcursul ultimilor 12 luni. 34	
Vârsta mediană a debutului vieții sexuale.....	34
Tinerii sexual activi	35
Parteneri sexuali multipli.....	36
Utilizarea prezervativului.....	37
Consumul de substanțe.....	40
Consumul de tutun	40
Consumul de alcool.....	41
Consumul de sedative și tranchilizante.....	43

Consumul de droguri ilegale.....	44
Concluzii	45
Limitările studiului	47
Compararea rezultatelor 2006/2008/2010.....	47
Anexă	Error! Bookmark not defined.
Lista figurilor.....	50
Lista tabelelor	50
Referințe.....	53

Acronime

CTV	consiliere și testare voluntară
HIV	Virusul Imunodeficienței Umane
ITS	Infecții cu transmitere sexuală
SIDA	Sindromul Imunodeficienței Umane Achiziționate
UNAIDS	Programul Comun al Națiunilor Unite pentru HIV/SIDA
FHI	Family Health International
BNS	Biroul Național de Statistică

Metoda cercetării

Scopul și obiectivele studiului

Studiul a avut drept obiectiv principal măsurarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor cu referire la HIV/SIDA și consumul de substanțe psihotrope în rândul tinerilor de 15-24 ani care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova (malul drept al râului Nistru¹).

Obiectivele specifice ale studiului:

- Măsurarea nivelului de cunoștințe despre HIV/SIDA, ITS și prezervative;
- Măsurarea nivelului de testare la HIV;
- Măsurarea atitudinilor visavi de persoanele ce trăiesc cu HIV;
- Măsurarea comportamentului sexual de risc;
- Măsurarea consumului de substanțe psihotrope;

Tipul studiului

Sondaj de opinie printre gospodării cu reprezentativitate națională. Localitățile, străzile, gospodăriile și respondenții au fost selectați aleatoriu. Interviuurile au fost realizate utilizând procedeul „față în față” în gospodăria respondentului.

Caracteristicile eșantionului

Ținta eșantionării au constituit-o tinerii de 15-24 ani care locuiesc permanent pe teritoriul Republicii Moldova (malul drept al râului Nistru).

Pentru a asigura reprezentativitatea eșantionului studiului, procesul eșantionării a cuprins următoarele etape:

1. Stratificarea în baza a două criterii:
 - Regional: au fost selectate 32 regiuni conform divizării administrativ-teritoriale a teritoriilor de pe malul drept al râului Nistru (raioane);
 - După tipul localității. Localitățile au fost divizate în:
 - i. sate mici,
 - ii. sate medii,
 - iii. sate mari,
 - iv. localități urbane mici²,
 - v. municipiile Chișinău și Bălți.

¹ Urmare a conflictului armat de pe râul Nistru în anii 90, teritoriul de pe malul stâng nu este controlat în totalitate de către Guvernul de la Chișinău. Desfășurarea studiilor sociologice pe malul stâng este împiedicată de dificultatea negocierilor și lipsa cadrului de eșantionare.

² Centrele raionale și alte localități de tip urban.

Divizarea satelor după mărime s-a realizat aparte pentru fiecare regiune pe baza numărului populației. Distribuția a fost realizată pe baza punctelor de divizare a localităților în trei grupuri după numărul populației, astfel încât aceste grupuri să fie egale ca număr de localități.

După stratificarea numărului potențialilor respondenți per strat a fost calculat proporțional numărului populației din grupul țintă (15-24 ani) fiecărui strat în baza datelor statistice oferite de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova³.

2. Randomizarea. Localitățile, străzile, gospodăriile și respondenții au fost selectați aleatoriu. Au urmat trei etape de selectare aleatorie:

- localitățile au fost selectate aleatoriu în baza listei de localități cu extragerea din fiecare raion a punctelor de eșantionare;
- în fiecare punct de eșantionare în dependență de mediul urban sau rural au fost utilizate două tipuri de rute pentru gospodăriile din blocuri și pentru casele de la sol, prin metoda rutei aleatoare;
- persoanele din gospodăriile selectate care corespundeau criteriilor de includere (locuitor permanent al Republicii Moldova, malul drept al Nistrului, cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 ani, abil fizic și mintal pentru a participa la studiu și care și-a oferit consimțământ informat). Dacă în gospodărie erau mai multe persoane care corespundeau criteriilor de includere, atunci interviuata era persoana cu cea mai apropiată zi de naștere.

Urmând etapele de mai sus, a fost acumulat un eșantion național în număr de 1209 respondenți cu o eroare maximă de $\pm 3\%$.

Instrumentul de colectare a datelor

În cadrul studiului repetat a fost folosit instrumentul de colectare a datelor aplicat în anul 2006 și anul 2008, pentru a asigura comparabilitatea rezultatelor. Drept bază pentru elaborarea compartimentului ce ține de cunoștințele, atitudinile și practicile cu referire la HIV/SIDA a servit ghidul pentru *Studiile Particularităților Comportamentale (Family Health International, 2004)*. Din acest ghid a fost selectat chestionarul pentru interviuarea populației mature de 15-49 ani. Drept argument pentru selectarea acestuia a servit faptul că o bună parte din tinerii de pe segmentul de vârstă 15-24 ani sunt căsătoriți sau trăiesc în concubinaj (11.1% din respondenții studiului desfășurat în anul 2006) (*Scutelnicuic Otilia 2007*). Analiza separată pentru tinerii care nu au fost niciodată căsătoriți și care nu au avut parteneri sexuali tip concubin pe parcursul ultimului an a fost realizată prin extragerea din baza de date a respondenților ce corespund criteriilor de includere în sub-eșantion. Pentru colectarea datelor despre consumul de substanțe a fost utilizat chestionarul pentru studiile de prevalență a consumului de substanțe psihotrope recomandat de către Centrul European pentru Monitorizarea Drogurilor și Dependenței de Droguri (*European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction 2002*).

Chestionarul a fost disponibil în limbile română și rusă, respondenții având posibilitatea să aleagă limba de comunicare.

Colectarea datelor

Colectarea datelor s-a desfășurat în perioada 26 septembrie – 7 noiembrie 2010. Pentru evitarea barierelor de comunicare precum și pentru ridicarea gradului de sinceritate în teren au mers echipe mixte, compuse

³ http://statbank.statistica.md/pxweb/Database/RO/02_POP/POP01/POP01.asp

din interviuatori de ambele sexe. Interviuatorii au fost instruiți în aplicarea chestionarului și selectarea respondenților în teren.

Dacă persoana eligibilă din gospodăria selectată nu a fost găsită acasă, atunci interviuatorul s-a întors în aceeași zi sau a doua zi pentru a o intervieva.

Verificarea datelor a fost realizată conform metodei:

- Veridicitatea realizării interviurilor a fost evaluată de către echipa de verificatori utilizând procedeul verificării a 15% din rutele selectate aleatoriu;
- Verificarea telefonică a 30% din numerele de telefon din fișele de rută;
- Calitatea colectării datelor și consistența datelor obținute au fost verificate prin metoda comparării statistice.

Analiza datelor

În eșantionul național au intrat 1209 chestionare valide. Din cauza aplicării supra-eșantionării în cazul municipiului Bălți, baza națională a fost ponderată pentru a apropia structura eșantionului de cea reală. Dezagregarea respondenților în sub-eșantioane a fost realizată cu scopul urmăririi tendințelor în timp. Pentru indicatorii de cunoștințe și comportament rezultatele studiului au fost analizate separat pentru sub-eșantionul tinerilor respondenți care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri sexuali tip concubin pe parcursul ultimului an (992 chestionare valide) și pentru întregul eșantion de respondenți (1209 respondenți). La compararea datelor dintre sub-eșantioane trebuie să se țină cont de diferențele dintre erorile standard ale fiecărui sub-eșantion.

Tabelul 1 Structura eșantionului după caracteristicile de dezagregare

		Nr. respondenți	Eroare limită (±)
Sex:	Masculin	563	4,1%
	Feminin	643	3,9%
	Transgender	3	-
Vârstă:	15 – 19 ani	722	3,6%
	20 – 24 ani	487	4,4%
Starea civilă:	Necăsătoriți	992	3,1%
	Sunt/au fost căsătoriți	196	7,0%
Mediul de reședință:	Urban mare	484	4,5%
	Urban mic	184	7,2%
	Rural	541	4,2%
Orașe mari:	Chișinău	176	7,4%
	Bălți	299	5,7%

Datele obținute au fost procesate în programul de analiză statistică SPSS 15.0. Sumarele statistice au fost generate folosind frecvențele și tabelele încrucișate.

Structura socio-demografică

Structura socio-demografică a populației tinere recrutate (Tabelul 2) are următoarele caracteristici:

Gen – 47,9% sunt respondenți de gen masculin și 51,8% sunt respondenți de gen feminin. Trei respondenți s-au autoidentificat drept transgender, ceea ce constituie 0,3 la sută din numărul total de respondenți. Deși în acest segment de vârstă, conform statisticii oficiale⁴, numărul bărbaților și femeilor este aproximativ egal, supra-prezența populației de gen feminin în eșantion se datorează implicării mai sporite a populației masculine în mobilitate teritorială, în special în migrația forței de muncă înafara țării (Tabelul 2).

Vârstă –Grupului de vârstă de 15-19 ani i-au revenit 60,6% din eșantion, iar grupului de vârstă de 20-24 ani – 39,4%. Vârsta medie a eșantionului este de 18.8 ani (mediana – 18 ani, deviația standard – ± 2.97 ani).

Starea civilă – dat fiind specificul de vârstă, marea majoritate a respondenților sunt celibatari – 82,5%. Din eșantion, 13,4% erau căsătoriți către momentul interviului. Celelalte forme sunt rar întâlnite (doar 2,5% locuiesc în concubinaj, 0,4% sunt divorțați și două persoane au statutul de văduvi). Distribuția după stare civilă variază foarte mult funcție de alte caracteristici. Astfel, ponderea respondenților celibatari în rândul bărbaților este de 89,5%, fiind mai mare decât în cazul femeilor – 75,8%. Astfel, experiență de viață în cuplu au de trei ori mai multe femei decât bărbați din eșantion. Ponderea tinerilor căsătoriți în mediul rural este de 16,5%, aproape dublu decât în urban mic (8,7%) și municipii (9,9%).

Nivelul de studii - patru din zece respondenți (43,8%) dispuneau la momentul interviului de studii medii incomplete, 20,4% - de studii medii, iar de studii medii profesionale - 12,3% din eșantion. Cel puțin ultimele două generații din limitele de vârstă cuprinse în studiu depășesc vârsta de absolvire a instituțiilor de învățământ superior, astfel aproape unu din zece respondenți la momentul studiului dispuneau deja de studii superioare (9,2%) sau postuniversitare (0,5%). Din eșantion, 13,8% respondenți comunică că dețin studii superioare incomplete, nivel ce corespunde finisării unui colegiu.

Mediul de reședință - din eșantionul național 24,1% respondenți erau din municipiile Chișinău și Bălți, 19,3% - din orașele mici și 56,6% - din mediul rural. Ponderarea aplicată pe baza generală pentru a ajusta cota municipiului Bălți în eșantion oferă o distribuție după mediul de reședință apropiată de cea a populației de 15-24 ani în general pe țară⁵. Distribuția după grupul de vârstă a fost diferită în mediul urban și rural. Astfel, în rândul respondenților din mediul urban 51,2% aveau vârsta de 15-19 ani și 48,8% - de 20-24 ani. În rândul respondenților din mediul rural 65,6% aveau vârsta de 15-19 ani și 34,4% – de 20-24 ani. Supra-prezența grupului de vârstă de 15 – 19 ani în mediul rural se explică prin:

- perioada desfășurării studiului, când studenții sunt înafara localității de rezidență și probabilitatea de a fi incluși în eșantion se reduce;

⁴ http://statbank.statistica.md/pxweb/Database/RO/02_POP/POP01/POP01.asp

⁵ idem

- mediul rural este mai afectat de fenomenul migrației forței de muncă, ceea ce iarăși reduce includerea în eșantion a tinerilor din grupa de vârstă mai mare.

Statut ocupațional – conform datelor BNS, în anul 2009 au fost înregistrați 121 mii persoane de vârstă 15-24 ani care au fost ocupate⁶, ceea ce constituie circa 18% populație ocupată din totalul populației de 15-24 ani. Rata ocupării în rândul populației cuprinse în studiu constituie 14,1% populație ocupată, deci ceva mai puțin decât estimează BNS. Explicația ține de perioada de colectare a datelor, care corespunde trimestrului IV în mare parte, când se reduce numărul populației ocupate în muncile sezoniere, deci, în mod tradițional, se înregistrează rate de ocupare mai mici decât media anuală. Un alt factor ține de natura subiectivă a statutului ocupațional din studiu, dat fiind faptul că acesta este stabilit pe seama autodeterminării persoanei.

Tabelul 2 Structura socio-demografică a populației incluse în studiu

		%
Sex:	Masculin	47,9
	Feminin	51,8
	Transgender	0,3
Vârstă:	15 – 19 ani	60,6
	20 – 24 ani	39,4
	Vârsta medie	18,8
	Vârsta mediană	18
	Deviația standard	2,97
Starea civilă:	Celibatar	82,5
	Căsătorit	13,4
	Concubinaj	2,5
	Divorțat	0,4
	Văduv	0,03
	Nu este indicat	1,2
Nivelul de studii:	Niciodată nu a frecventat școala	0,2
	Școala primară (4 clase)	0,7
	9 clase sau mai puțin - Studii medii incomplete	43,8
	Studii medii	20,4
	Studii medii profesionale	12,3
	Studii superioare incomplete	12,5
	Studii superioare complete	9,2
	Studii postuniversitare	0,5
Nu este indicat	0,4	
Mediul de reședință:	Urban mare	24,1
	Urban mic	19,3
	Rural	56,6
Statut ocupațional:	Ocupat	14,1
	Neocupat	84,8
	Nu este indicat	1,1

⁶ <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=3355>

Din respondenții sub-eșantionului persoanelor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri sexuali tip concubin, 56,7% aveau reședință în mediul rural. Comparativ cu eșantionul general (56,6% aveau reședință în mediul rural) nu putem vorbi de o variație semnificativă după mediul de reședință. Majoritari în sub-eșantion sunt respondenții de 15-19 ani (72,5%) comparativ cu ponderea acestui grup de vârstă în eșantionul general (60,6%).

Cunoștințe

Cunoștințe despre HIV/SIDA

Marea majoritate a tinerilor intervievați (97,4%) au auzit vreodată de HIV sau SIDA. Variația funcției de diferite caracteristici socio-demografice nu este una semnificativă (Tabelul 3).

Tabelul 3. Ponderea răspunsurilor afirmative la întrebarea „Ați auzit vreodată despre HIV sau SIDA?”, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		%, au auzit vreodată despre HIV/SIDA
General		97,4
Sex:	Masculin	97,3
	Feminin	97,5
Vârstă:	15-19 ani	96,6
	20-24 ani	98,7
Stare civilă	Necăsătoriți	97,4
	Sunt/au fost căsătoriți	97,3
Mediu de reședință:	Urban mare	97,9
	Rural	96,7
	Urban mic	98,9
Municipii	Chișinău	98,3
	Bălți	96,0

Fiind întrebați dacă cunosc pe cineva care este purtător al virusului HIV sau a decedat de SIDA, 8,8% din respondenți au dat un răspuns afirmativ (Tabelul 4). La acest capitol, însă, înregistrăm variații semnificative în rândul diferitor categorii de respondenți. Respondentul tipic care cunoaște vreun purtător al virusului HIV este cel mai des un bărbat (10,9% în rândul bărbaților cunosc), de 20-24 ani (12,1%, aproape dublu decât în celălalt grup), au experiența de viață în cuplu (11,0%), locuitor al orașelor mari (12,4%) și în special al municipiului Bălți, unde 14,7% din respondenți cunosc pe cineva HIV infectat sau care au decedat de SIDA.

Tabelul 4. Ponderea răspunsurilor afirmative la întrebarea „Cunoașteți pe cineva care este purtător al virusului HIV sau a decedat de SIDA?”, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		%, cunosc pe cineva care este purtător al virusului HIV sau a decedat de SIDA
General		8,8
Sex:	Masculin	10,9
	Feminin	6,8
Vârstă:	15-19 ani	6,5

	20-24 ani	12,1
Stare civilă	Necăsătoriți	8,3
	Sunt/au fost căsătoriți	11,0
Mediu de reședință:	Urban mare	12,4
	Rural	7,6
	Urban mic	7,6
Municipii	Chișinău	12,5
	Bălți	14,7

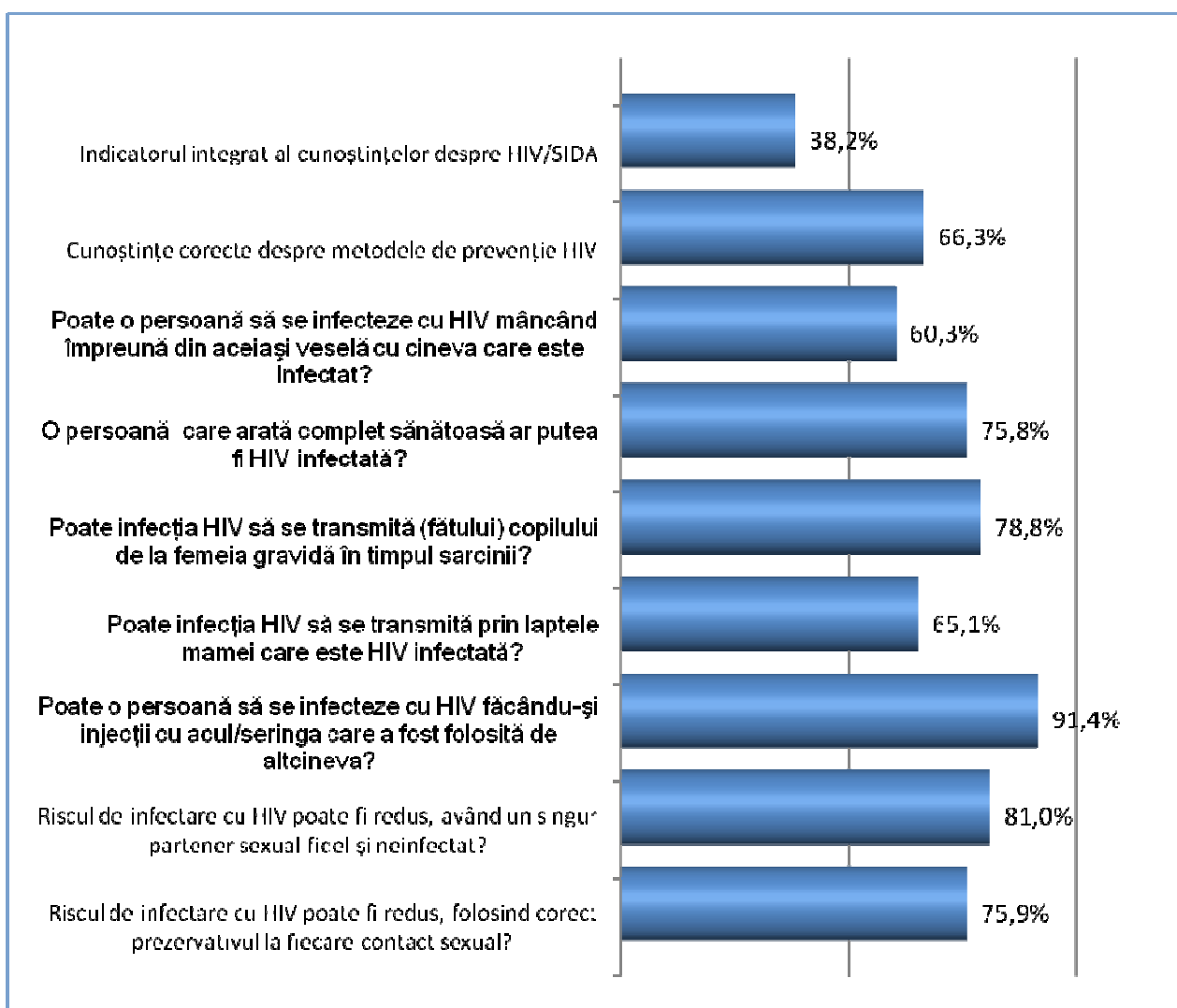
Referitor la posibilitatea prevenirii transmiterii infecției HIV pe cale sexuală, majoritatea respondenților au fost de acord că având un singur partener sexual fidel și neinfecat (81,0%) și prin utilizarea corectă a prezervativului la fiecare contact sexual (75,9%) poate fi prevenită transmiterea virusului HIV (Figura 1). Indicatorul cunoștințelor despre metodele de prevenire a infecției HIV (*Family Health International 2004*) calculat prin integrarea răspunsurilor la ambele întrebări a atins valoarea de 66,3%

În același timp doar 60,3% respondenți au oferit răspuns corect la întrebarea privind riscul infectării cu virusul HIV prin utilizarea în comun a veselei cu o persoană HIV pozitivă și doar 75,8% consideră că o persoană care arată complet sănătoasă poate fi HIV infectată. Astfel, indicatorul integrat al cunoștințelor despre HIV/SIDA⁷ atinge cota de 38,2% respondenți. Concepțiile greșite cu privire la transmiterea HIV, împărtășite de cei mai mulți tineri se referă la convingerea că HIV se transmite prin utilizarea în comun a tacâmurilor. Astfel, patru din zece tineri fie că sunt convingeți că HIV se transmite pe această cale, fie că nu au știut ce să răspundă sau au refuzat să ofere un răspuns (39,7%) (Figura 1).

Existența riscului transmiterii HIV prin utilizarea în comun a seringilor pentru injectarea drogurilor este cunoscut pentru 91,4% respondenți. Sarcina și alăptarea ca și căi de transmitere a virusului HIV sunt cunoscute de către 78,8% și 65,1% respondenți respectiv (Figura 1).

Figura 1 Ponderele răspunsurilor corecte la întrebările referitor la cunoștințele despre HIV/SIDA, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

⁷ Ponderea respondenților ce au oferit răspunsuri corecte la fiecare din întrebările:
 „Riscul de infectare cu HIV poate fi redus prin utilizarea corectă a prezervativului la fiecare contact sexual?”
 „Riscul de infectare cu HIV poate fi redus, având un singur partener sexual fidel și neinfecat?”
 „Virusul HIV poate fi transmis, luând masa din același tacâm cu o persoană HIV infectată?”
 „Un om aparent sănătos poate fi HIV infectat?”

Sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și care nu au avut parteneri sexuali tip concubin pe parcursul ultimului an nu înregistrează careva diferențe în valoarea indicatorilor integrați față de eșantionul general (Tabelul 5).

Valorile indicatorilor integrați calculați pe baza datelor studiului variază în rândul unor categorii socio-demografice. În cazul respondenților de sex feminin, valoarea indicatorul integrat al cunoștințelor despre HIV este superioară (41,0%) față de cea înregistrată în rândul respondenților de sex masculin (35,0%). Pe de altă parte însă, bărbații sunt ceva mai bine cunoscuți cu metodele de prevenire a transmiterii infecției HIV (68,1% față de 64,8% în cazul femeilor) (Tabelul 5). Indicatorul integrat al cunoștințelor despre HIV înregistrează valori mai mari în rândul femeilor, deoarece acestea sunt într-o măsură mai mare informate despre riscurile transmiterii prin utilizarea veselei în comun și au oferit într-un procent mai mare răspunsuri corecte la întrebarea „O persoana care arată complet sănătoasa, ar putea fi HIV infectata?”. În plus femeile au oferit într-un procent mai mare răspunsuri corecte privind transmiterea infecției HIV de la mamă la făt în timpul sarcinii și prin alăptare la sân (Tabelul 6). Comparativ cu respondenții de sex masculin, respondenții de sex feminin înregistrează valori mai înalte ale indicatorului integrat al cunoștințelor despre HIV independent de mediul de reședință. Cele mai mari diferențe dintre sexe se înregistrează în orașele

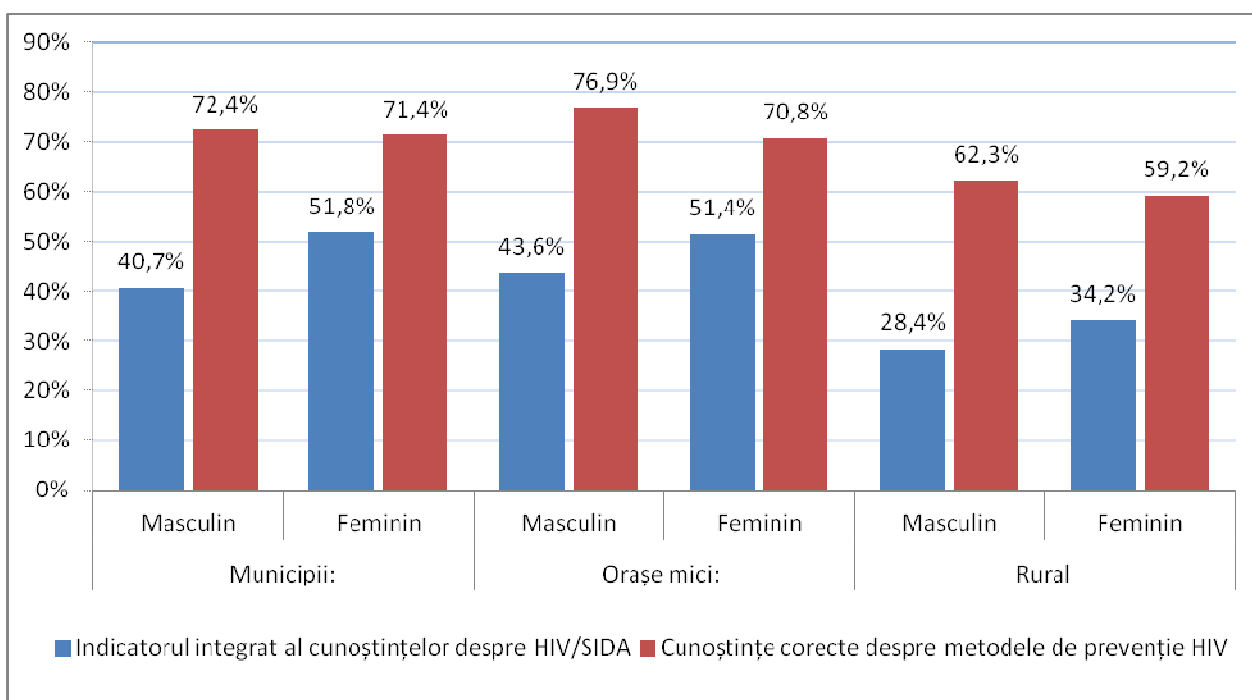
mari. Valoarea acestui indicator în rândul femeilor din orașele mari este de 51,8%, iar în rândul bărbaților - 40,7%. Diferența în valoarea indicatorului la dezagregare după sexe este mai mică în rândul tinerilor din orașele mici și mediul rural (Figura 2).

Tabelul 5 Valorile indicatorului integrat al cunoștințelor despre HIV/SIDA și al cunoștințelor corecte despre metodele de prevenire a transmiterii infecției HIV, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Indicatorul integrat al cunoștințelor despre HIV/SIDA, %	Indicatorul integrat al cunoștințelor despre metodele de prevenire HIV, %
General		38,2	66,3
Sex:	Masculin	35,0	68,1
	Feminin	41,0	64,8
Vârstă:	15-19 ani	35,2	62,6
	20-24 ani	42,9	72,1
Stare civilă:	Necăsătoriți	38,1	66,5
	Sunt/au fost căsătoriți	38,6	64,1
Mediul de reședință:	Rural	31,2	60,1
	Urban mic	47,3	76,1
Municipii:	Chișinău	51,7	75,6
	Bălți	31,0	63,6

Odată cu înaintarea în vârstă sporește și gradul de informare despre infecția HIV în general și metodele de prevenire în particular (Tabelul 5). Faptul că în cazul persoanelor de 20-24 ani se înregistrează valori mai mari ale indicatorilor integrați se datorează în majoritate informării sporite a acestora cu privire la metodele de prevenire a transmiterii infecției HIV, deoarece la celelalte componente ale indicatorului integrat al cunoștințelor despre HIV, diferența este minimă, cu excepția procentului celor care consideră că o persoană care arată complet sănătoasă ar putea fi HIV infectată (80,5% în cazul tinerilor de 20-24 ani și 72,7% în cazul celor de 15-19 ani) (Tabelul 6).

Figura 2 Valorile indicatorului integrat al cunoștințelor despre HIV/SIDA și a cunoștințelor corecte despre metodele de prevenire HIV în funcție de sex și mediu de reședință, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

Cel mai mult gradul de informare variază în funcție de mediul de reședință. Tinerii din mediul rural înregistrează valori mai mici ale indicatorului integrat al cunoștințelor despre HIV față de cei din mediul urban. În cazul indicatorului cunoștințelor corecte despre metodele de prevenire a transmiterii infecției HIV, tendințele nu sunt atât de evidente. Diferențe mai mari se înregistrează doar în cazul respondenților din orașele mici, unde femeile înregistrează o valoare de 76,9% a indicatorului, iar bărbații - 70,8% (Figura 2). Mediul rural cedează la indicatorul privind posibilitatea infectării prin utilizarea în comun a veselei. Tinerii din orașele mici sunt mai puțin familiarizați cu riscurile transmiterii virusului de la mama la făt, chiar și comparativ cu tinerii din mediul rural (Tabelul 6).

Tabelul 6 Răspunsurile corecte la întrebările cu referire la cunoștințele despre HIV, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Poate o persoana sa se infecteze cu HIV mâncând împreună din aceeași vesela cu cineva care este infectat?, %	Cum credeți, o persoana care arata complet sănătoasa ar putea fi HIV infectata?, %	Poate o persoana sa se infecteze cu HIV făcându-și injecții cu acul/seringa care a fost folosita de altcineva?, %	Poate infecția HIV să se transmită (fătului) copilului de la femeia gravidă în timpul sarcinii?, %	Poate infecția HIV să se transmită prin laptele mamei care este HIV infectată?, %
General		60.3	75.8	91.4	78.8	65.1
Sex:	Masculin	58,1	72,6	91,9	76,6	62,1
	Feminin	62,2	78,8	90,9	81,0	67,9
Vârstă:	15-19 ani	60,2	72,7	90,6	76,9	64,8
	20-24 ani	60,4	80,5	92,7	81,8	65,7
Stare	Necăsătoriți	61,0	75,2	92,0	78,7	66,4

civilă	Sunt/au fost căsătoriți	56,8	78,4	88,0	79,3	58,1
Mediu de reședință:	Urban mare	69,4	77,7	92,3	80,4	70,0
	Rural	54,0	74,7	90,2	80,4	67,8
	Urban mic	67,4	76,6	94,0	72,3	51,1
Municipii:	Chișinău	70,5	81,8	93,8	85,8	73,3
	Bălți	65,9	59,2	85,2	62,2	53,2

Un specific aparte avem în cazul persoanelor din municipiul Bălți. În cadrul acestui sub-eșantion valoarea indicatorului integrat al cunoștințelor despre HIV este foarte mică – 31,0%, mai mică chiar decât în mediul rural. Chiar și indicatorul cunoștințelor corecte despre metodele de prevenire a transmiterii infecției HIV, deși mai mare decât în mediul rural, este unul sub valoarea înregistrată în eșantionul general – 63,6% (Tabelul 5). Deși locuitorii orașelor mari înregistrează cel mai sporit grad de informare, locuitorii municipiului Bălți se remarcă prin clișee speciale. Mai întâi de toate, respondenții din municipiul Bălți au înregistrat cel mai mic procent de răspunsuri corecte la întrebarea ”Cum credeți, o persoană care arata complet sănătoasă ar putea fi HIV infectată?” – 59,2%. Tinerii intervievați din municipiul Bălți sunt cel mai puțin informați și cu privire la căile de transmitere a virusului de la mama la făt (62,2% răspunsuri corecte despre posibilitatea transmiterii infecției HIV în timpul sarcinii și 53,2% prin laptele matern). Trebuie să remarcăm și ponderea mai mare a „negării” riscului de infectare cu HIV prin utilizarea în comun a seringilor în cazul tinerilor din municipiul Bălți (doar 85,2% răspunsuri afirmative comparativ cu 91,4% în eșantionul total), dar și faptul că în cazul lor este mai mare ponderea celor care au răspuns corect la întrebarea despre riscul de infectare prin utilizarea în comun a veselei (65,9% au negat posibilitatea infectării pe această cale) (Tabelul 6).

Cunoștințe despre ITS

Majoritatea absolută a respondenților (92,5%) au auzit vreodată de ITS. Respondenții din grupul de vârstă 20-24 ani mai frecvent (96,4%) au relatat că au auzit vreodată de ITS comparativ cu respondenții din grupul de vârstă de 15-19 ani (89,9%). Se înregistrează o diferență, deși nesemnificativă, la dezagregarea după mediul de reședință. Astfel, 95,7% din tinerii locuitori ai orașelor mari au auzit despre ITS, comparativ cu 93,5% din tinerii din orașele mici și 90,8% din tinerii din sate. Funcție de sex și stare civilă nu există diferențe semnificative (Tabelul 7).

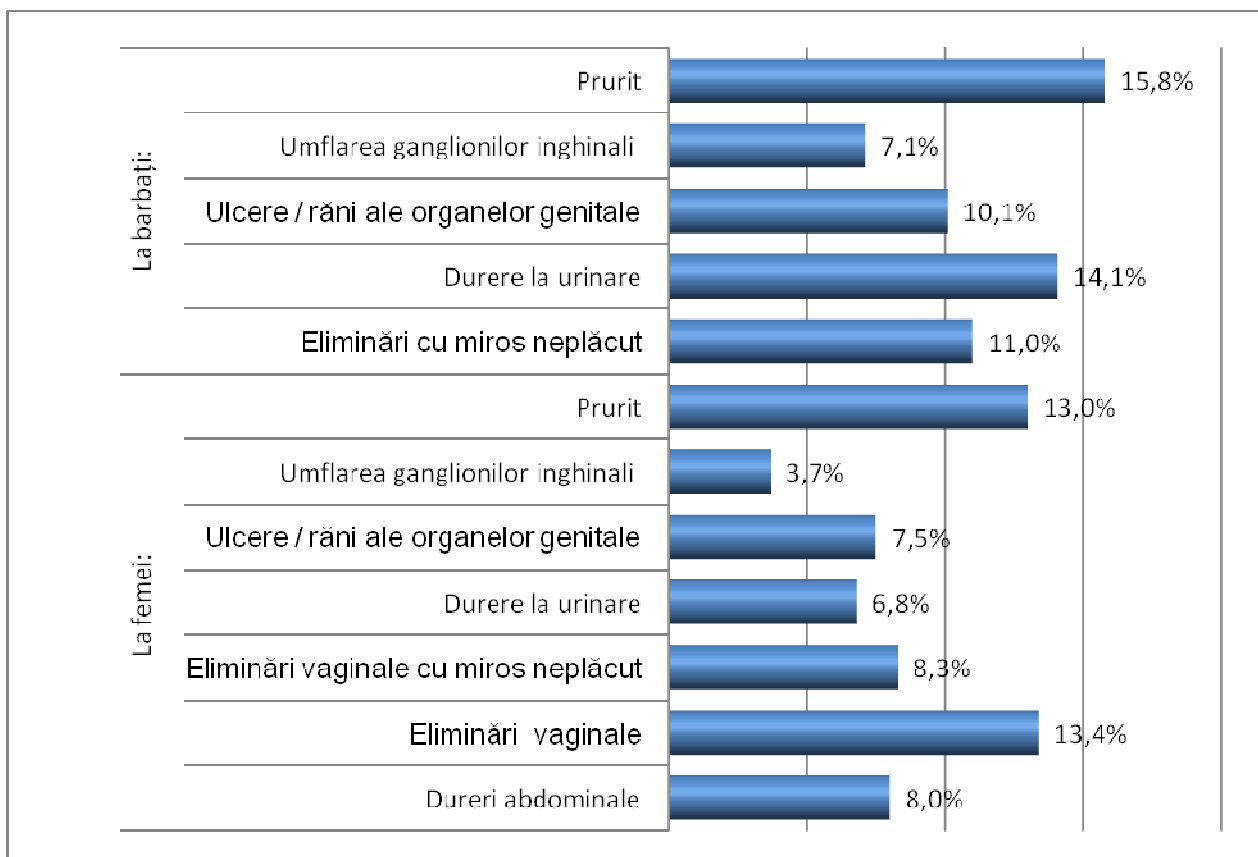
Tabelul 7 Au auzit vreodată de ITS (răspunsuri afirmative), tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		% au auzit vreodată de ITS
General		92,5
Sex:	Masculin	92,2
	Feminin	92,9
Vârstă:	15-19 ani	89,9
	20-24 ani	96,4
Stare civilă	Necăsătoriți	92,4
	Sunt/au fost căsătoriți	92,8
Mediu de reședință:	Urban mare	95,7
	Rural	90,8
	Urban mic	93,5
Municipii:	Chișinău	96,0

	Bălți	93,4
--	-------	------

Fiind întrebați despre semnele clinice ale ITS, cel mai frecvent indicate la bărbați au fost pruritul (15,8%) și durerile la urinare (14,1%), iar la femei - eliminările vaginale (13,4%) și pruritul (13,0%). Mai rar respondenții au menționat celelalte simptome ale ITS (Figura 3).

Figura 3 Cunoașterea semnelor clinice ale ITS de către respondenți, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

Circa două treimi din respondenți (68,1%) nu au știut să indice nici un semn clinic al ITS la femei și 67,8% la bărbați.

Eliminări anormale/ulcere ale organelor genitale pe parcursul ultimelor 12 luni au raportat 5,3% din tinerii intervievați. Categoriile care în cea mai mare măsură au raportat acest lucru sunt femeile (8,2%), tinerii de 20-24 ani (9,2%) și în special cei care sunt sau au fost vreodată căsătoriți (13,3%) (Tabelul 8).

Tabelul 8 Prevalența eliminărilor anormale/ulcerelor organelor genitale pe durata ultimelor 12 luni, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		% din eșantionul general	Prevalența în sub-eșantionul respondenților de sex masculin %
General		5,3	-
Sex:	Masculin	2,3	-

	Feminin	8.2	-
Vârstă:	15-19 ani	2.9	1.9
	20-24 ani	9.2	2.9
Stare civilă	Necăsătoriți	3.6	2.1
	Sunt/au fost căsătoriți	13.3	5.0
Mediu de reședință:	Urban mare	7.4	5.4
	Rural	5.2	1.1
	Urban mic	3.3	2.4
Municipii:	Chișinău	8.5	6.1
	Bălți	4.6	2.9

În rândul respondenților de sex masculin prevalența este de 2.3%. Cea mai mare valoare este înregistrată în rândul respondenților de sex masculin este în rândul celor care sunt / au fost căsătoriți (Tabelul 8).

Cunoștințe despre prezervativ

Vasta majoritate a respondenților (98,0%) au auzit vreodată despre metoda de prevenire (protejare) - prezervativul pentru bărbați. Diferențe importante dintre respondenții din diferite grupuri de vârstă și sexe nu au fost înregistrate (Tabelul 9).

Tabelul 9 Ponderea respondenților care au auzit vreodată de prezervativ, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Au auzit vreodată de prezervativ, %
General		98.0
Sex:	Masculin	98.9
	Feminin	97.1
Vârstă:	15-19 ani	97.4
	20-24 ani	98.9
Stare civilă	Necăsătoriți	98.0
	Sunt/au fost căsătoriți	97.4
Mediu de reședință:	Urban mare	99.4
	Rural	97.0
	Urban mic	98.9
Municipii	Chișinău	99.4
	Bălți	99.1

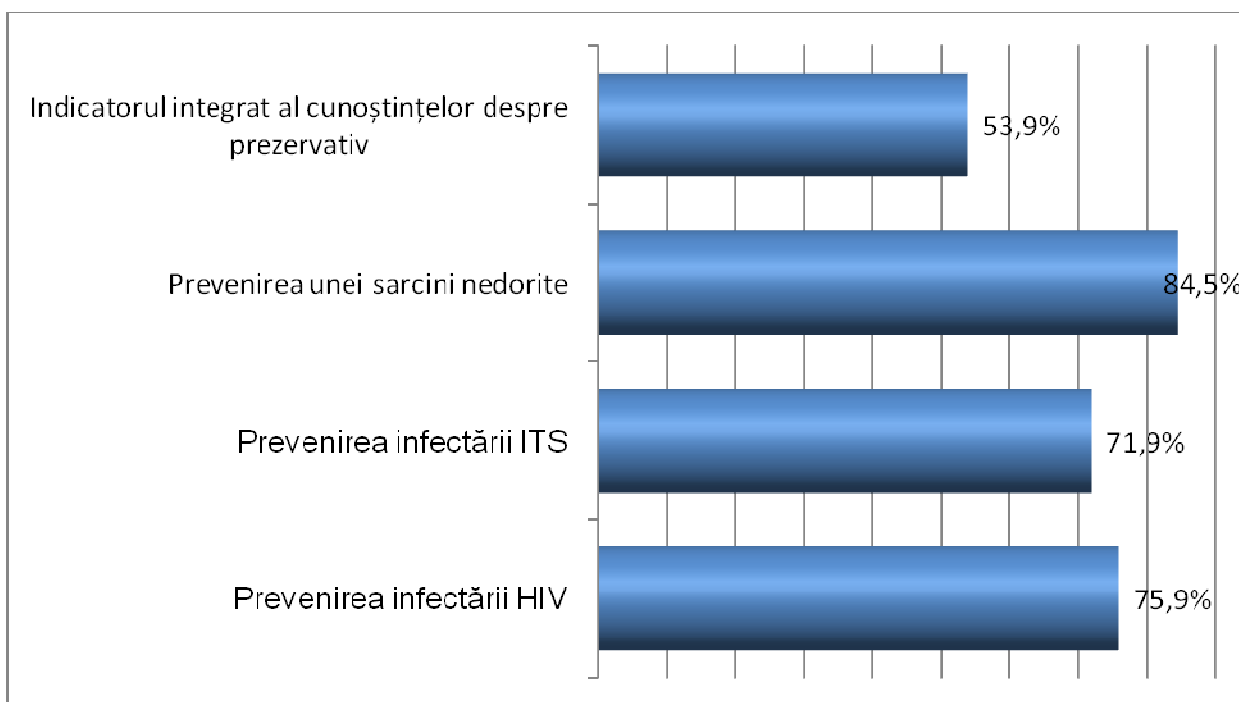
Fiind întrebați despre posibilitatea evitării unei sarcini nedorite prin utilizarea corectă a prezervativului la fiecare contact sexual, majoritatea respondenților care au auzit vreodată de prezervativ au dat un răspuns corect (84,5%). Ponderea răspunsurilor corecte a fost cea mai mică în rândul respondenților din mediul rural (82,6%) și în rândul tinerilor de 15-19 ani (82,3%). Diferențe semnificative între respondenții de diferite sexe și stare civilă nu au fost înregistrate (Tabelul 10).

Tabelul 10 Ponderea răspunsurilor corecte la întrebarea privind evitarea sarcinii nedorite prin utilizarea corectă a prezervativului, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Sarcina nedorită poate fi evitată prin utilizarea corectă a prezervativului la toate contactele sexuale, %	Riscul infectării cu ITS poate fi redus prin utilizarea corectă a prezervativului la toate contactele sexuale, %	Riscul infectării cu HIV poate fi redus prin utilizarea corectă a prezervativului la toate contactele sexuale, %
General		84.5	71.9	75.9
Sex:	Masculin	84.6	74.1	78.1
	Feminin	84.5	69.6	74.0
Vârstă:	15-19 ani	82.3	69.0	73.1
	20-24 ani	87.8	76.0	80.3
Stare civilă	Necăsătoriți	85.0	72.5	76.1
	Sunt/au fost căsătoriți	82.5	69.2	74.1
Mediu de reședință:	Urban mare	86.4	77.3	81.4
	Rural	82.6	69.0	70.8
	Urban mic	87.5	73.3	84.2
Municipii	Chișinău	86.9	79.9	82.4
	Bălți	91.0	66.9	78.2

Majoritatea tinerilor respondenți (71,9%) au relatat că în opinia lor infectarea cu ITS poate fi evitată prin utilizarea corectă a prezervativului la fiecare contact sexual. Ponderea răspunsurilor corecte despre posibilitatea evitării infectării cu virusul HIV prin utilizarea corectă a prezervativului la fiecare contact sexual este de 75,9% (Figura 4).

Figura 4 Răspunsuri corecte la întrebările referitor la cunoștințele despre prezervativ ca metodă de prevenire (protejare), tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

Valoarea indicatorului integrat al cunoștințelor despre prezervativ (ponderea respondenților care au dat un răspuns corect la toate trei întrebări din chestionarul studiului) este mai mică comparativ cu ponderea răspunsurilor corecte la fiecare întrebare în parte. La numitor au fost luați în calcul și respondenții care nu au auzit niciodată de prezervativ. Astfel, 53,9% din numărul total de respondenți au răspuns corect la toate cele trei întrebări (Figura 4). Valoarea indicatorului nu diferă semnificativ între respondenții de sex masculin și feminin. Semnificativă este diferența dintre respondenții din diferite medii de reședință (63,9% în orașele mari și doar 47,9% în sate). Atunci când vorbim despre municipii ne referim de fapt la Chișinău, și mai puțin la municipiul Bălți, cu o valoare (53,1%) sub media pe eșantion (Tabelul 11).

Tabelul 11 Indicatorul integrat al cunoștințelor despre prezervativ, dezagregare după sex, grup de vârstă, statut civil și mediu de reședință, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Indicatorul integrat al cunoștințelor despre prezervativ, %
General		53,9
Sex:	Masculin	55,9
	Feminin	52,2
Vârstă:	15-19 ani	50,4
	20-24 ani	59,3
Stare civilă	Necăsătoriți	55,0
	Sunt/au fost căsătoriți	50,1
Mediu de reședință:	Urban mare	63,9
	Rural	47,9
	Urban mic	59,2
Municipii:	Chișinău	67,0
	Bălți	53,1

Consilierea și testarea la HIV

La momentul actual în Republica Moldova testarea la HIV poate fi efectuată la nivel de centru raional fără excepții și în localitățile municipale. Cabinetele CTV sunt amplasate în instituțiile medicale de rang raional/municipal. Teoretic, în localitățile rurale, în cazul testării la HIV se poate colecta proba de sânge care apoi urmează a fi expediată la laboratorul regional pentru testare la HIV.

Din eșantion, fiecare al doilea respondent (48,9%) a relatat despre posibilitatea efectuării testului la HIV în localitatea (sau raionul) unde locuiește, iar unul din cinci (19,1%) a relatat că a făcut vreodată testul la HIV. Posibilități mai limitate de a efectua un test la HIV au în primul rând tinerii din mediul rural – doar 40,8% au afirmat despre posibilitatea testării la HIV în localitatea (raionul) de reședință. Într-o măsură mai mică au relatat despre existența unui astfel de serviciu în localitate (raion) și tinerii de 15-19 ani (42,6%) (Tabelul 12).

Accesul limitat la servicii de testare (probabil datorate și nivelului jos de informare despre existența unor astfel de servicii) în cazul mediului rural și tinerilor de 15-19 ani fac ca aceste categorii să înregistreze cele mai mici ponderi a persoanelor care au făcut vreodată testul la HIV. Doar 8,2% din tinerii de 15-19 ani, 12,5% din respondenții necăsătoriți și 15,3% din respondenții din mediul rural s-au testat vreodată pentru a-și afla statutul HIV. Trebuie să remarcăm iarăși municipiul Bălți, cu o

disponibilitate a serviciilor în proximitatea clienților relativ bună (62,2%) și o pondere foarte mică a celor ce s-au testat vreodată (16,1%). Iese în evidență categoria celor ce sunt sau au fost căsătoriți. În rândul lor fiecare al doilea respondent (52,8%) afirmă că a făcut vreodată testul la HIV (Tabelul 12). Testarea HIV este recomandată la tineri căsătoriți și acest lucru explică rata mare de testare la HIV în rândul acestei categorii de respondenți.

Tabelul 12 Distribuția răspunsurilor la întrebările despre posibilitatea testării la HIV și testarea propriei zisă, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		„În localitatea (raionul) dvs. există posibilitatea de a face un test la HIV?“, %				„V-ați făcut vreodată testul la HIV?“, %			
		Da	Nu	Nu știu	Non răspuns	Da	Nu	Nu știu	Non răspuns
General		48,8	16,0	35,1	0,1	19,2	78,5	1,7	0,6
Sex:	Masculin	43,6	18,7	37,6	0,0	16,1	80,9	1,9	1,2
	Feminin	53,6	13,4	32,9	0,1	22,0	76,4	1,5	0,1
Vârstă:	15-19 ani	42,7	16,8	40,4	0,0	8,5	89,9	1,3	0,3
	20-24 ani	58,2	14,5	27,3	0,0	35,1	61,6	2,2	1,1
Stare civilă:	Necăsătoriți	46,0	16,1	37,9	0,0	12,5	85,8	1,4	0,3
	Sunt/au fost căsătoriți	62,0	15,0	23,0	0,0	52,8	43,2	3,3	0,7
Mediu de reședință:	Urban mare	65,8	10,3	23,8	0,1	23,5	74,2	1,1	1,2
	Rural	39,4	20,3	40,3	0,0	14,5	83,6	1,3	0,6
	Urban mic	55,2	10,4	34,4	0,0	26,8	69,9	3,3	0,0
Municipii	Chișinău	67,6	8,1	24,3	0,0	24,9	72,8	1,2	1,2
	Bălți	60,5	18,8	20,1	0,6	18,5	78,8	1,2	1,5

Din respondenții care au relatat că au făcut vreodată testul la HIV, majoritatea (68,1%) au răspuns că au făcut-o benevol, iar 29,5% au afirmat că au fost impuși (Tabelul 13). Jumătate dintre cei care au făcut vreodată testul la HIV (51,0%) au beneficiat de consiliere pre-test și peste o treime (35,6%) au fost consiliați post-test. Din numărul celor testați vreodată la HIV, 55,3% au făcut acest test pe perioada ultimului an. Nouă din zece respondenți (91,3%) care au făcut vreodată testul la HIV, au relatat că își cunosc rezultatul.

Tabelul 13. Efectuarea testelor la HIV: perioada, motivația, consiliere, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

Când ați făcut testul (ultima dată), l-ați făcut de bună voie sau ați fost impus?	Benevol	68,1
	Am fost impus	29,5
	Nu știu	0,6
	Non răspuns	1,8
Când ați făcut testul (ultima dată), înainte de a vă lua sânge vi s-a explicat pentru ce se ia sângele și vi s-a povestit despre HIV?	Mi s-a explicat pentru ce și mi s-a povestit despre HIV	51,0
	Doar că se ia proba pentru HIV	35,6
	Nici una, nici alta	8,8
	Nu știu	2,8
	Non răspuns	1,8
Când Va fost anunțat rezultatul (ultimului) testului la HIV vi s-a povestit despre HIV?	Mi-a fost anunțat rezultatul testului și am fost consiliat	36,3

	Doar mi-a fost anunțat rezultatul testului	50,6
	Nici una, nici alta	8,1
	Nu știu	3,0
	Non răspuns	2,0
Când ați făcut ultimul test la HIV?	Pe parcursul ultimului an	55,3
	2-3 ani în urmă	34,7
	Mai mult de 4 ani în urmă	5,3
	Nu știu	1,1
	Non răspuns	3,6
Nu vreau să știu rezultatul, dar Dvs. cunoașteți rezultatul ultimului test la HIV făcut?	Da	91,3
	Nu	6,8
	Non răspuns	1,9

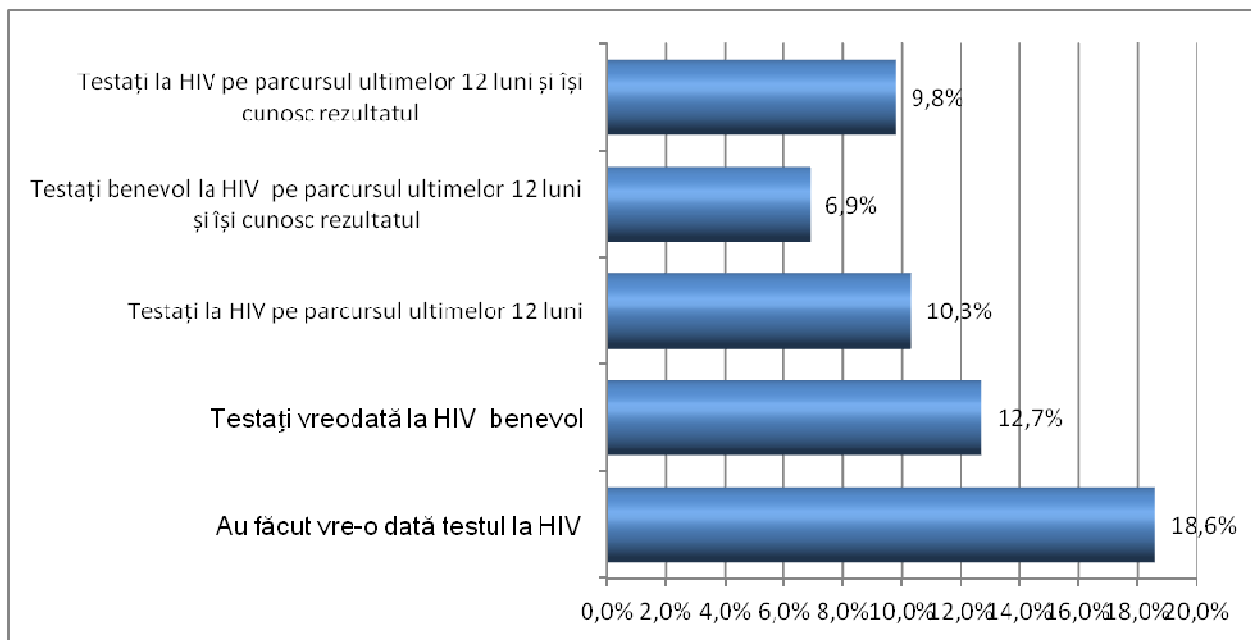
Procentul celor consiliați pre-test pe parcursul ultimului an (60,6%) a sporit cu circa 20 la sută față de cei testați și consiliați pre-test în perioada a 2-3 ani în urmă. Și în cazul consilierii post-test s-a înregistrat progrese. Ponderea celor consiliați în rândul persoanelor testate în ultimul an este de 40,8%, fiind cu zece la sută mai înaltă decât în cazul celor testați în ultimii 2-3 ani (30,0%). În același timp, cele mai înalte ponderi ai persoanelor consiliate la testare se înregistrează în rândul celor testați cu mai mult decât 4 ani în urmă, însă numărul acestor cazuri este unul foarte mic pentru ca să putem face concluzii ferme (Tabelul 14).

Tabelul 14. Efectuarea consilierii pre- și post-testare în funcție de perioada testării, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Perioada testării		
		Pe parcursul ultimului an, %	2-3 ani în urmă, %	Mai mult de 4 ani în urmă, %
Când ați făcut testul (ultima dată), înainte de a vă lua sânge vi s-a explicat pentru ce se ia sângele și vi s-a povestit despre HIV?	Mi s-a explicat pentru ce și mi s-a povestit despre HIV	60,6	40,7	75,9
	Doar că se ia proba pentru HIV	31,9	43,7	12,0
	Nici una, nici alta	6,5	10,4	12,0
	Nu știu	1,0	5,1	0,0
Când Va fost anunțat rezultatul (ultimului) testului la HIV vi s-a povestit despre HIV?	Mi-a fost anunțat rezultatul testului și am fost consiliat	40,8	30,0	62,7
	Doar mi-a fost anunțat rezultatul testului	50,3	56,5	25,4
	Nici una, nici alta	7,8	5,9	11,9
	Nu știu	1,1	7,6	0,0

Din numărul total de respondenți 6,9% au făcut testul la HIV voluntar pe parcursul ultimului an și își cunosc rezultatul⁸ (Figura 5), iar 9,8% au făcut testul la HIV pe parcursul ultimului an și își cunosc rezultatul. În ultimul an unul din zece tineri de 15-24 ani (10,3%) a fost testat la HIV.

Figura 5 Testarea la HIV, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

Nivelul de testare benevolă pe parcursul ultimului an cu cunoașterea rezultatului s-a dovedit a fi dependent de grupul de vârstă, starea civilă, dar și mediul de reședință al respondenților. O valoare mai mare acest indicator l-a înregistrat în rândul respondenților de 20-24 ani (12,9%) comparativ cu cei de 15-19 ani (2,9%), în rândul persoanelor care trăiesc sau au trăit în cuplu (18,9%) și în rândul tinerilor din municipiul Chișinău – 12,5% (Tabelul 15).

Tabelul 15 Ponderea respondenților testați benevol la ultima testare pe parcursul ultimului an cu cunoașterea rezultatului ultimului test, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Au fost testați benevol în ultimele 12 luni și cunosc rezultatul ultimului test,%
General		6,9
Sex:	Masculin	5.2
	Feminin	8.5
Vârstă:	15-19 ani	2.9
	20-24 ani	12.9
Stare civilă	Necăsătoriți	4.5
	Sunt/au fost căsătoriți	18.9
Mediu de reședință:	Urban mare	11.2
	Rural	5.0

⁸ Indicator generat în conformitate cu recomandările *Family Health International 2004*

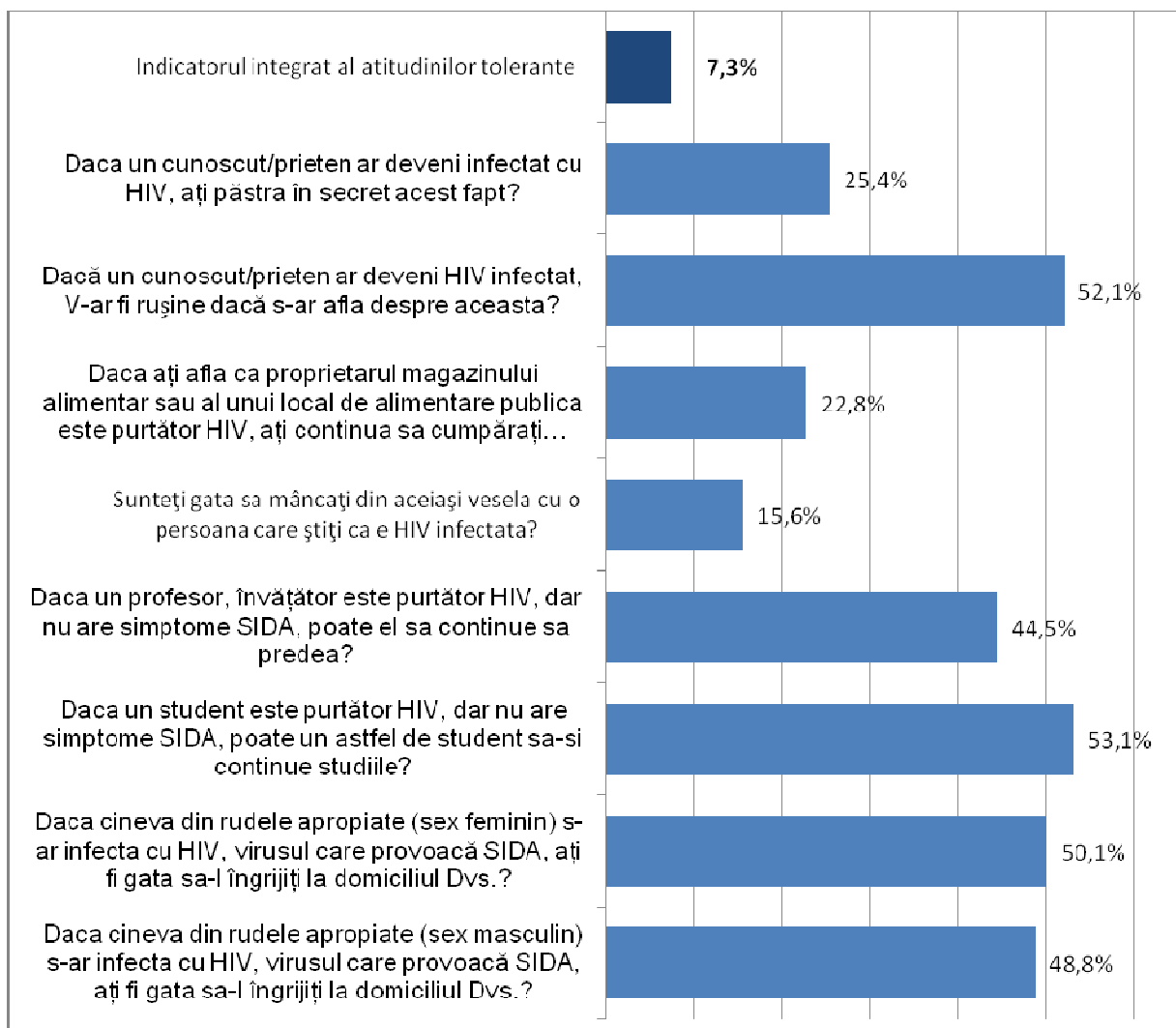
	Urban mic	7.1
Municipii	Chişinău	12.5
	Bălţi	8.3

Atitudinile față de persoanele care trăiesc cu HIV

Doar unul din doi respondenți se declară gata în caz că cineva din rudele apropiate s-ar infecta cu HIV, s-o îngrijească la domiciliu – în 48,8% cazuri dacă ar fi vorba de o rudă de sex masculin și în 50,1 % din cazuri dacă ar fi vorba de o rudă de sex feminin. Din tot eșantionul, 53,1% au considerat că dacă un student este purtător HIV, dar nu are simptome SIDA, poate să-și continue studiile, 44,5% din respondenți au considerat că un profesor (învățător) care este purtător HIV, dar nu are simptome SIDA, poate să continue să predea. Cel mai jos nivel de toleranță a fost înregistrat pentru întrebările ce țin de alimentarea din aceeași veselă și continuarea procurării alimentelor dintr-un local al cărui proprietar este purtător HIV. Doar 22,8% din respondenți au relatat, că vor continua să cumpere alimente dintr-un magazin alimentar sau local de alimentare publică, dacă ar afla că proprietarul acestui local ar fi purtător HIV. Cât privește alimentarea din aceleași tacâmuri, ponderea răspunsurilor tolerante este și mai mică decât pentru întrebarea precedentă. Astfel din toți tinerii intervievați doar 15,6% sunt gata să mănânce din același tacâm cu o persoană seropozitivă (Figura 6).

Două treimi din respondenți (65,4%) au afirmat că ar prefera să păstreze în secret statutul seropozitiv al unei persoane, iar 25,7% au declarat contrariul. Din eșantion, 45,5% din tineri afirmă că le-ar fi rușine dacă statutul pozitiv al unui cunoscut, prieten ar deveni cunoscut în mediul lor de comunicare, iar 52,1% că nu le-ar fi rușine de acest fapt (Figura 6).

Figura 6 Atitudinea tinerilor de 15-24 ani vizavi de persoanele ce trăiesc cu HIV, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

Combinarea în anul 2006 și respectiv în 2008 a câtorva întrebări care exprimă toleranța față de persoanele cu statut HIV pozitiv a oferit posibilitatea construirii indicatorului integrat al atitudinilor tolerante. Acesta include persoanele tolerante vizavi de persoanele care trăiesc cu HIV în colectivele de studii (student sau profesor), acceptarea alimentării din același tacâm și procurarea alimentelor dintr-un local al cărui proprietar ar fi purtător HIV. Valoarea acestui indicator pentru eșantionul general este de 7,3%. Pentru a calcula indicatorul integrat al atitudinilor tolerante în conformitate cu recomandările UNAIDS⁹ au fost luați în considerare respondenții care ar tolera un profesor HIV pozitiv, care ar fi de acord să mănânce din aceeași veselă cu o persoană infectată cu HIV, vor continua să cumpere produse alimentare de la un magazin al cărui proprietar este infectat cu HIV, care sunt dispuși să îngrijească la domiciliu o rudă apropiată care este infectată cu HIV (atât masculin cât și feminin) și au oferit răspuns corect (negativ) la întrebările referitoare la secretul

⁹ http://www.unaids.org/en/media/unaids/contentassets/documents/document/2010/JC1768-Additional_Indicators_v2_En.pdf

statutului HIV. Au fost utilizate două traduceri: dacă respondenții ar păstra în secret statutul HIV al unui cunoscut / prieten (scenariul 1) și dacă respondentului i-ar fi rușine în cazul în care statutul HIV pozitiv al unui cunoscut / prieten ar deveni cunoscut în anturajul lor social (scenariul 2).

Tabelul 16 Indicatorul integrat al atitudinilor tolerante față de persoanele ce trăiesc cu HIV, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Scenariul 1 ¹⁰	Scenariul 2 ¹¹	2006 și 2008
General		1.8	10.0	7.3
Sex:	Masculin	1.8	9.3	6.5
	Feminin	1.8	10.7	8.1
Vârstă:	15-19 ani	1.6	7.7	5.0
	20-24 ani	2.0	13.6	10.7
Stare civilă	Necăsătoriți	1.7	10.5	7.4
	Sunt/au fost căsătoriți	1.9	8.2	6.6
Mediu de reședință:	Urban mare	4.7	20.2	15.4
	Rural	.9	5.0	4.1
	Urban mic	.5	12.0	6.5
Municipii	Chișinău	5.1	23.3	17.6
	Bălți	4.0	10.1	7.7

Toleranță mai înaltă se înregistrează în rândul respondenților din orașele mari (în special municipiul Chișinău) (Tabelul 16). Astfel, constatăm o distanță socială sporită față de comunitatea persoanelor care trăiesc cu HIV.

Comportament sexual

Analiza comportamentului sexual al tinerilor participanți la studiu este prezentată separat pentru eșantionul general de tineri de 15-24 ani și pentru sub-eșantionul tinerilor de 15-24 ani care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri sexuali tip concubin pe parcursul ultimilor 12 luni. În chestionarul studiului partenerii sexuali au fost divizați în patru categorii:

- Parteneri tip soți și concubini, cu care respondenții locuiesc/au locuit în aceeași gospodărie pe durata ultimului an);
- Parteneri sexuali permanenți, care au fost calificați de respondenți drept parteneri sexuali permanenți, dar cu care nu locuiesc/locuit în aceeași gospodărie și nu sunt plătiți pentru relațiile sexuale;
- Parteneri sexuali nepermanenți (ocazionali, întâmplători), care nu sunt soți, concubini, nu locuiesc/ locuit în aceeași gospodărie și nu au fost plătiți pentru contactele sexuale;
- Parteneri sexuali comerciali (plătiți) care au fost plătiți pentru contactele sexuale.

Conform recomandărilor (*Family Health International 2004*) toți partenerii sexuali care nu locuiesc/locuit în aceeași gospodărie și nu au fost plătiți pentru relațiile sexuale trebuie clasificați drept parteneri sexuali nepermanenți. Aplicarea în anul 2006 a acestei clasificări a partenerilor

¹⁰ idem

¹¹ idem

sexuali a arătat că respondenții au interpretat greșit definițiile sau au urmat stereotipul propriu de înțelegere a tipurilor de parteneri. Astfel, în studiul din 2008 și 2010, comparativ cu primul studiu (*Scutelnicuic Otilia 2007*) a fost adăugată o nouă categorie de parteneri - parteneri sexuali permanenți, dar cu care respondenții nu locuiesc/locuit în aceeași gospodărie. Această nouă categorie a fost creată urmare a ajustării chestionarului la caracteristicile grupului țintă (în majoritate tineri sexual activi necăsătoriți) și rezultatele aplicării chestionarului în anul 2006.

După cum urmează, în categoria partenerilor sexuali permanent am inclus partenerii cu care respondentul este angajat într-o relație de conviețuire (soț și concubine), în timp ce în categoria partenerilor nepermanenți am inclus două tipuri de parteneri - cei permanenți, dar care nu sunt într-o relație de conviețuire (nu locuiesc împreună) și cei ocazionali.

Eșantionul general al tinerilor de 15-24 ani

Din eșantion 55,2% din tineri aveau experiență relațiilor sexuale pe durata vieții, iar 45,3% au avut relații sexuale în ultimele 12 luni. La dezagregare, bărbații mai des au avut relații sexuale, tinerii de 20-24 ani, cei din orașele mari (Tabelul 17).

Tabelul 17 Tinerii sexual activi și numărul de parteneri sexuali, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Au avut vre-o data în viață relații sexuale, %	Au avut relații sexuale în ultimele 12 luni, %	Numărul de parteneri sexuali în ultimele 12 luni		
				Media	Mediana	DS
General		55.2	45.3	2.6	1.0	3.9
Sex:	Masculin	62.8	51.3	3.2	2	4.5
	Feminin	48.1	39.9	1.3	1	0.8
Vârstă:	15-19 ani	34.4	24.5	2.8	2	4.5
	20-24 ani	87.3	77.3	2.5	1	3.4
Mediu de reședință:	Urban mare	68.0	57.4	2.6	1	5.3
	Rural	51.4	42.0	2.8	1	3.1
	Urban mic	50.5	40.2	2.1	1	1.7
Municipii	Chișinău	69.9	59.7	2.8	1	5.7
	Bălți	58.6	48.9	1.9	1	3.2

Cât privește tipurile de parteneri sexuali, 18,8% din tinerii sexual activi¹² au avut contacte sexuale cu parteneri permanenți tip soți sau concubini, 20,7% cu parteneri permanenți cu care nu locuiesc împreună în aceeași gospodărie, iar 13,2% cu parteneri sexuali ocazionali.

Parteneri permanenți (soți/soții și concubini/concubine)

Relații sexuale cu parteneri sexuali tip soți/soții sau concubini/concubine pe durata ultimului an au raportat 26,2% din respondenții de sex feminin, fiind circa de trei ori mai frecvent decât în cazul respondenților de sex masculin (10,8%). Ponderea celor care au raportat relații sexuale pe

¹² Au avut relații sexuale în ultimele 12 luni.

perioada ultimului an cu parteneri cu care locuiesc în aceeași gospodărie crește odată cu vârstă: de la 5,2% în rândul tinerilor de 15-19 ani până la 39,6% în rândul tinerilor de 20-24 ani (Tabelul 18).

La ultimul contact sexual cu un astfel de partener prezervativul a fost utilizat de 22,7% din respondenți, iar utilizarea consistentă a acestuia pe durata ultimului an a fost raportată și mai rar – 9,0%. Utilizarea prezervativului este mai frecventă în cazul tinerilor de 15-19 ani comparativ cu cei din grupul de vârstă mai mare. Un alt grup cu utilizare sporită a prezervativului sunt tinerii din municipiul Chișinău – 43,8% au utilizat prezervativul la ultimul contact sexual și 31,3% au raportat utilizarea consistentă pe durata ultimelor 12 luni. La polul opus remarcăm tinerii din mediul rural cu doar 15,3% utilizare a prezervativului la ultimul contact și 3,6% tineri ce au utilizat consistent, dar și tinerii din municipiul Bălți, cu un nivel de utilizare la ultimul contact destul de înalt – 38,9%, însă foarte mic nivel de utilizare consistentă – 4,7% în ultimul an și 6,3% în ultima lună (Tabelul 18).

Tabelul 18 Utilizarea prezervativului cu partenerii sexuali tip soți/concubini, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Au avut parteneri sexuali tip soți/concubini pe durata ultimelor 12 luni, %	Au utilizat prezervativul la ultimul contact sexual, %	Au utilizat consistent (întotdeauna) prezervativul pe perioada ultimei luni, %	Au utilizat consistent (întotdeauna) prezervativul pe perioada ultimului an, %	Au avut parteneri extraconjugali sau extra-concubinaj, %
General		18.8	22.7	9.8	9.0	7.5
Sex:	Masculin	10.8	22.8	10.4	9.9	14.0
	Feminin	26.5	22.7	9.6	8.7	5.0
Vârstă:	15-19 ani	5.2	31.1	14.2	16.5	14.2
	20-24 ani	39.6	21.0	8.9	7.5	6.1
Mediu de reședință:	Urban mare	18.4	42.1	27.3	24.0	10.5
	Rural	20.4	15.3	3.6	3.6	8.2
	Urban mic	14.7	22.2	7.4	7.4	0.0
Municipii:	Chișinău	17.7	43.8	35.5	31.3	9.7
	Bălți	18.3	38.9	6.3	4.7	17.4

Din numărul total al tinerilor care au raportat relații sexuale cu partener permanent cu care locuiesc în aceeași gospodărie, 7,5% au avut contacte sexuale în ultimele 12 luni și cu alți parteneri. Acest lucru este caracteristic în special bărbaților (14,0%) comparativ cu femeile (5,0%), tinerilor de 15-19 ani (14,2%) față de din celălalt grup (6,1%), tinerilor din orașele mari (10,5%), în special din municipiul Bălți (17,4%) (Tabelul 18).

Renunțare la utilizarea prezervativului la ultimul contact sexual este motivată de către respondenți prin convingerea că acest lucru nu este necesar (38,4%), faptul că utilizarea unui prezervativ nu le place respondenților (25,8%). Alții 17,0% din respondenții ce nu au utilizat prezervativul la ultimul contact sexual afirmă că au utilizat o altă metodă de protecție.

Parteneri sexuali nepermanenți

Incidența contactelor sexuale în cazul partenerilor sexuali nepermanenți nu include partenerii comerciali. Din totalul tinerilor incluși în studiu 13,2% au relatat relații sexuale cu parteneri nepermanenți (dar nu și comerciali), alții 20,7% cu parteneri permanenți, însă cu care nu locuiesc/locuit în aceeași gospodărie. Combinația acestor două categorii de parteneri indică diferențe în dependentă de sex, vârstă, mediul de reședință al respondenților și, evident starea civilă. Bărbații intervievați raportează aproape de trei ori mai des relații cu parteneri sexuali cu care nu locuiesc în aceeași gospodărie decât femeile (44,4% și 16,5% respectiv);

În rândul tinerilor de 20 -24 ani valoarea indicatorului este dublă (43,1%) decât în rândul tinerilor de 15-19 ani (21,3%). Căsătoria implică, evident, reducerea incidenței relațiilor cu parteneri din afara căsătoriei. Persoanele care sunt sau au fost căsătorite de patru ori mai rar au raportat relații sexuale cu parteneri din afara gospodăriei – 9,6% față de 34% în cazul celor necăsătoriți. Și în final după mediu de reședință, cea mai mare valoare a indicatorului se înregistrează în rândul tinerilor din mun. Chișinău – 47.7%, cea mai mică în mediul rural – 23.8% (Tabelul 19).

Tabelul 19 Ponderea tinerilor ce au avut parteneri sexuali permanenți neconcubini și ocazionali, numărul de parteneri, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

	Au avut parteneri sexuali permanenți, cu care nu locuiesc împreună în ultimele 12 luni, %	Numărul de parteneri sexuali permanenți, cu care nu locuiesc împreună, în ultimele 12 luni			Au avut parteneri ocazionali, în ultimele 12 luni, %	Numărul de parteneri sexuali ocazionali, în ultimele 12 luni			Au avut cel puțin unul din aceste tipuri de parteneri, %	
		Media	Mediana	DS		Media	Mediana	DS		
General	20.7	2.6	1.0	3.9	13.2	3.9	2.0	5.1	29.9	
Sex:	Masculin	26.2	3.2	2	4.5	25.8	4.0	3	5.0	44.4
	Feminin	15.7	1.3	1	0.8	1.4	1.0	1	1.0	16.5
Vârstă:	15-19 ani	13.5	2.8	2	4.5	10.6	4.0	3	6.0	21.3
	20-24 ani	31.7	2.5	1	3.4	17.1	4.0	2	4.0	43.1
Mediu de reședință:	Urban mare	35.0	2.6	1	5.3	16.4	4.0	2	8.0	44.6
	Rural	15.0	2.8	1	3.1	11.5	4.0	3	4.0	23.8
	Urban mic	19.6	2.1	1	1.7	14.1	3.0	2	2.0	29.3
Municipii	Chișinău	37.5	2.8	1	5.7	18.2	4.0	2	8.0	47.7
	Bălți	27.7	1.9	1	3.2	10.7	3.0	2	5.0	34.6

Bărbații de zece ori mai des au întreținut relații sexuale cu mai mult decât un partener de acest tip (ocazionali sau permanenți din afara gospodăriei) în ultimele 12 luni decât femeile

La fel avem un procent mai înalt de relații sexuale cu doi sau mai mulți parteneri în cazul grupului de vârstă 20-24 ani, a tinerilor necăsătoriți, din mun. Chișinău (Tabelul 20).

Tabelul 20 Numărul de parteneri sexuali ocazionali și permanenți cu care nu locuiesc/locuit împreună pe parcursul ultimului an, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

	1 partener sexual pe durata ultimelor 12 luni, %	2 sau mai mulți parteneri sexuali pe durata ultimelor 12 luni, %

			luni, %
General		16,6	13,2
Sex:	Masculin	19,2	24,6
	Feminin	14,1	2,3
Vârstă:	15-19 ani	10,5	10,9
	20-24 ani	25,8	17,2
Stare civilă	Necăsătoriți	18,7	15,0
	Sunt/au fost căsătoriți	5,3	4,2
Mediu de reședință:	Urban mare	26,4	18,2
	Rural	12,8	11,2
	Urban mic	15,2	14,0
	Chișinău	26,7	20,7
	Bălți	26,2	8,5

Utilizarea prezervativelor cu partenerii permanenți neconcubini este mult mai mică decât în cazul partenerilor ocazionali, fapt valid pentru toate grupurile de respondenți (Tabelul 21).

Astfel, fiecare al doilea respondent care a raportat relații sexuale cu parteneri permanenți neconcubini a utilizat un prezervativ la ultimul contact sexual – 53,2%. Utilizarea consistentă a prezervativului în ultima lună este raportată de 28,6%, iar utilizarea consistentă pe parcursul ultimului an într-o pondere și mai mare – 31,9% (Tabelul 21).

La ultimul contact sexual cu parteneri ocazionali au utilizat prezervativul 84,0% din tinerii ce au avut relații sexuale cu astfel de parteneri în ultimele 12 luni. Fiecare al doilea (53,7%) a utilizat consistent prezervativul pe parcursul ultimei luni, iar 59,6% raportează utilizarea consistentă a acestuia pe parcursul ultimului an.

Pe categorii remarcăm că respondenții de gen feminin raportează o utilizare mai scăzută a prezervativului în relațiile cu partenerii permanenți (nu și în cazul partenerilor ocazionali), dar și tinerii din mun. Bălți, grup cu cel mai mare procent a celor ce au utilizat prezervativul la ultimul contact sexual cu partenerii permanenți (64,5%), dar cel mai mic în ce privește utilizarea consistentă (11,5% în ultima lună și 15,7% în ultimul an). Și în relațiile cu parteneri ocazionali tinerii din mun. Bălți înregistrează cele mai mici ponderi ai celor ce utilizează prezervativul.

Tabelul 21 Utilizarea prezervativelor cu parteneri sexuali nepermanenți și permanenți cu care nu locuiesc/locuit împreună pe parcursul ultimului an, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

	Permanenți cu care nu locuiesc/locuit împreună			Parteneri ocazionali		
	Au utilizat prezervativul la ultimul contact sexual, %	Au utilizat consistent (permanent) prezervativul în ultima lună, %	Au utilizat consistent (permanent) prezervativul în ultimul an, %	Au utilizat prezervativul la ultimul contact sexual,	Au utilizat consistent (permanent) prezervativul	Au utilizat consistent (permanent) prezervativul

					%	ivul în ultima lună, %	tivul în ultimul an, %
General		53.2	28.6	31.9	84.0	53.7	59.6
Sex:	Masculin	59.8	34.9	38.3	83.8	55.4	59.1
	Feminin	43.0	18.8	21.9	83.6	18.2	61.6
Vârsta:	15-19 ani	53.9	24.0	33.6	89.2	59.3	59.5
	20-24 ani	52.7	31.6	30.7	78.9	48.3	59.6
Mediu de reședință:	Urban mare	52.2	20.4	24.8	78.4	49.1	52.8
	Rural	53.1	33.3	37.0	80.6	51.6	53.2
	Urban mic	55.6	36.1	36.1	100.0	65.4	84.6
Municipii:	Chișinău	51.5	22.7	27.3	78.1	50.0	56.3
	Bălți	64.5	11.5	15.7	75.7	32.4	40.5

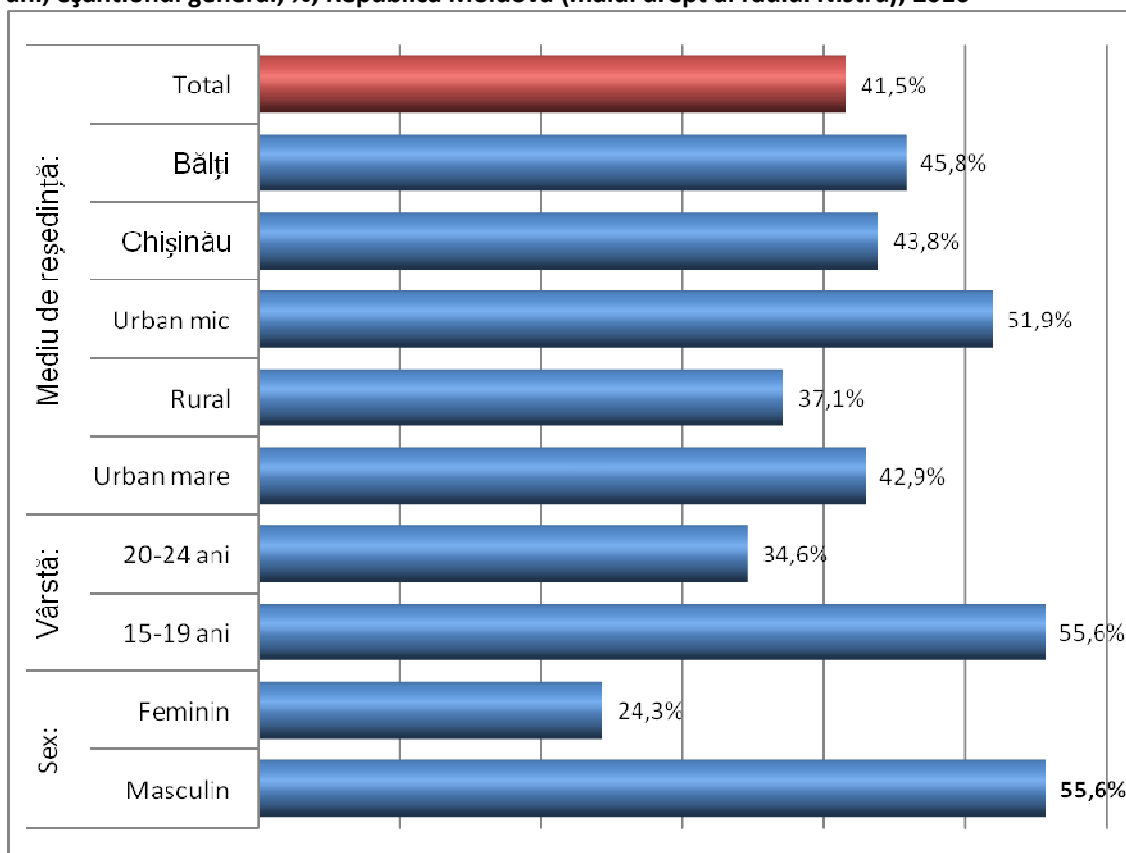
Parteneri comerciali

Din eșantionul general, 7 respondenți au relatat contacte sexuale cu parteneri comerciali pe parcursul ultimului an (0,6% din eșantionul general).

Utilizarea prezervativului

Din tineri care au avut relații sexuale pe perioada ultimelor 12 luni (45,3% din eșantionul general), jumătate au relatat utilizarea prezervativului la ultimul contact sexual indiferent de tipul partenerului (41,5%). Și în cazul acestui indicator au fost înregistrate diferențe între diferite grupuri socio-demografice, deși diapazonul de fluctuație este unul mai mic decât în cazul relațiilor sexuale cu parteneri extraconjugali și extraconcubini. Bărbații mai des utilizează prezervativul (55,6%) decât femeile (24,3%). Acest lucru poate fi determinat de faptul că bărbații mult mai des întrețin relații cu parteneri nepermanenți/ocazionali decât femeile. Pe parcursul ultimelor 12 luni fiecare al patrulea bărbat a avut relații sexuale cu acest tip de parteneri (25,8%), pe când în cazul femeilor asemenea practică aproape nu este raportată (1,4%). Mai des au utilizat prezervativul la ultimul contact sexual tinerii de 15-19 ani (55,6%) decât cei de 20-24 ani (34,6%). În funcție de mediul de reședință, cel mai sporit nivel de utilizare a prezervativului la ultimul contact sexual înregistrează respondenții din orașe mici (51,9%) și cel mai scăzut - cei din mediul rural (37,1%) (Figura 7).

Figura 7 Utilizarea prezervativului la ultimul contact sexual indiferent de tipul partenerului, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

La dezagregarea după tipul de parteneri sexuali, rata de utilizare a prezervativului la ultimul contact sexual și utilizarea consistentă pe perioada ultimului an înregistrează diferențe. Cea mai mică rată de utilizare a prezervativului la ultimul contact sexual este în cazul partenerilor sexuali cu care respondentul locuiește împreună (24,1%). Cea mai mare rată se înregistrează în cazul partenerilor sexuali nepermanenți (ocazionali) (82,8%). Cu partenerii permanenți, însă cu care respondentul nu locuiește într-o gospodărie, la ultimul contact sexual a utilizat prezervativul unu din doi respondenți – 51,7% (Tabelul 22). Acest lucru confirmă necesitatea divizării categoriei de partener permanent în două categorii separate. În cazul partenerilor comerciali, numărul de cazuri înregistrate este prea mic pentru ca să putem utiliza indicatorii.

Utilizarea consistentă¹³ a prezervativului pe perioada ultimului an cu partenerii nepermanenți a fost relatată în 59,6% din cazuri, cu parteneri permanenți neconcubini 31,9%, iar în cazul concubinilor rata scade la 9 la sută. Consistent au utilizat prezervativul pe parcursul ultimilor 30 zile 9,7% tineri cu soți/concubini, 28,6% cu partenerii permanenți neconcubini, 53,7% cu partenerii ocazionali (Tabelul 22).

Tabelul 22. Rata de utilizare a prezervativului la ultimul contact sexual și consistent pe perioada ultimului an, dezagregare după tipul de parteneri sexuali, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

¹³La toate contactele sexuale.

	Sot/concubin	Permanent neconcubini	Comercial	Ocazional
Utilizarea prezervativului la ultimul contact sexual, %	23,3	53,7	82,3	83,7
Utilizarea consistentă a prezervativului pe perioada ultimului an, %	9,0	31,9	64,6	59,6
Utilizarea consistentă a prezervativului pe perioada ultimelor 30 zile, %	9,7	28,6	64,6	53,7

Sub-eșantionul tinerilor necăsătoriți și fără parteneri sexuali tip concubin pe parcursul ultimilor 12 luni

Statutul civil al acestei categorii de respondenți nu implică lipsa de relații sexuale penetrante pe durata vieții. Dezagregând după sexe, constatăm că băieții de două ori mai frecvent (56,5%) au relatat despre existența experienței sexuale comparativ cu fetele (26.7%) (Tabelul 23).

Tabelul 23 Ponderea tinerilor sexual activi și numărul de parteneri, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Au avut vre-o data sex, %	Au avut sex în ultimele 12 luni, %	Numărul de parteneri în ultimele 12 luni		
				Media	Mediana	DS
General		42.6	32.6	2.5	1.0	3.6
Sex:	Masculin	56.5	45.4	3.0	2	4.1
	Feminin	26.7	18.3	1.3	1	0.9
Vârstă:	15-19 ani	29.7	21.2	2.9	2	4.5
	20-24 ani	76.5	62.8	2.2	1	2.4
Mediu de reședință:	Urban mare	57.3	46.3	2.6	1	5.2
	Rural	37.7	28.4	2.6	1	2.7
	Urban mic	39.3	28.7	2.3	2	1.8
Municipii	Chișinău	60.4	49.3	2.7	1	5.5
	Bălți	47.7	36.1	1.9	1	3.5

Vârsta mediană a debutului vieții sexuale

La exprimarea vârstei mediane a începutului vieții sexuale¹⁴ se utilizează indicatorul privind existența experienței de relații sexuale (răspunsul la întrebarea dacă au avut vreodată relații sexuale) în rândul respondenților din sub-eșantionul celor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri sexuali tip concubin pe parcursul ultimului an. Se consideră că în rândul acestei categorii indicatorul este mai sensibil la schimbările vârstei debutului vieții sexuale, deși nu oferă imaginea completă privind distribuția populației studiate funcție de vârsta la care a avut loc primul

¹⁴ Indicator generat în conformitate cu *Family Health International 2004*

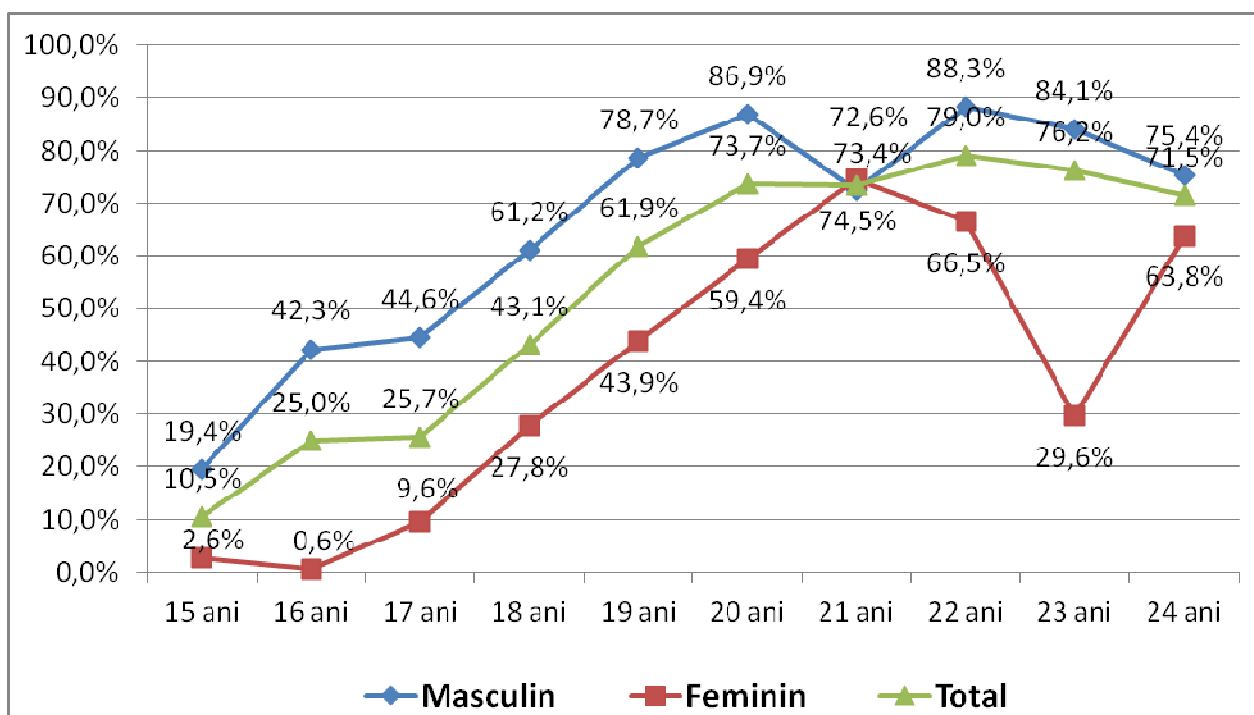
contact sexual. Vârsta la care curba depășește nivelul de 50% din respondenții de pe segmentul respectiv de vârstă și reprezintă vârsta mediană a debutului vieții sexuale (

Figura 8).

Conform datelor studiului vârsta mediană a debutului vieții sexuale a sub-eșantionului de respondenți care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri sexuali tip concubin în ultimele 12 luni este de 19 ani, aceasta fiind vârsta începând cu care numărul respondenților care declară că au avut relații sexuale în viață este mai mare decât numărul respondenților ce raportează lipsa experienței de acest gen.

Analiza separată pe sexe remarcă o vârstă mediană a debutului vieții sexuale mai precoce la respondenții de sex masculin (18 ani), comparativ cu cei de sex feminin (20 ani).

Figura 8 Vârsta mediană a debutului vieții sexuale a tinerilor de 15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

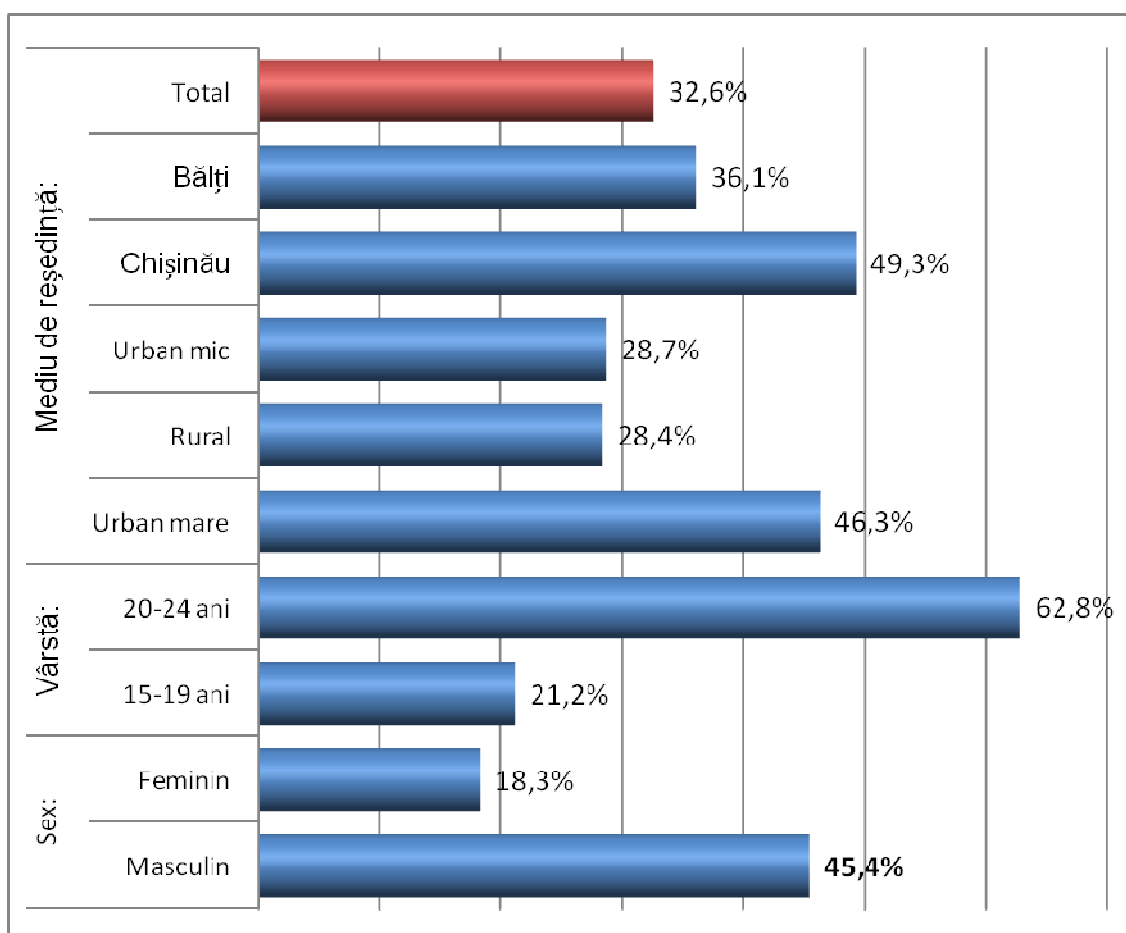
Valoarea mediană a debutului vieții sexuale calculată pe baza vârstei la care a avut loc prima experiență sexuală declarată de respondenți este de 17,0 ani (cea medie de 21, deviația standard 3 ani). De remarcat diferențe de doi ani a valorii mediane între băieți (mediana de 16 ani, media de 21 ani, deviația standard de 3 ani) și mediana în cazul fetelor fete de 16 ani, media de 21 ani și deviația standard 3 ani. La calculul acestei valori nu se includ respondenții ce nu au avut niciodată relații sexuale. O vârstă a debutului vieții sexuale mai mică de 15 ani a fost relatată de 14,3% din respondenți.

Tinerii sexual activi

Indicatorul dat exprimă ponderea tinerilor care au relatat că au avut relații sexuale în ultimele 12 luni în grupul celor niciodată căsătoriți și fără parteneri sexuali tip concubin pe parcursul ultimului an. Din sub-eșantionul analizat, 32,6% au relatat că au avut relații sexuale pe parcursul ultimului an (Figura 9).

În funcție de gen constatăm că bărbații înregistrează o valoare mult mai mare a indicatorului (45,4%) comparativ cu femeile (18,3%). Tinerii de 20-24 ani în proporție de trei ori mai mare (62,4%) relatează că au avut relații sexuale în ultimele 12 luni decât cei din grupul de vârstă 15-19 ani (20,6%). În rândul respondenților din municipiul Chișinău experiențe sexuale în ultimele 12 luni raportează fiecare al doilea interviuat (48,2%), fiecare al treilea din municipiul Bălți (38,7%) și orașele mici (30,5) și din mediul rural (29,1%) (Figura 9).

Figura 9 Tinerii sexual activi, tinerii de 15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

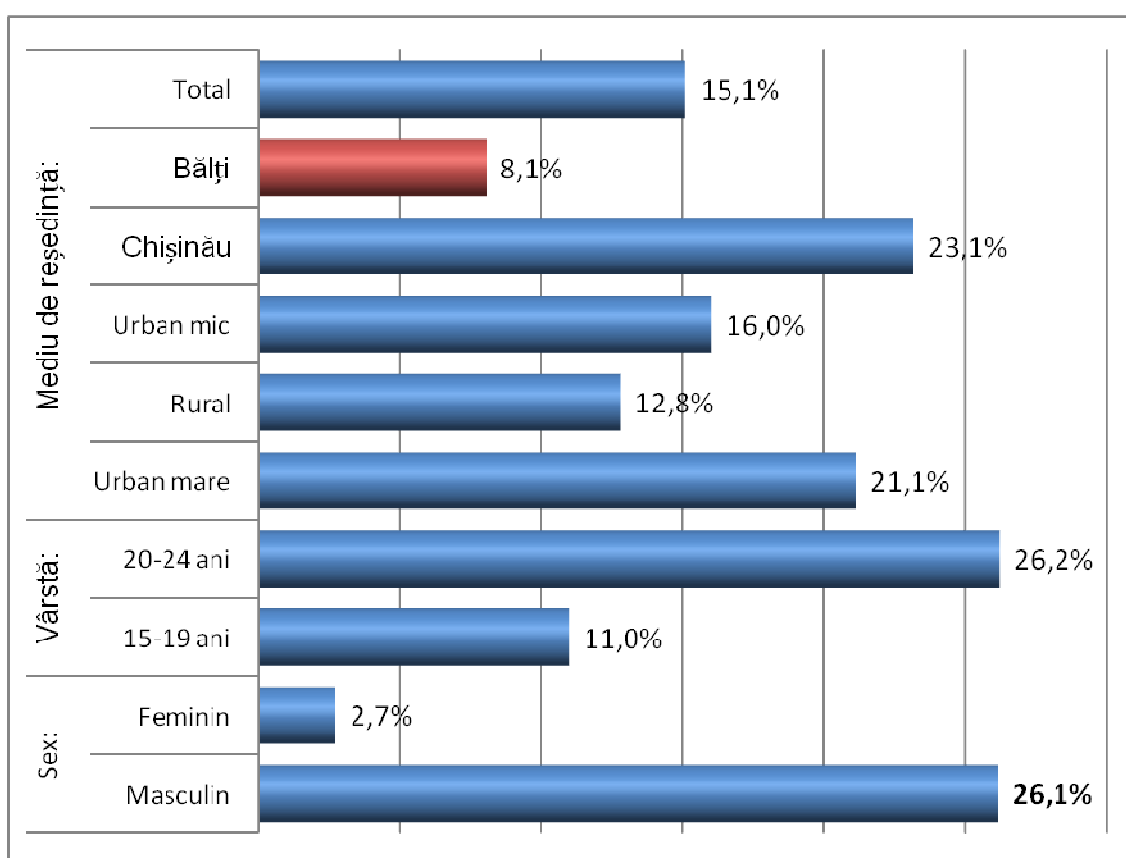

Parteneri sexuali multipli

La calcularea valorii indicatorului au fost luați în calcul respondenții care niciodată nu au fost căsătoriți și fără parteneri sexuali tip concubin pe parcursul ultimilor 12 luni care au relatat contacte sexuale cu 2 sau mai mulți parteneri pe parcursul ultimului an, fără a face deosebire

dintre partenerii permanenți cu care nu locuiesc/locuit în aceeași gospodărie, nepermanenți și cei comerciali. Astfel, 15,1% din sub-eșantion au relatat contacte sexuale cu doi sau mai mulți parteneri pe parcursul ultimilor 12 luni. Respondenții de sex masculin circa de 10 ori mai frecvent (26,1%) comparativ cu cei de sex feminin (2,7%), respondenții de 20-24 ani circa de 3 ori mai frecvent (26,2%) comparativ cu cei de 15-19 ani (11,0%) au relatat contacte sexuale cu parteneri multipli pe parcursul ultimilor 12 luni. În funcție de mediul de reședință se evidențiază municipiul Chișinău cu cea mai mare pondere a respondenților cu parteneri multipli (23,1%) și municipiul Bălți cu cea mai mică pondere a respondenților cu parteneri multipli (8,1%) (Figura 10).

Figura 10 Parteneri sexuali multipli pe durata ultimelor 12 luni, tinerii de 15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

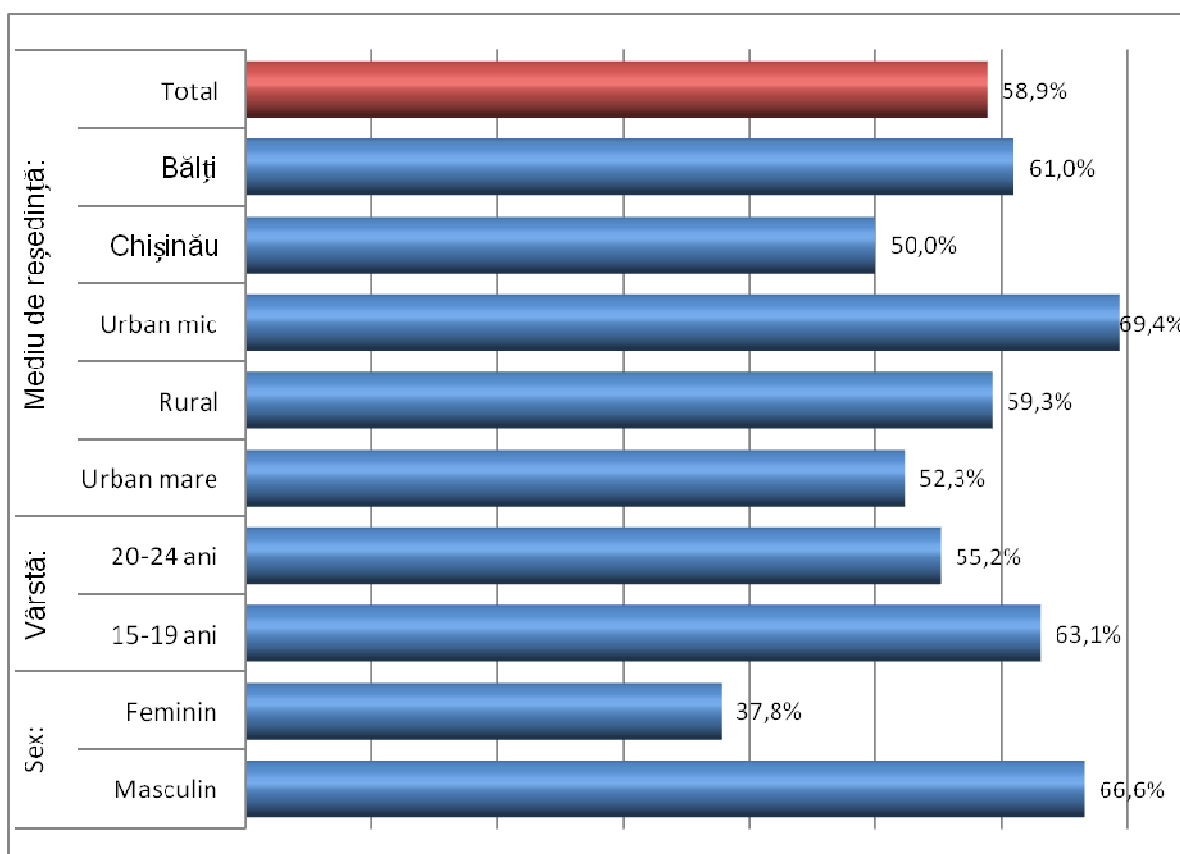
Utilizarea prezervativului

Tinerii care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri sexuali tip concubin pe parcursul ultimului an au fost întrebați despre utilizarea prezervativului la primul și la ultimul contact sexual din viață.

Astfel, 62,5% din sub-eșantion au folosit prezervativul la primul contact sexual din viață. Variația pe grupe scoate în evidență bărbații și respondenții din orașele mici. În cazul grupurilor de vârstă s-a produs o inversare – la primul contact sexual au utilizat prezervativul într-o măsură mai mare

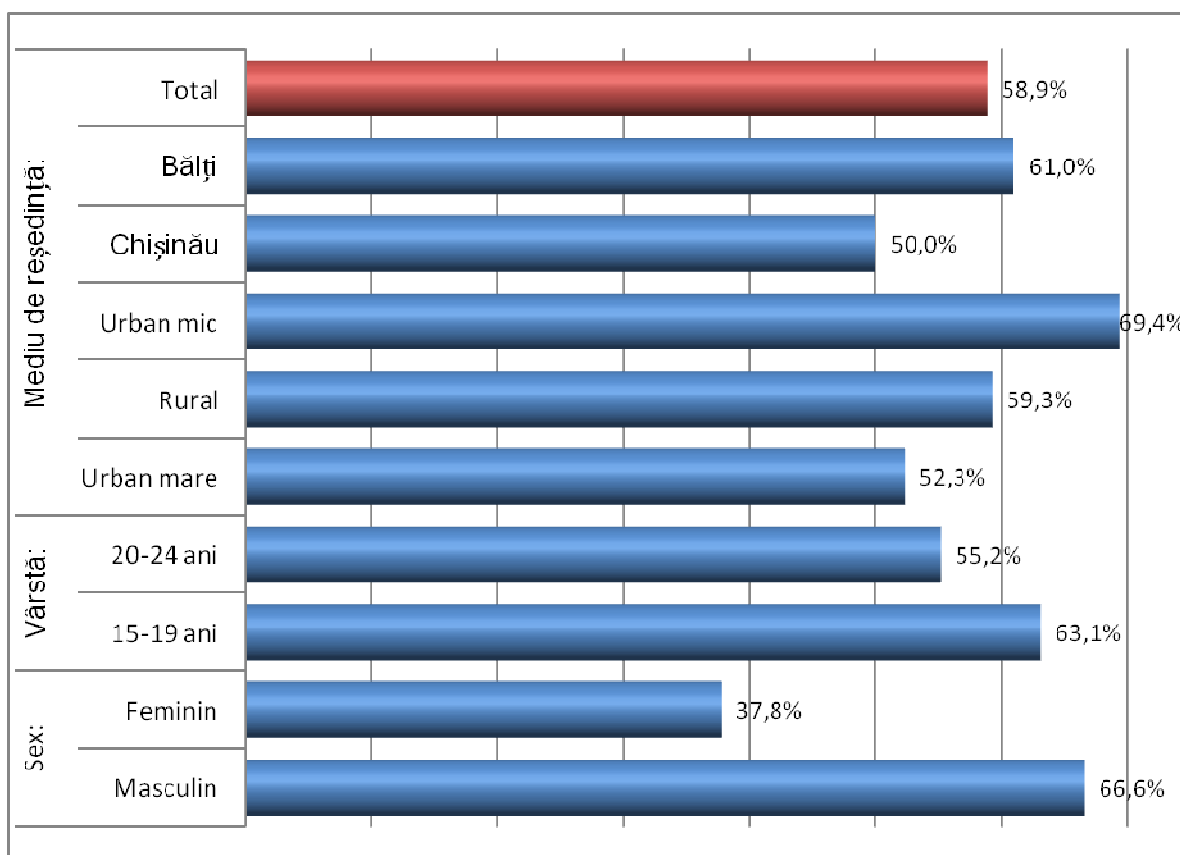
respondenții din grupul de vârstă 20-24 ani (63,3%) și mai puțin cei din grupul de vârstă de 15-19 ani (Figura 11).

Figura 11 Utilizarea prezervativului la primul contact sexual, tinerii de 15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

La ultimul contact sexual pe perioada ultimelor 12 luni, 58,9% din tineri care au avut relații sexuale au relatat utilizarea prezervativului. Bărbații au raportat utilizarea prezervativului la ultimul contact sexual mai frecvent (66,6%) comparativ cu respondenții de sex feminin (37,8%). Respondenții mai tineri mai des au folosit prezervativul la ultimul contact sexual (63,1%) comparativ cu cei din grupul de vârstă 20 -24 ani (55,2%). La dezagregare după mediul de reședință, cea mai mare rată de utilizare a prezervativului a fost raportată de respondenții din orașele mici (69,4%) (Figura 12).

Figura 12 Utilizarea prezervativului la ultimul contact sexual relatată de tinerii respondenți, tinerii de 15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

La dezagregarea după tipul de parteneri sexuali, rata de utilizare a prezervativului la ultimul contact sexual și utilizarea consistentă pe perioada ultimei luni și ultimului an înregistrează diferențe. Rata de utilizare a prezervativului la ultimul contact sexual este cea mai mare în cazul partenerilor sexuali nepermanenți (ocazionali) (83,4%). Utilizarea consistentă¹⁵ a prezervativului pe perioada ultimului an cu partenerii permanenți a fost relatată în 33,1%, iar cu cei ocazionali - în 56,2% din cazuri (Tabelul 24).

Tabelul 24 Rata de utilizare a prezervativului la ultimul contact sexual și consistența pe perioada ultimului an, dezagregare după tipul de parteneri sexuali, tinerii de 15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

	Permanent	Comercial	Ocazional
Utilizarea prezervativului la ultimul contact sexual, %	54.0	79.0	83.4
Utilizarea consistentă a prezervativului pe perioada ultimului an, %	33.1	58.1	56.2
Utilizarea consistentă a prezervativului pe perioada ultimelor 30 zile, %	28.6	58.1	52.6

¹⁵La toate contactele sexuale.

Consumul de substanțe

Consumul de tutun

Conform rezultatelor studiului, 22,3% din tinerii intervievați la momentul intervieării practicau fumatul de produse de tutun, dintre care țigări - 21,5%, iar pipe - 0,8% (Tabelul 25). Alți 18,0% respondenți au fumat în trecut. Astfel prevalența fumatului pe parcursul vieții constituie 40,3%. Fumatul este mai caracteristic bărbaților, ponderea tinerilor care îl practică sporește o dată cu înaintarea în vârstă. Variația în funcție de mediul de reședință și stare civilă nu depășește niveluri suficiente pentru ca să fie considerată statistic semnificativă.

Tabelul 25 Prevalența fumatului , tinerii de 15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Prevalența fumatului de țigări la moment, %	Prevalența fumatului de pipe la moment, %	Prevalența fumatului la moment, %	Prevalența fumatului pe parcursul vieții
General		21,5	0,8	22,3	40.3
Sex:	Masculin	35,8	1,5	37,3	65.5
	Feminin	8,1	0,3	8,4	20.0
Vârstă:	15-19 ani	15,1	0,8	15,9	32.5
	20-24 ani	31,5	0,9	32,4	53.1
Stare civilă	Necăsătoriți	21,4	0,5	21,9	39.6
	Sunt/au fost căsătoriți	23,0	2,7	25,7	44.6
Mediu de reședință:	Rural	20,0	0,4	20,4	44.6
	Urban mic	22,8	1,6	24,4	41.8
	Urban mare	24,2	1,3	25,5	37.7
	Chișinău	25,0	1,1	26,1	53.8
	Bălți	23,6	2,0	25,6	35.3

În funcție de numărul de țigări fumate zilnic respondenții se distribuie în trei grupuri mari. O treime (31,9%) fumează până la 5 țigări pe zi, fiecare al patrulea (24,5%) fumează între 5 și 10 țigări, iar alții o treime (32,3%) fumează între 10 țigări și 20 țigări. Cei ce fumează mai mult de un pachet standard (20 țigări) pe zi constituie 8,5% din fumători. În cazul acestui indicator, funcție de mediul de reședință remarcăm frecvența mai scăzută a fumatului în rândul locuitorilor din municipiul Bălți. Mai multe țigări pe zi în mediu fumează respondenții de sex masculin, cei din grupul de vârstă 20-24 ani și cei necăsătoriți (Tabelul 26).

Tabelul 26 Distribuția numărului de țigări fumate zilnic, tinerii de 15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

	Până la 5 țigări/1 pipa pe zi, %	5 la 10 țigări/până la 3 pipe pe zi	10 la 20 țigări/ mai mult de 3 pipe pe zi,	Mai mult de 20 țigări pe zi, %	Respondentului îi vine greu să răspundă, %	Non răspuns, %

		zi, %	%				
General		31,9	24,5	32,3	8,5	0,9	1,9
Sex:	Masculin	29,3	23,3	36,8	9,5	1,2	0,0
	Feminin	41,7	28,6	15,5	4,7	0,0	9,5
Vârstă:	15-19 ani	40,8	21,3	30,2	1,2	2,1	4,3
	20-24 ani	25,1	27,0	33,9	14,0	0,0	0,0
Stare civilă:	Necăsătoriți	29,7	23,6	35,2	8,1	1,1	2,3
	Sunt/au fost căsătoriți	42,0	27,0	20,7	10,3	0,0	0,0
Mediu de reședință:	Rural	33,3	25,2	34,2	5,4	0,9	0,9
	Urban mic	31,1	22,2	31,1	13,3	0,0	2,2
	Urban mare	29,9	25,0	29,6	10,5	1,7	3,4
	Chișinău	26,1	23,9	32,6	13,0	2,2	2,2
	Bălți	41,3	33,8	22,6	2,3	0,0	0,0

Consumul de alcool

Din eșantionul general, 73,6% au consumat băuturi alcoolice pe parcursul ultimilor 12 luni (Tabelul 27). Această pondere este mai mică în rândul respondenților de sex feminin (65,9%) și în rândul tinerilor de 15-19 ani (68,5%).

Tabelul 27 Prevalența consumului de alcool în ultimele 12 luni, tinerii de 15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		Au consumat alcool pe durata ultimelor 12 luni, %
General		73,6
Sex:	Masculin	81,9
	Feminin	65,9
Vârstă:	15-19 ani	68,4
	20-24 ani	81,5
Stare civilă	Necăsătoriți	74,1
	Sunt/au fost căsătoriți	72,7
Mediu de reședință:	Rural	73,6
	Urban mic	72,8
	Urban mare	74,2
	Chișinău	77,3
	Bălți	63,7

Aproape fiecare al doilea respondent (45,5%) a consumat băuturi alcoolice o dată pe lună sau mai rar, alții o treime (33,5%) de două ori sau de patru ori pe lună. Mai des decât săptămânal (de 2-3 ori pe săptămână) au consumat 16,7%, iar ponderea consumatorilor care au consumat zilnic băuturi alcoolice este de 3,5 la sută din totalul respondenților.

La frecvența de consum se remarcă iarăși bărbații și tinerii de 20-24 ani, grupuri care consumă cu o frecvență mai sporită. De ex. 6% din bărbați au consumat de 4 ori pe săptămână sau mai mult,

comparativ cu doar 0,7% în rândul femeilor. În cazul tinerilor de 20-24 ani acest procent constituie 5%, mai mult decât dublu în celălalt grup (2,3%) (Tabelul 28).

Tabelul 28 Frecvența consumului de alcool în ultimele 12 luni, tinerii de 15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

		De 4 ori pe săptămână și mai mult, %	De 2 sau 3 ori pe săptămână, %	De 2 sau 4 ore pe lună, %	O dată pe lună și mai rar, %	Nu știu, %	Non răspuns, %
General		3,5	16,7	33,5	45,5	0,4	0,4
Sex:	Masculin	6,0	20,9	39,8	32,8	0,3	0,3
	Feminin	0,7	11,9	26,3	60,0	0,6	0,6
Vârstă:	15-19 ani	2,3	11,6	33,9	51,7	0,3	0,2
	20-24 ani	5,0	23,3	33,0	37,4	0,6	0,6
Stare civilă	Necăsătoriți	3,3	16,9	33,6	45,4	0,4	0,3
	Sunt/au fost căsătoriți	4,4	16,2	32,6	45,1	0,9	0,9
Mediu de reședință:	Rural	4,5	18,1	31,5	44,9	0,2	0,7
	Urban mic	2,2	10,4	40,0	45,9	1,5	0,0
	Urban mare	2,1	18,4	33,1	46,4	0,1	0,0
	Chișinău	2,1	18,9	33,6	45,5	0,0	0,0
	Bălți	2,7	12,7	34,1	50,1	0,5	0,0

În același timp avem motive să credem că indicatorul precedent subestimează frecvența reală a consumului de alcool în rândul populației de 15-24 ani. Aceasta deoarece la întrebarea „În ultimele 30 de zile ați consumat vreo băutură alcoolică?” răspunsuri afirmative au oferit 76,3% respondenți (Tabelul 29).

Fluctuația funcției de caracteristici socio-demografice deși există, este una mai mică comparativ cu indicatorul privind frecvența consumului. Astfel, 81,5% bărbați și 70,4% femei afirmă că au consumat în ultimele 30 zile. Raport asemănător și funcție de vârstă – 80,8% în rândul tinerilor de 20-24 ani și 72,9% în rândul celor de 15-19 ani. Funcție de stare civilă diferențe semnificative nu se atestă, iar în funcție de mediul de reședință ponderea răspunsurilor afirmative se încadrează în limita 72,7% răspunsuri afirmative în mediul rural și 86,7% în municipiul Chișinău.

Tabelul 29 Prevalența consumului de băuturi alcoolice în ultimele 30 zile, tinerii de 15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

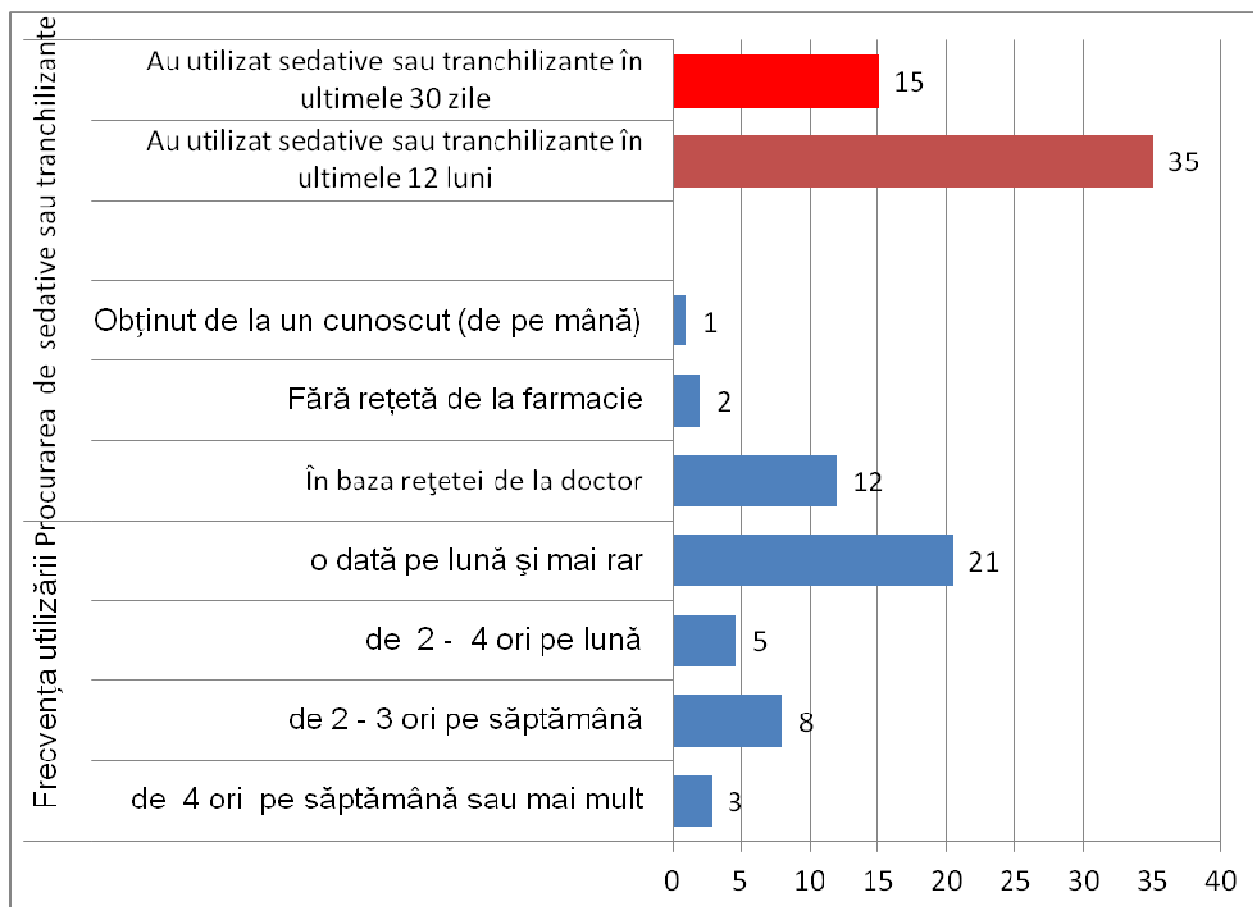
		Au consumat băuturi alcoolice pe durata ultimelor 30 zile, %
General		76,3
Sex:	Masculin	81,5
	Feminin	70,4
Vârstă:	15-19 ani	72,9
	20-24 ani	80,8
Stare civilă	Necăsătoriți	76,0
	Sunt/au fost căsătoriți	78,0

Mediu de reședință:	Rural	72,7
	Urban mic	75,6
	Urban mare	85,2
	Chișinău	86,7
	Bălți	78,0

Consumul de sedative și tranchilizante

Din numărul total de respondenți 35 (ceea ce constituie 2,8% din eșantion) au relatat că au consumat sedative și/sau tranchilizante pe parcursul ultimilor 12 luni (Figura 13). Marea parte din consumatori (21 din 35) au consumat o dată pe lună sau mai rar, doar 3 persoane au relatat că consumă de 4 ori pe săptămână sau mai des, 8 persoane de 2-3 ori pe săptămână, iar alții 5 de 2-4 ori pe lună. Din numărul total de consumatori 15 persoane, sau 1,2% din eșantion au consumat sedative și/sau tranchilizante în ultimele 30 zile precedente zilei în care a avut loc intervierea. Marea majoritate a celor care au relatat că au utilizat sedative și tranchilizante pe parcursul ultimilor 12 luni au făcut-o o dată pe lună și mai rar (21 din totalul de 36 persoane). Ultima dată când au utilizat sedative și tranchilizante respondenții au relatat că le-au procurat din farmacie în baza rețetei (12 din 15 persoane), două persoane fără rețetă și o persoană le-a obținut de la o persoană privată.

Figura 13 Prevalența consumului de sedative și tranchilizante, tinerii de 15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

Consumul de droguri ilegale

În cadrul studiului respondenților le-au fost formulate o serie de întrebări ce țineau de consumul de droguri ilegale. Distribuția răspunsurilor la întrebările vizavi de drogurile ilicite este arătată în Tabelul 30.

Tabelul 30 Prevalența consumului de droguri ilegale, tinerii de 15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010

	Marjuana sau Hașiș	Ecstasy	Amfetamine	Metamfetamine	Heroina	Opium	Cocaina	LSD
Cunoașteți personal pe cineva care consuma ..., %	11,5	4,5	1,1	0,5	1,0	2,0	0,8	0,7
Ați încercat vreodată ..., %	4,9	1,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
În ultimele 12 luni ați consumat ..., %	2,3	0,6	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
În ultimele 30 zile ați consumat ..., %	1,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Cea mai înaltă valoare a prevalenței consumului pe perioada vieții a fost înregistrată pentru marijuana și hașiș (4,9%), urmată de Ecstasy cu 1,2% din eșantion care au încercat cel puțin o dată în viață. Prevalența pentru restul tipurilor de droguri ilicite au înregistrat valori mult mai mici.

Concluzii

Lucrarea data prezintă constatările pe marginea studiului de evaluare a cunoștințelor, atitudinilor și practicilor populației RM în vârstă de 15-24 ani cu privire la HIV/SIDA, ITS, cât și consumului de substanțe psihotrope.

Cunoștințe

- La nivel afirmativ HIV/SIDA se bucură de un grad sporit de notorietate, 97.4% din tineri afirmând că au auzit despre HIV/SIDA. Însă cunoștințele despre HIV/SIDA rămân a avea un caracter fragmentar – doar 38.2% din tinerii intervievați au răspuns corect la întregul set de întrebări ce țin de cunoștințe privind HIV/SIDA iar 66.3% au răspuns corect la setul de întrebări privind metodele de protecție;
- Gradul de notorietate a noțiunii de infecții cu transmitere pe cale sexuală este la fel unul sporit, deși mai mic decât în cazul HIV/SIDA. Confirmă că au auzit despre ITS 92.5% respondenți. Și în cazul dat constatăm că cunoașterea de substanță este una limitată, aceasta deoarece majoritatea respondenților nu a știut să indice cel puțin un semn al ITS la femei sau bărbați;
- Din numărul total de tineri intervievați 98% au auzit despre prezervativ, 84.5% afirmă că prin utilizarea corectă a prezervativului poate fi evitată o sarcină nedorită, 71.9% consideră că utilizarea acestuia poate preveni infectarea cu ITS iar infectarea cu HIV poate fi prevenită prin această metodă în opinia a 75.9% respondenți;

Testare și consiliere

- Posibilitățile de efectuare a testelor la HIV, disponibile în RM nu sunt cunoscute unei largi părți ai tinerilor. Doar unu din doi respondenți s-au arătat convinși că în localitatea (raionul) lor de reședință se poate efectua un astfel de test;
- Acoperirea tinerilor cu servicii de testare este una deficitară (11.9%). Doar unu din cinci tineri de 15-24 ani a fost vre-o dată testat la HIV (19.2%). Mai mult decât jumătate din ei (55.3%) au fost testați pe parcursul ultimului an;
- În același timp studiul a constatat creșterea ponderii testelor însoțite de consiliere. Ponderea testelelor efectuate cu consilierea pre-test în ultimul an este cu 50% mai mare decât în cazul celor efectuate cu 2-3 ani în urmă. La fel tendințe pozitive au fost constatate și în cazul consilierii post-test;

Atitudini

- Tinerii de 15-24 ani sunt o comunitate totuși rezervată față de PTH. Indicele integrat al atitudinilor tolerante constituie 7.3%. cele mai mari doze de toleranță sunt reflectate în

indicatori precum disponibilitatea de a lua masa dintr-o veselă împreună cu o persoană HIV pozitivă, cât și disponibilitatea de a procura alimente din magazinul proprietate a unui PTH;

Comportament sexual

- Din eșantionul general 55.2% au avut vre-o dată relații sexuale, din care 45.2% au avut relații sexuale în ultimele 12 luni. Unu din cinci respondenți (20.7%) care au avut relații sexuale în ultimele 12 luni a întreținut astfel de relații cu parteneri permanenți cu care nu trăiesc împreună, iar 13.2% cu parteneri sexuali ocazionali;
- Doar unu din doi tineri (53.7%) au relatat că la ultimul contact sexual cu parteneri sexuali permanenți neconcubini a utilizat prezervativul. În cazul tinerilor ce au avut contacte sexuale cu parteneri sexuali ocazionali procentul celor ce au utilizat prezervativul a fost de 83.7%;
- În sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri sexuali de tip concubin 32.6% au relatat că au avut relații sexuale pe parcursul ultimului an. Activism sporit în acest sens manifestă tinerii din mun. Chișinău, cei de 20-24 ani, de gen masculin;
- 15.1% din tinerii din acest grup au avut contacte sexuale în ultimele 12 luni cu 2 sau mai mulți parteneri sexuali;
- La fel doar unu din doi (54%) tineri necăsătoriți și fără concubini au utilizat prezervativul la ultimul contact sexual cu un partener sexual permanent (din afara gospodăriei evident). Cu parteneri sexual ocazional prezervativul a fost utilizat de către 83.4% tineri;

Consumul de tutun, alcool și substanțe

- Prevalența fumatului în rândul tinerilor de 15-24 ani este de 22.3%. Ponderea fumătorilor este sporită în rândul tinerilor de gen masculin, din grupul de 20-24 ani;
- 73.6% din tinerii intervievați au consumat cel puțin o dată pe parcursul ultimilor 12 luni alcool. Din ei 76.3% au consumat alcool în ultimele 30 zile.
- Consum de tranchilizante sau sedative pe parcursul ultimelor 12 luni raportează 2.8% din tinerii intervievați.
- Au încercat vre-o dată marijuana sau hașiș 4.9% tineri, 2.3% în ultimele 12 luni iar 1.1% în ultimele 30 zile. După incidență se remarcă și consumul de ecstasy – 1.2% tineri au încercat vre-o dată, 0.6% în ultimele 12 luni și 0.2% în ultimele 30 zile.

Limitările studiului

În pofida eforturilor grupului de implementare, prezentul studiu are limitări de ordin metodologic care pot influența exactitatea măsurărilor făcute. Toată informația a fost autoraportată, prin urmare este predispusă la erori de reamintire și dezirabilitate socială. Chestionarul studiului a conținut întrebări ce vizează un subiect extrem de sensibil cum este viața intimă a respondenților și consumul de substanțe psihotrope, astfel este posibil ca tinerii să fi dat răspunsuri mai mult acceptate de normele sociale.

Compararea rezultatelor 2006/2008/2010

Aplicarea aceluiași instrument de colectare a datelor și aceleași metode de eșantionare permite compararea majorității rezultatelor studiilor desfășurate în anii 2006, 2008 și 2010. Valorile indicatorilor cheie pentru toate trei cercetări - 2006 (*Scutelnicu Otilia 2007*), 2008 (*Scutelnicu Otilia 2008*) și 2010 sunt prezentați în tabelul comparativ (Tabelul 31).

Conform rezultatelor studiului desfășurat în anul 2010, comparativ cu anul 2008, s-a înregistrat o scădere a nivelului de cunoștințe despre prezervativ. Astfel, diferența dintre valorile indicatorului integrat al cunoștințelor despre prezervativ a înregistrat descreștere de 10.1% (63.5% în anul 2008 și respectiv 53.4% în anul 2010), apropiindu-se de valoarea indicatorului înregistrată în 2006 – 51,9%. Diferența între 2008 și 2010 depășește limitele sumei erorilor standard ale studii.

O descreștere semnificativă a înregistrat valoarea indicatorului privind utilizarea prezervativului la ultimul contact sexual cu un partener nepermanent pe subeșantionul tinerilor necăsătoriți și care nu au avut un partener tip concubin pe perioada ultimelor 12 luni. Valoarea acestuia a fost înregistrată la 60,7% în studiul prezent, fiind mai mică cu 8.1% față de 2008.

O creștere semnificativă înregistrează prevalența consumului de alcool pe perioada ultimelor 30 zile, de la 61.3% la 76.3%.

Nu au fost înregistrate diferențe semnificative a nivelului cunoștințelor despre ITS, indicatorului testării benevole la HIV, atitudinilor tolerante vis-a-vis de persoanele seropozitive (indicatorul integrat al atitudinilor tolerante).

Tabelul 31. Tabelul comparativ al indicatorilor cheie, cunoștințe, atitudini și practici cu referire la HIV/SIDA și consumul de substanțe psihotrope

Indicatorul	2006	2008	Δ	Comentarii	2010	Δ	Comentarii
Indicatorul integrat al cunoștințelor despre HIV/SIDA, %	26.0	40.8	+ 14.8	Semnificativă, depășește suma erorilor standard ale studiilor	38.2	-3	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului
Indicatorul integrat al cunoștințelor despre prezervativ, %	51.9	63.5	+11.6	Semnificativă, depășește suma erorilor standard ale studiilor	53.9	-9.6	Semnificativă, depășește suma erorilor standard ale studiilor
Indicatorul testării benevole la HIV, %	5.0	6.0	+1.0	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului	6.9	0.6	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului
Indicatorul integrat al atitudinilor tolerante, %	8.0	7.4	- 0.6	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului	7.3	-0.1	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului
Cunoașterea cel puțin al unui semn al ITS, %	48.0	47.8	- 0.2	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului	37.2	-10.6	Semnificativă, depășește suma erorilor standard ale studiilor
Parteneri sexuali multipli (2 și mai mulți), eșantion general	9.75	15.9	-	În anul 2006 a avut loc o eroare de interpretare a definițiilor partenerilor sexuali, ceea ce ar fi putut provoca subraportarea partenerilor nepermanenți.	13.2	-2.7	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului
Tinerii sexual activi, subeșantionul tinerilor necăsătoriți și care nu au avut un partener tip concubin pe perioada ultimilor 12 luni	21.6	32.9	-	În anul 2006 a avut loc o eroare de interpretare a definițiilor partenerilor sexuali, ceea ce ar fi putut provoca subraportarea partenerilor nepermanenți.	32.6	-0.3	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului
Vârsta mediană a debutului vieții sexuale, subeșantionul tinerilor necăsătoriți și care nu au avut un partener tip concubin pe perioada ultimilor 12 luni, ani	20	19	-1	Nesemnificativă. În eșantionul studiului desfășurat în anul 2006, începând cu 19 ani, numărul de respondenți per vârstă a fost mai mic de 100, ceea ce provoacă intermitențe și reduce	19	0	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului

Indicatorul	2006	2008	Δ	Comentarii	2010	Δ	Comentarii
				din reprezentativitate.			
Utilizarea prezervativului la ultimul contact sexual cu un partener nepermanent, subeșantionul tinerilor necăsătoriți și care nu au avut un partener tip concubin pe perioada ultimilor 12 luni, %	75.0	70.8	- 4.2	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului. Comparabilitate redusă din cauza modificării chestionarului în anul 2008 urmare a rezultatelor aplicării în anul 2006.	58.9	-10.9	Semnificativă, depășește suma erorilor standard ale studiilor
Prevalența consumului de tutun la momentul desfășurării interviului, %	23.5	22.8	-0.7	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului.	22.3	-0.5	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului
Prevalența consumului de alcool pe perioada ultimelor 30 zile, %	53.9	61.3	+ 7.4	Semnificativă, depășește suma erorilor standard ale studiilor	76.3	15	Semnificativă, depășește suma erorilor standard ale studiilor
Prevalența consumului de marijuană sau hașiș pe perioada ultimelor 12 luni, %	2.9	2.3	-0.6	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului.	2.3	0	Nesemnificativă, în limitele erorii standard a studiului

Lista figurilor

Figura 1 Ponderea răspunsurilor corecte la întrebările referitor la cunoștințele despre HIV/SIDA, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	12
Figura 2 Valorile indicatorului integrat al cunoștințelor despre HIV/SIDA și a cunoștințelor corecte despre metodele de prevenire HIV în funcție de sex și mediu de reședință, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	14
Figura 3 Cunoașterea semnelor clinice ale ITS de către respondenți, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	17
Figura 4 Răspunsuri corecte la întrebările referitor la cunoștințele despre prezervativ ca metodă de prevenire (protejare), tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	19
Figura 5 Testarea la HIV, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	23
Figura 6 Atitudinea tinerilor de 15-24 ani vizavi de persoanele ce trăiesc cu HIV, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	26
Figura 7 Utilizarea prezervativului la ultimul contact sexual indiferent de tipul partenerului, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	33
Figura 8 Vârsta mediană a debutului vieții sexuale a tinerilor de 15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	35
Figura 9 Tinerii sexual activi, tinerii de 15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	36
Figura 10 Parteneri sexuali multipli pe durata ultimelor 12 luni, tinerii de 15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	37
Figura 11 Utilizarea prezervativului la primul contact sexual, tinerii de 15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	38
Figura 12 Utilizarea prezervativului la ultimul contact sexual relatată de tinerii respondenți, tinerii de 15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	39
Figura 13 Prevalența consumului de sedative și tranchilizante, tinerii de 15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	43

Lista tabelelor

Tabelul 1 Structura eșantionului după caracteristicile de dezagregare.....	8
Tabelul 2 Structura socio-demografică a populației incluse în studiu.....	10

Tabelul 4. Ponderea răspunsurilor afirmative la întrebarea „Cunoașteți pe cineva care este purtător al virusului HIV sau a decedat de SIDA?”, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	11
Tabelul 5 Valorile indicatorului integrat al cunoștințelor despre HIV/SIDA și al cunoștințelor corecte despre metodele de prevenire a transmiterii infecției HIV, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	14
Tabelul 6 Răspunsurile corecte la întrebările cu referire la cunoștințele despre HIV, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	15
Tabelul 7 Au auzit vreodată de ITS (răspunsuri afirmative), tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	16
Tabelul 8 Prevalența eliminărilor anormale/ulcerelor organelor genitale pe durata ultimelor 12 luni, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	17
Tabelul 9 Ponderea respondenților care au auzit vreodată de prezervativ, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	18
Tabelul 10 Ponderea răspunsurilor corecte la întrebarea privind evitarea sarcinii nedorite prin utilizarea corectă a prezervativului, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	18
Tabelul 11 Indicatorul integrat al cunoștințelor despre prezervativ, dezagregare după sex, grup de vârstă, statut civil și mediu de reședință, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	20
Tabelul 12 Distribuția răspunsurilor la întrebările despre posibilitatea testării la HIV și testarea propriu zisă, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	21
Tabelul 13. Efectuarea testelor la HIV: perioada, motivația, consiliere, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	21
Tabelul 14. Efectuarea consilierii pre- și post-testare în funcție de perioada testării, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	22
Tabelul 15 Ponderea respondenților testați benevol la ultima testare pe parcursul ultimului an cu cunoașterea rezultatului ultimului test, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	23
Tabelul 16 Indicatorul integrat al atitudinilor tolerante față de persoanele ce trăiesc cu HIV, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	27
Tabelul 17 Ponderea tinerilor sexual activi și numărul de parteneri, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	28
Tabelul 18 Utilizarea prezervativului cu partenerii sexuali tip soți/concubini, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	29
Tabelul 20 Numărul de parteneri sexuali ocazionali și permanenți cu care nu locuiesc/locuit împreună pe parcursul ultimului an, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	30
Tabelul 21 Utilizarea prezervativelor cu parteneri sexuali nepermanenți și permanenți cu care nu locuiesc/locuit împreună pe parcursul ultimului an, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	31

Tabelul 22. Rata de utilizare a prezervativului la ultimul contact sexual și consistent pe perioada ultimului an, dezagregare după tipul de parteneri sexuali, tinerii 15-24 ani, eșantionul general, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	33
Tabelul 23 Ponderea tinerilor sexual activi și numărul de parteneri, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	34
Tabelul 24 Rata de utilizare a prezervativului la ultimul contact sexual și consistența pe perioada ultimului an, dezagregare după tipul de parteneri sexuali, tinerii de15-24 ani, sub-eșantionul tinerilor care nu au fost niciodată căsătoriți și nu au avut parteneri concubini pe durata ultimelor 12 luni %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	39
Tabelul 25 Prevalența fumatului la momentul interviului și în trecut, tinerii de15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	40
Tabelul 26 Distribuția numărului de țigări fumate zilnic, tinerii de15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	40
Tabelul 27 Prevalența consumului de alcool în ultimele 12 luni, tinerii de15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	41
Tabelul 28 Frecvența consumului de alcool în ultimele 12 luni, tinerii de15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	42
Tabelul 29 Prevalența consumului de băuturi alcoolice în ultimele 30 zile, tinerii de15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010.....	42
Tabelul 30 Prevalența consumului de droguri ilegale, tinerii de15-24 ani, %, Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), 2010	44
Tabelul 31. Tabelul comparativ al indicatorilor cheie, cunoștințe, atitudini și practici cu referire la HIV/SIDA și consumul de substanțe psihotrope	48

Referințe

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction 2002, Handbook for surveys on drug use among the general population, EMCDDA, Lisbon.

Family Health International 2004, Behavior Surveillance Surveys: Guidelines for Repeated Behavioral Survey in Population at Risk for HIV Family Health International, Arlington.

National Bureau of Statistics. Statistical Yearbook of the Republic of Moldova. 1-738. 20-6-2008. Chisinau, Statistica.

Ref Type: Serial (Book, Monograph)

Scutelnicu Otilia. Cunostintele, Atitudinile si Practicile tinerilor referitor la HIV/SIDA. Studiul de evaluare. Raport final. 1-71. 2007. Chisinau, Rolsi-Media SRL.

Ref Type: Serial (Book, Monograph)

Scutelnicu Otilia. Cunostintele, Atitudinile si Practicile tinerilor referitor la HIV/SIDA. Studiul de evaluare. Raport final. 1-80. 2008. Chisinau, MultiArt.

Ref Type: Serial (Book, Monograph)

Ministry of Health of the Republic of Moldova
National Centre of Health Management
Monitoring and Evaluation of National Health Programmes

HIV/AIDS KNOWLEDGE, ATTITUDES AND PRACTICES OF YOUTH AGED 15-24

Survey Report

Chisinau 2010

This report presents the results of the repeated study to measure the HIV/AIDS related knowledge, attitudes and practices of youth aged 15-24. The study was carried out similarly to studies carried out in 2006 and 2008 (*Otilia Scutelnicuic 2007 and Otilia Scutelnicuic 2008*). The study implementation group expresses its acknowledgements to all those involved, including the respondents for their participation and sincerity.

Group of authors:

Otilia Scutelnicuic – Monitoring and Evaluation of National Health Programmes, National Center of Health Management

Vasile Cantarji – Centre for Sociological Investigations and Marketing “CBS-AXA”

Valeriu Plesca – Monitoring and Evaluation of National Health Programmes, National Center of Health Management

Tatiana Cotelnic – Harea – Monitoring and Evaluation of National Health Programmes, National Center of Health Management

Olga Vacarciuc – National Drug Observatory, Monitoring and Evaluation of National Health Programmes, National Center of Health Management

Tatiana Costin – National Drug Observatory, Monitoring and Evaluation of National Health Programmes, National Center of Health Management

Study Implementation team

Ion Jigau – executive director, Centre for Sociological Investigations and Marketing “CBS-AXA”

Vasile Cantarji – study coordinator, Centre for Sociological Investigations and Marketing “CBS-AXA”

Otilia Scutelnicuic – Monitoring and Evaluation of National Health Programmes, National Center of Health Management

Veaceslav Batrinecu – manager of interviewers’ network, Centre for Sociological Investigations and Marketing “CBS-AXA”

The study was implemented with the financial support of the grant of the Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria, round 6.

CONTENTS

Research methodology	6
Study objectives.....	6
Survey type.....	6
Sampling.....	6
Data collection tool.....	7
Data collection.....	7
Data analysis.....	8
Socio-demographic structure	9
Knowledge.....	11
Knowledge about HIV/AIDS.....	11
STI Knowledge	16
Knowledge about condoms.....	18
HIV counseling and testing.....	21
Attitudes towards people living with HIV	24
Sexual behavior	26
General sample of youth aged 15-24.....	27
Permanent partners (husbands/wives and concubines).....	27
Non-permanent sexual partners.....	28
Commercial partners.....	30
Condom use	31
Subsample of unmarried youth and without permanent concubine type sexual partners during the last 12 months	32
Median age of sexual experience debut	32
Sexually active youth.....	33
Multiple sex partners	34
Condom use	35
Substance use.....	38
Tobacco use.....	38
Alcohol use	39

Sedative and tranquillizer use	40
Illegal drug use.....	41
Conclusions.....	43
Study limitations.....	45
Comparison of 2006/2008/2010 results.....	45
List of figures	48
List of tables	48
References.....	51

Acronyms

AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
FHI	Family Health International
HIV	Human Immunodeficiency Virus
NBS	National Bureau of Statistics
STI	Sexually Transmitted Infection
VCT	Voluntary Counseling and Testing
UNAIDS	Joint United Nations Programme on HIV/AIDS

Research methodology

Study objectives

The objective of the study was to measure the level of knowledge, of attitudes and practices related to HIV and the use of psychotropic substances in youth aged 15-24 living on the territory of the Republic of Moldova (right bank of the Nistru river¹).

Specific objectives of the study were as follow:

- Measurement of the level of knowledge on HIV, STIs and condoms;
- Measurement of the level of HIV testing;
- Measurement of the attitudes towards people living with HIV;
- Measurement of the risky sexual behavior;
- Measurement of the psychotropic substances use;

Survey type

The current survey is a household survey with national representativeness. Localities, streets, households and respondents were selected randomly. The interviews were carried out using the “face to face” procedure in the household of the respondent.

Sampling

The survey targeted youth aged 15-24, permanently inhabiting the territory of the Republic of Moldova (right bank of the Nistru river). In order to ensure a nationally representative sample, the sampling procedures included the following stages:

1. Stratification based on two criteria:
 - Regional: 32 regions were selected according to the administrative territorial division of the territory on the right bank of the Nistru river (districts);
 - Based on locality type. Localities were divided into:
 - i. small villages,
 - ii. medium villages,
 - iii. big villages,
 - iv. small urban localities²,
 - v. Chisinau and Balti municipalities.

The division of villages by size was performed separately for each region, based on population number. The distribution was done based on the division of localities in three groups by population number so that these groups would be equal as number of localities.

Following the stratification, the number of respondents per stratum was calculated proportionally to the number of the target group population (aged 15-24) of each stratum based on statistical data published by the National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova³.

¹ Following the armed conflict on the Nistru River in the 1990s, the territory on the left bank is not entirely controlled by the Chisinau Government. Carrying out sociological studies on the left bank is complicated by the difficulty of negotiations with the authorities.

² District centres and other urban type localities.

2. Randomization. Localities, streets, households and respondents were selected randomly. There were three stages of random selection:
 - localities were randomly selected based on the list of localities, the sampling points being extracted from each district;
 - two types of routes were used in each sampling point: for households from blocks and individual houses, by the random route method;
 - persons from selected households, corresponding to the inclusion criteria (permanent resident of the Republic of Moldova, right bank of the Nistru river, aged 15-24, physically and mentally able to participate in the study and who offered informed consent). If there were more persons corresponding to the criteria in a household, the person with the closest birthday was interviewed.

Following the stages above, a nationally representative sample of 1209 respondents with a $\pm 3\%$ of sampling error was reached.

Data collection tool

In the current survey, the data collection tool, which was applied in 2006 and 2008, was used in order to insure the compatibility of results. The guidelines on *Behavior Surveillance Surveys (Family Health International 2004)* served as a basis for the section regarding HIV related knowledge, attitudes and practices. The questionnaire for interviewing adults aged 15-49 was selected from this guide. The argument to select it was that a significant share of the youth aged 15-24 is either married or live in concubinage (11.1% of the respondents in the 2006 study) (*Scutelnicuic Otilia 2006*). The separate analysis of the sub-sample of the respondents who were never married and had no concubine type of sexual partner in the last year was carried out. For the data collection on substance use, the questionnaire on drug use prevalence studies recommended by the European Centre for Drugs and Drug Addiction was applied (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction 2002).

The questionnaire was available in Romanian and Russian, the respondents having the possibility to choose the language of communication.

Data collection

Data collection was carried out in the September 26th-November 7th, 2010 period. In order to avoid communication barriers and also to increase the level of sincerity, mixed teams, composed of interviewers of both sexes went on the spot. The interviewers were trained on the objectives of the survey, the questionnaire and sampling of the respondents in the field.

If the eligible person from the selected household was not at home, the interviewer returned the same day or the following day to make the interview. If the respondent was not found at second trial, the interviewer followed the substitution procedure.

Data validation was carried out following the methodology:

- The truthfulness of the interviews was assessed by the checker team using the procedure to verify 15% of the randomly selected routes;
- Telephone verification of 30% of the telephone numbers in the questionnaires;

³ <http://statbank.statistica.md/pxweb/Database/RO/02 POP/POP01/POP01.asp>

- The quality of collected data and data reliability was verified using the statistical comparison method.

Data analysis

1209 valid questionnaires entered the national sample. Due to the application of oversampling in the case of the Balti municipality, the national database was weighted in order to get the structure of the sample closer to the real one. The disaggregation of respondents into sub-samples was carried out in order to follow tendencies. For the knowledge and behavior indicators, the results of the study were analyzed separately for the sub-sample of young respondents that were never married and did not have a sexual partner of concubine type in the past year (992 valid questionnaires) and for the whole sample of respondents (1209 respondents). The differences between the sampling errors of each sub-sample must be taken into account when comparing data between the sub-samples (Table 1).

Table 1 Structure of the sample, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Number of respondents	Sampling error (±)
Sex:	Male	563	4.1%
	Female	643	3.9%
	Transgender	3	-
Age:	Aged 15-19	722	3.6%
	Aged 20-24	487	4.4%
Civil Status:	Not married	992	3.1%
	Are/were married	196	7.0%
Type of residence:	Urban big	484	4.5%
	Urban small	184	7.2%
	Rural	541	4.2%
Big cities:	Chisinau	176	7.4%
	Balti	299	5.7%

The collected data were processed with the SPSS 15.0 statistical analysis program. Statistical summaries were generated using frequencies and crosstabulations.

Socio-demographic structure

The socio-demographic structure of the recruited youth (Table 2) has the following characteristics:

Gender – 47.9% are male respondents and 51.8% are female respondents. Three respondents have identified themselves as transgenders, which makes up to 0.3% from the total number of respondents. Although in this age segment, according to official statistics⁴, the number of males and females is approximately equal. The over-presence of the female population in the sample is due to the bigger involvement of the male population in territorial mobility, especially in the migration of workforce abroad (**Error! Reference source not found.**).

Age – the 15-19 age group represented 60.6% of the sample, while the 20-24 age group – 39.4% of the sample. The mean age of the sample is of 18.8 years (median – 18 years, standard deviation ± 2.97 years).

Civil status – given the age specific, the vast majority of respondents (82.5%) were not married at the interview time. Of the sample, 13.4% reported to be married at the moment of the interview. The other forms were rarely encountered (only 2.5% were living in concubinage, 0.4% was divorced and 2 persons were windowers). The distribution by civil status varies greatly depending on other characteristics. The proportion of respondents that are not married among men is 89.5%, being significantly higher than in the case of women – 75.8%. Thus, three times more females than males have the experience of life in a couple. The proportion of married respondents in the rural area is 16.5%, being almost double compared to the small urban area (8.7%) and the municipalities (9.9%).

Level of education – four out of ten respondents (43.8%) had incomplete secondary education at the moment of the interview, 20.4% had graduated secondary education institutions, while 12.3% of the sample graduated from vocational education institutions. At least the last two generations in the age groups targeted by the study are older than the average age of higher education institution graduation. Thus, one out of ten respondents held higher education diplomas (9.2%) or postgraduate diplomas (0.5%). Of the sample, 13.8% have reported incomplete higher education, a level corresponding to the graduation of a college.

Type of residence – in the national sample, 24.1% of the respondents were from the Chisinau and Balti municipalities, 19.3% from small towns and 56.6% from rural area. The weighting applied on the national sample in order to adjust the share of the Balti municipality in the sample, offers a distribution by type of residence, which is close to the official data on the population, aged 15-24⁵. The distribution by age groups was different in urban and rural areas. Thus, among respondents from the urban area, 51.2% were aged 15-19 and 48.0% were aged 20-24. Among respondents from the rural areas, 65.6% were aged 15-19 and 34.4% were aged 20-24. The over-presence of the 15-19 respondents in the rural area might be explained by:

- the period of the study when students were outside of their locality of residence thus the probability of recruiting them decreased;
- the rural area is more affected by the workforce migration phenomenon which once again decreases the probability of recruiting the youth from the older age group into the sample.

Occupational status – according to official data, in 2009, 121 thousand people aged 15-24 were employed⁶, which makes up to 18% being employed from the total of the population aged 15-24. The occupation rate in the recruited sample is of 14.1%, thus slightly lower than the official estimates. This is explained by the data

⁴ <http://statbank.statistica.md/pxweb/Database/RO/02 POP/POP01/POP01.asp>

⁵ idem

⁶ <http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=3355>

collection period: the offer of employment is smaller in the 4th quarter, when the number of population involved in season specific labors decreases, so there are generally smaller occupational rates than per annual average. Another factor is linked to the subjective nature of defining the occupational status in the study, due to the fact that it is established based on the person's self-determination.

Table 2. The socio-demographic structure of the population included in the study, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		%
Sex:	Male	47.9
	Female	51.8
	Transgender	0.3
Age:	Aged 15-19	60.6
	Aged 20-24	39.4
	Mean	18.8
	Media	18
	Std. deviation	2,97
Civil Status:	Not married	82.5
	Married	13.4
	Concubinage	2.5
	Divorced	0.4
	Widowed	0.03
	Not indicated	1.2
Level of education:	Never went to school	0.2
	Primary school (4 grades)	0.7
	9 grades or less-Medium incomplete education	43.8
	Medium education	20.4
	Medium vocational education	12.3
	Incomplete higher education	12.5
	Complete higher education	9.2
	Postgraduate education	0.5
	Not indicated	0.4
Type of residence:	Urban big	24.1
	Urban small	19.3
	Rural	56.6
Occupational status:	Employed	14.1
	Unemployed	84.8
	Not indicated	1.1

Of the respondents from the sub-sample that were never married and did not have concubine type sex partners in the last year, 56.7% were rural residents. Compared to the general sample (56.6% were rural residence) there is no any significant variation by type of residence. Respondents aged 15-19 accounts for the majority of the sub-sample (72.5%) compared to the proportion of this age group in the national sample (60.6%).

Knowledge

Knowledge about HIV/AIDS

The vast majority of interviewed youth (97.4%) have ever heard of HIV or AIDS. The variations based on different socio-demographic characteristics are not significant (Table 3).

Table 3. The proportion of affirmative answers to the question „Have you ever heard of HIV/AIDS?“, youth aged 15-24, national sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		%, Have ever heard of HIV/AIDS
Total		97.4
Sex:	Male	97.3
	Female	97.5
Age:	Aged 15-19	96.6
	Aged 20-24	98.7
Civil status	Not married	97.4
	Are/were married	97.3
Type of residence:	Urban big	97.9
	Rural	96.7
	Urban small	98.9
Municipalities	Chisinau	98.3
	Balti	96.0

When asked if they know someone who is HIV positive or knew someone who has deceased from AIDS, 8.8% of the respondents answered affirmatively. There are significant variations across different categories of respondents (Table 4). The typical respondent that knows an HIV positive is most often a man (10.9% among men know one), aged 20-24 (12.1%, almost double than in the other age group), has couple life experience (11.0%), resides in big cities (12.4%) especially in the Balti municipality, where 14.7% of respondents know someone who is HIV positive or who has deceased from AIDS.

Table 4. The proportion of affirmative answers to the question „Do you know anyone who is HIV positive or has deceased from AIDS?“, youth aged 15-24 ani, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010

		%, I know someone who is HIV positive or who has died of AIDS
General		8.8
Sex:	Male	10.9
	Female	6.8
Age:	Aged 15-19	6.5
	Aged 20-24	12.1
Civil status	Not married	8.3
	Are/were married	11.0
Type of residence:	Urban big	12.4
	Rural	7.6
	Urban small	7.6
Municipalities	Chisinau	12.5
	Balti	14.7

Referring to the possibility of preventing the HIV transmission sexually, the majority of respondents agreed that by having one faithful and uninfected partner (81.0%) and by correctly using condoms at each sexual intercourse (75.9%) the risk of HIV transmission can be reduced (Figure 1). The indicator of knowledge on the methods of HIV prevention (*Family Health International 2004*), calculated through the integration of answers for both questions has reached the value of 66.3%

In the same time, only 60.3% of respondents gave a correct answer to the question regarding the risk of HIV transmission by using the same tableware as an HIV infected person and only 75.8% think that a healthy looking person can be HIV infected. Therefore, the integrated indicator of HIV/AIDS⁷ knowledge reaches the value of 38.2% of respondents. The misconceptions on HIV transmission the most shared by youth refers to the belief that using the same tableware HIV can be transmitted. Thus, four out of ten young people are convinced that HIV is transmitted this way, whether they knew what to answer or refused to answer (39.7%) (Figure 1).

The risk of HIV transmission by using the same syringe for drug injection is known to 91.4% of respondents. Pregnancy and breastfeeding are known as modes of transmission by 78.8% and respectively 65.1% of respondents (Figure 1).

Figure 1. Percentage of correct answers to questions about the knowledge of HIV/AIDS among youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010

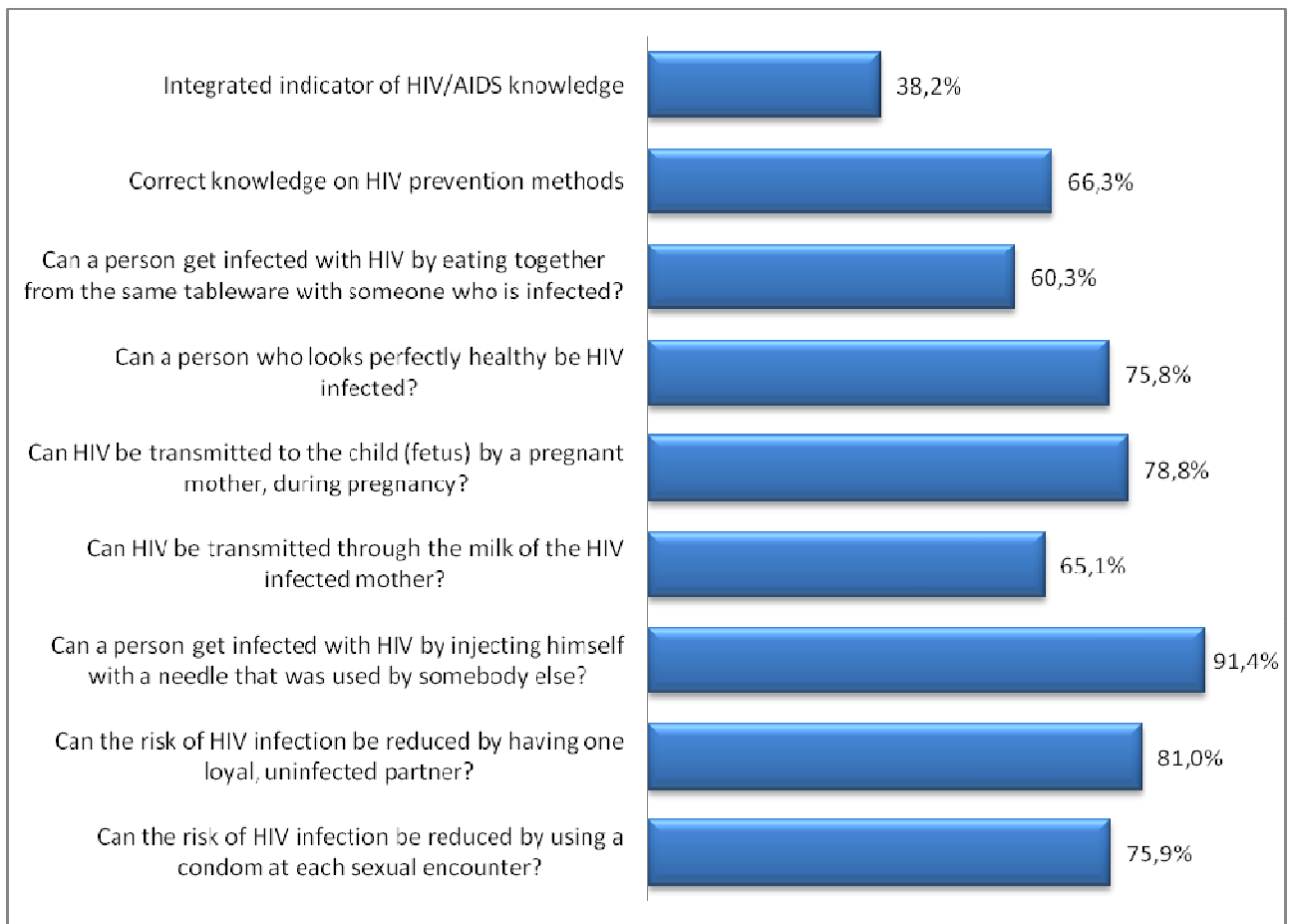
⁷ Percentage of respondents that offered correct answers to each of the questions:

„Can the risk of HIV infection be reduced by correct use of a condom at every sexual encounter?”

„Can the risk of HIV infection be reduced having one loyal and uninfected sex partner?”

„Can the HIV virus be transmitted by eating from the same tableware with and HIV infected person?”

„Can an apparently healthy person be HIV infected?”

The sub-sample of youth that were never married and didn't have a concubine type sexual partner in the last year does not register any difference in the value of the integrated indicators, compared to the general sample (

Table 5).

The values of the integrated indicators vary across the socio demographic categories. In the case of female respondents, the value of the integrated HIV knowledge indicator is higher (41.0%) than the one registered among male respondents (35.0%). Yet, on the other hand, men are a bit more aware of the methods to prevent the HIV transmission (68.1% compared to 64.8% of women) (

Table 5). The integrated indicator of HIV related knowledge has higher values among women, because they are more informed on the risk of transmission by using the same tableware and have offered a higher percentage of correct answers to the question „Can a person that looks completely healthy be HIV infected?“. Furthermore, women have offered a bigger percentage of correct answers on the questions regarding transmission of HIV from mother to child during pregnancy and through breastfeeding (Table 6). Compared to male respondents, female respondents have a higher value of the integrated HIV knowledge indicator regardless of residence type. The biggest differences between genders are recorded in the big cities. The value of this indicator among women in the big cities is 51.8% while among men is 40.7%. The difference in the value of the indicator when disaggregated by gender is smaller among youth from small towns and rural areas (

Figure 2).

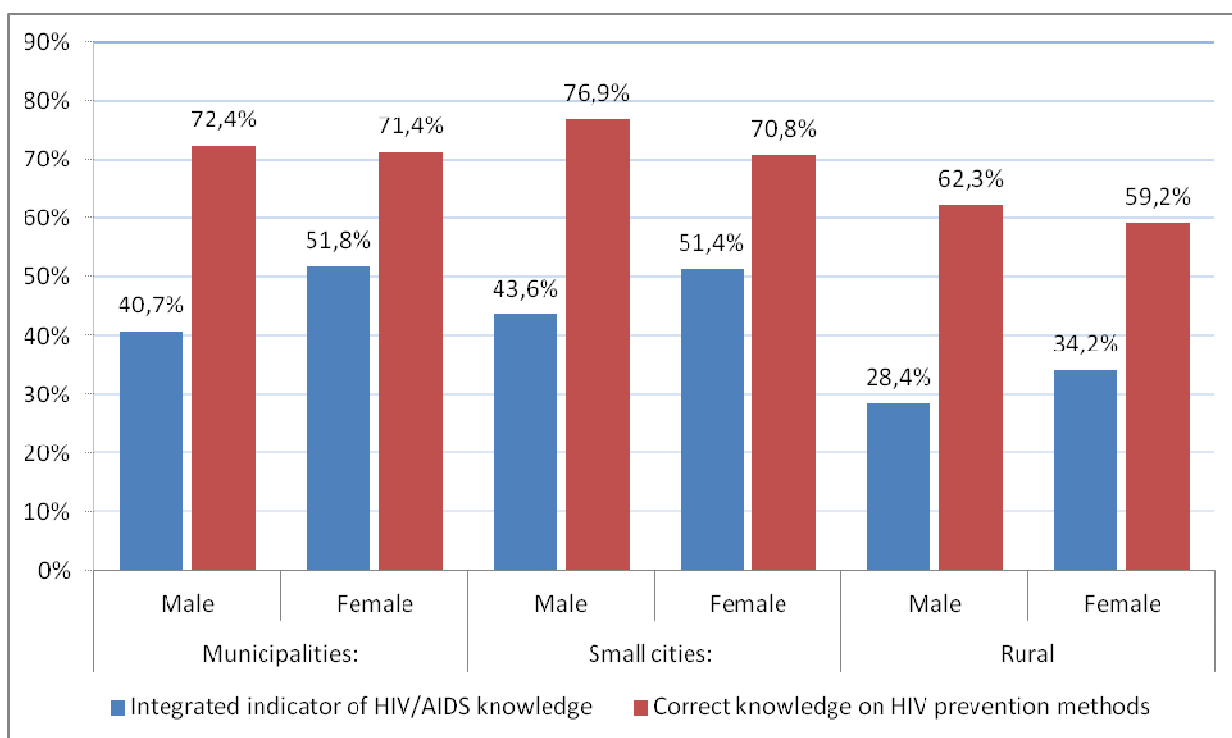
Table 5 The HIV/AIDS integrated knowledge indicator and correct knowledge of the methods to prevent the HIV transmission, youth aged 15-24, general sample, % Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010

		Integrated indicator of HIV knowledge, %	Integrated indicator of the knowledge on HIV prevention methods, %
<i>General</i>		38.2	66.3
Sex:	Male	35.0	68.1
	Female	41.0	64.8
Age:	Aged 15-19	35.2	62.6
	Aged 20-24	42.9	72.1
Civil status:	Not married	38.1	66.5
	Are/were married	38.6	64.1
Type of residence:	Rural	31.2	60.1
	Urban small	47.3	76.1
	Urban big	47.3	73.3
Municipalities:	Chisinau	51.7	75.6
	Balti	31.0	63.6

Along with the increase of age, the level of HIV knowledge in general and knowledge of the methods of prevention in particular also rises (

Table 5). The fact that in the case of people aged 20-24 there are higher values for integrated indicators are due mostly to their increased awareness on the methods to prevent the HIV transmission, because for the other components of the HIV knowledge integrated indicator, the difference is a minimum one, except the percent of those who think that a healthy looking person can be HIV infected (80.5% among youth aged 20-24 and 72.7% among those aged 15-19) (Table 6).

Figure 2 The integrated HIV knowledge indicator and the correct knowledge on the methods of HIV prevention disaggregated by gender and type of environment, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010

The level of HIV knowledge varies the most based on residence area type. The youth in rural areas have smaller values of the integrated HIV knowledge indicator compared to the ones in the urban areas. As for the indicator on correct knowledge about the methods to prevent the HIV transmission, differences are not so evident. Bigger differences are registered only in the case of respondents from small urban area, where women registered 76.9% value of the indicator compared to 70.8% for men (

Figure 2). The rural area has smaller values for the indicator regarding the possibility of HIV transmission by using the same tableware. Youth from small urban area are less aware on the route of mother to child transmission, even compared with the youth from the rural areas (Table 6).

Table 6 Correct answer to questions on HIV knowledge, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010

		Can a person get infected with HIV by sharing tableware with an infected person?, %	In your opinion, can a person that looks healthy be HIV infected?, %	Can a person get infected with HIV by injecting themselves with a syringe that was previously used by someone else?, %	Can HIV be transmitted to the child (fetus) from the pregnant woman during pregnancy?, %	Can HIV be transmitted to the child through the milk of the HIV infected mother?, %
General		60.3	75.8	91.4	78.8	65.1
Sex:	Male	58.1	72.6	91.9	76.6	62.1
	Female	62.2	78.8	90.9	81.0	67.9

Age:	Aged 15-19	60.2	72.7	90.6	76.9	64.8
	Aged 20-24	60.4	80.5	92.7	81.8	65.7
Civil status	Not married	61.0	75.2	92.0	78.7	66.4
	Are/were married	56.8	78.4	88.0	79.3	58.1
Type of residence:	Urban big	69.4	77.7	92.3	80.4	70.0
	Rural	54.0	74.7	90.2	80.4	67.8
	Urban small	67.4	76.6	94.0	72.3	51.1
Municipalities:	Chisinau	70.5	81.8	93.8	85.8	73.3
	Balti	65.9	59.2	85.2	62.2	53.2

There is a different situation in the case of people from the Balti municipality. In this sub-sample, the value of the integrated HIV knowledge indicator is very small – 31.0%, even smaller than in the rural area. Even the indicator of correct knowledge about the methods to prevent HIV transmission, although bigger than in the rural area is under the value registered in the general sample – 63.6% (

Table 5). Although inhabitants of big cities register the highest degree of awareness, the inhabitants of the Balti municipality make themselves noticed through special clichés. First of all, respondents from Balti municipality have registered the smallest percentage of correct answers to the question “In your opinion, can a person that looks healthy be HIV infected?” – 59.2%. Youth interviewed in the Balti municipality are least informed on the vertical virus transmission (62.2% of correct answers on the possibility of HIV transmission during pregnancy and 53.2% through breastfeeding). We should note the even bigger proportion of “denying” the risk of HIV infection through needle sharing (only 85.2% affirmative answers in Balti municipality, compared to 91.4% of the total sample), but also the fact that in their case, the share of those who gave a correct answer to the question on the possibility of HIV transmission by sharing tableware was bigger (65.9% denied the possibility of infection by this route) (Table 6).

STI Knowledge

The vast majority of respondents (92.5%) have ever heard of STIs. The 20-24 years old respondents more frequently (96.4%) stated that they have ever heard of STIs, compared to 15-19 years old respondents (89.9%). A difference, although insignificant can be seen upon disaggregation by type of residency area. Therefore, 95.7% of youth from big cities have ever heard of STIs, compared to 93.5% of youth in small cities and 90.8% of youth from the rural area. There are no significant differences based on gender and civil status (Table 7).

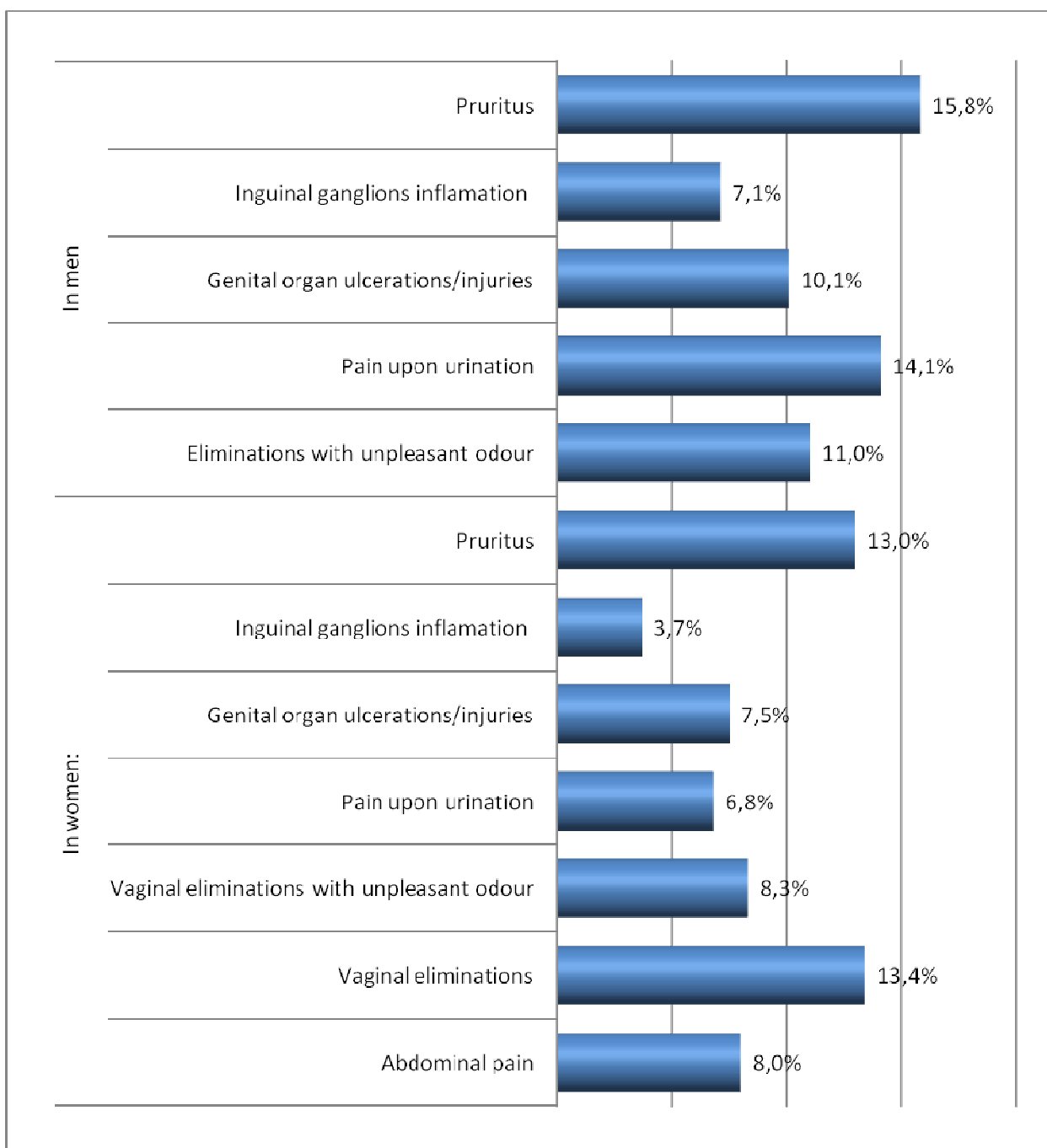
Table 7 Have ever heard of STIs (affirmative answers), youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010

		<i>%, Have ever heard of STIs</i>
<i>General</i>		92.5
Sex:	Male	92.2
	Female	92.9
Age:	15-19	89.9
	20-24	96.4
Civil status	Not married	92.4
	Are/were married	92.8
Type of residence:	Urban big	95.7

Municipalities:	Rural	90.8
	Urban small	93.5
	Chisinau	96.0
	Balti	93.4

When asked about clinical symptoms of STIs, the most frequent indicated in men were pruritus (15.8%) and pain upon urination (14.1%), while in women – vaginal discharges (13.4%) and pruritus (13.0%). Respondents mentioned other STIs symptoms less often (Figure 3).

Figure 3 Knowledge of the clinical symptoms of STIs, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010

Around two thirds of respondents (68.1%) did not know any clinical symptom of STIs in women and 67.8% in men.

5.3% of the interviewed youth have reported abnormal genital discharges/ulcerations during the last 12 months. The categories that have reported this the most are women (8.2%), youth aged 20-24 (9.2%) and especially those who are or were ever married (13.3%) (

Table 8).

Table 8 Prevalence of abnormal genital discharges/ulcerations during the last 12 months, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010

		Prevalence in the general sample, %	Prevalence in the male sample, %
General		5,3	-
Sex:	Male	2.3	-
	Female	8.2	-
Age:	Aged 15-19	2.9	1.9
	Aged 20-24	9.2	2.9
Civil status	Not married	3.6	2.1
	Are/were married	13.3	5.0
Type of residence:	Urban big	7.4	5.4
	Rural	5.2	1.1
	Urban small	3.3	2.4
Municipalities:	Chisinau	8.5	6.1
	Balti	4.6	2.9

The prevalence of genital discharges/ulcerations in male respondents reached 2.3%. The highest value in male sub-sample is registered in those who are/were married (

Table 8).

Knowledge about condoms

The vast majority of respondents (98.0%) have ever heard about the male condom as a mean of protection (prevention) for men. There were no important differences between respondents from different age groups and genders (Table 9).

Table 9 The share of respondents who have ever heard of condoms, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		%, Have ever heard of condoms
General		98.0
Sex:	Male	98.9
	Female	97.1
Age:	15-19	97.4
	20-24	98.9
Civil status	Not married	98.0
	Are/were married	97.4
Type of residence:	Urban big	99.4
	Rural	97.0
	Urban small	98.9

Municipalities	Chisinau	99.4
	Balti	99.1

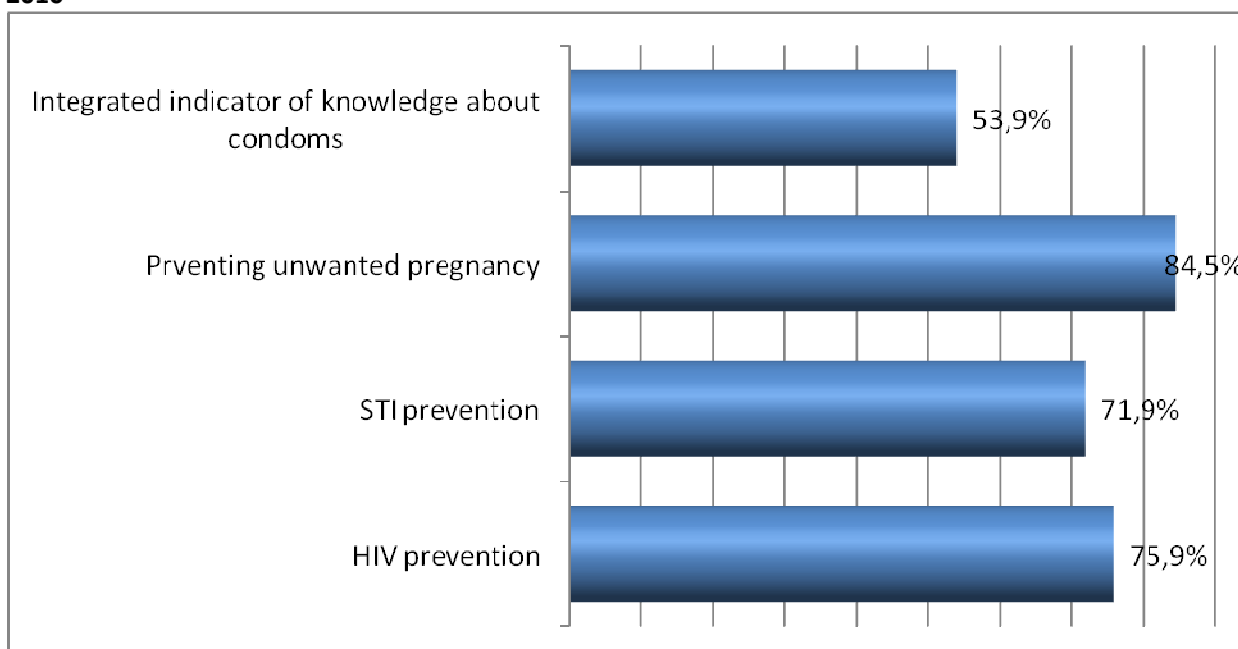
Being asked about the possibility to avoid an unwanted pregnancy by correctly using a condom at every sexual intercourse, the vast majority of respondents that have ever heard of a condom answered correctly (84.5%). The share of correct answers was the lowest among respondents from the rural areas (82.6%) and among youth aged 15-19 (82.3%). There were no significant differences among respondents of different genders and civil statuses (Table 10).

Table 10 The share of correct answers to questions referring to knowledge about condoms as a method of prevention (protection), youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Unwanted pregnancy can be avoided through the correct use of a condom at each sexual intercourse, %	STI transmission risk can be decreased by correct use of a condom at each sexual intercourse, %	HIV transmission risk can be decreased by correct use of a condom at each sexual intercourse, %
General		84.5	71.9	75.9
Sex	Male	84.6	74.1	78.1
	Female	84.5	69.6	74.0
Age	15-19	82.3	69.0	73.1
	20-24	87.8	76.0	80.3
Civil status	Not married	85.0	72.5	76.1
	Are/were married	82.5	69.2	74.1
Type of residence	Urban big	86.4	77.3	81.4
	Rural	82.6	69.0	70.8
	Urban small	87.5	73.3	84.2
Municipalities	Chisinau	86.9	79.9	82.4
	Balti	91.0	66.9	78.2

The majority of respondents (71.9%) have stated that, in their opinion, STIs can be avoided by correctly using condoms at each sexual intercourse. The proportion of correct answers on the possibility to prevent HIV infection by correct use of a condom at each sexual intercourse is 75.9% (Figure 4).

Figure 4 Correct answers to questions referring to knowledge about condoms as a method of prevention (protection), youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

The integrated indicator of knowledge about condoms (share of respondents who answered all three questions from the study questionnaire correctly) is smaller compared to the share of correct answers to each question in particular. The denominator also included respondents that have never heard of condoms. Thus, 53.9% of the total number of respondents answered all three questions correctly (Figure 4). The indicator value does not differ greatly between male and female respondents. The difference between respondents in various residency areas is significant (63.9% in big cities and only 47.9% in rural area). When we note about municipalities, we actually refer more to Chisinau municipality and less to Balti municipality with a value (53.1%) which is smaller than the average per total sample (Table 11).

Table 11 The integrated indicator of knowledge about condoms, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Integrated indicator of knowledge about condoms, %
General		53.9
Sex:	Male	55.9
	Female	52.2
Age:	15-19	50.4
	20-24	59.3
Civil status	Not married	55.0
	Are/were married	50.1
Type of residence:	Urban big	63.9
	Rural	47.9

	Urban small	59.2
Municipalities:	Chisinau	67.0
	Balti	53.1

HIV counseling and testing

At the moment, in the Republic of Moldova, HIV testing can be carried out without exceptions in health care settings at a district center level and also in municipalities. VCT cabinets are located in district/municipal health care institutions. Theoretically, in rural area, in case of HIV testing request, a blood sample can be collected in health care settings and then sent to the regional AIDS laboratory for testing.

From the sample, each second respondent (48.9%) has stated about the possibility to take an HIV test in the locality (or district) of residence, while one in five (19.1%) has stated that s/he took an HIV test at least once during lifetime. The youth in rural areas have shown less access to the HIV testing - only 40.8% having confirmed the possibility to take an HIV test in their locality (district) of residence. Youth aged 15-19 have to a smaller extent reported the existence of such a service in their locality / district (42,6%) (Table 12).

Lower access to HIV testing services (also due to the lower level of awareness on the existence of such a service) in the rural area and among youth aged 15-19 led these categories register the smallest shares of respondents who ever took an HIV test. Only 8.2% of the youth aged 15-19; 12.5% of the unmarried respondents and 15.3% of the respondents in the rural areas have been ever tested to HIV. The Balti municipality has HIV testing services in the proximity (62.2% confirmed the possibility to take an HIV test in their locality), but a very small proportion of respondents have been ever tested to HIV (16.1%). The category of people who are or were married is prominent here. In this category, every second respondent (52.8%) stated that s/he took an HIV test at least once in lifetime (Table 12). The HIV testing is recommended to newlyweds and this explains the high HIV testing rate among this category of respondents.

Table 12 The distribution of answers to questions on the possibility to take an HIV test and testing per se, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		„Is there a possibility to take an HIV test in your locality (district)?”, %				„Did you ever take an HIV test?”, %			
		Yes	No	I don't know	No answer	Yes	No	I don't know	No answer
General		48.8	16.0	35.1	0.1	19.2	78.5	1.7	0.6
Sex:	Male	43.6	18.7	37.6	0.0	16.1	80.9	1.9	1.2
	Female	53.6	13.4	32.9	0.1	22.0	76.4	1.5	0.1
Age:	15-19	42.7	16.8	40.4	0.0	8.5	89.9	1.3	0.3
	20-24	58.2	14.5	27.3	0.0	35.1	61.6	2.2	1.1
Civil status:	Not married	46.0	16.1	37.9	0.0	12.5	85.8	1.4	0.3
	Are/were married	62.0	15.0	23.0	0.0	52.8	43.2	3.3	0.7
Type of residence:	Urban big	65.8	10.3	23.8	0.1	23.5	74.2	1.1	1.2
	Rural	39.4	20.3	40.3	0.0	14.5	83.6	1.3	0.6
	Urban small	55.2	10.4	34.4	0.0	26.8	69.9	3.3	0.0
Municipal	Chisinau	67.6	8.1	24.3	0.0	24.9	72.8	1.2	1.2

ities	Balti	60.5	18.8	20.1	0.6	18.5	78.8	1.2	1.5
-------	-------	------	------	------	-----	------	------	-----	-----

Of the respondents who stated being tested to HIV at least once in their lifetime, the majority (68.1%) stated that they took the test on their own consent, while 29.5% stated that they were forced to do it (Table 13). Half of those who ever took an HIV test (51.0%) have benefited from pre-test counseling and over a third (35.6%) was counseled post-test. From the ones who ever tested for HIV, 55.3% took the test during last year. Nine out of ten respondents (91.3%) who took an HIV test at least once stated that they know their results.

Table 13. HIV testing: period, motivation, counseling, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010

When you took a test (last time), did you take it of your own consent or were you forced to do it?	Of my own consent	68.1
	I was forced	29.5
	I don't know	0.6
	No answer	1.8
When you took a test (last time), before taking the blood sample, did they explain why is the blood taken and did they tell you about HIV?	They explained why, and they told me about HIV	51.0
	Only that they are taking a sample for HIV testing	35.6
	Neither	8.8
	I don't know	2.8
	No answer	1.8
When they told you the result of the (latest) HIV test did they tell you about HIV?	They told me the result of the test and I was counseled	36.3
	They only told me the result of the test	50.6
	Neither	8.1
	I don't know	3.0
	No answer	2.0
When did you take your last HIV test?	During the past year	55.3
	2-3 years ago	34.7
	4 years ago and over	5.3
	I don't know	1.1
	No answer	3.6
I don't want to know the result, but do you know the result of the last HIV test taken?	Yes	91.3
	No	6.8
	No answer	1.9

The percentage of those counseled pre-test during the last year (60.6%) has increased by 20% compared to the ones tested and pre-test counseled 2-3 years ago (40.7%). There is also progress in the case of post-test counseling. The share of those counseled among people tested during the last year is 40.8%, which is ten percent higher than for the ones tested 2-3 years ago (30.0%). The highest shares of people counseled upon testing are registered among those tested less than 5 years ago, but the number of these cases is too small for any conclusions (Table 14).

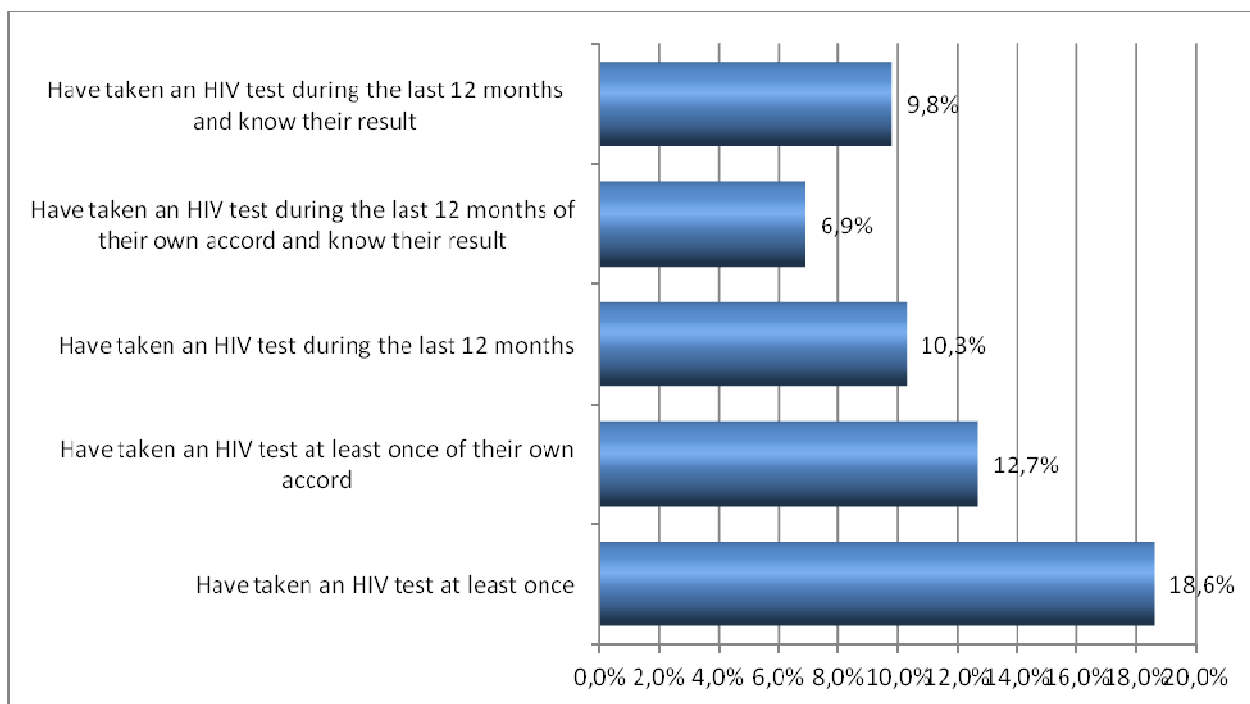
Table 14. Pre- and post-test counseling by the period of the last HIV test, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010

	Period of last HIV test		
	During last	2-3 years	4 years ago and

		year, %	ago, %	over, %
When you took a test (last time) before taking the blood sample, did they explain you why are they taking the blood and did they tell you about HIV?	They explained why, and they told me about HIV	60.6	40.7	75.9
	They only told me that they are taking a sample for HIV	31.9	43.7	12.0
	Neither	6.5	10.4	12.0
	I don't know	1.0	5.1	0.0
When they told you the result of the (latest) HIV test did they tell you about HIV?	They told me the result of the test and I was counseled	40.8	30.0	62.7
	They only told me the result of the test	50.3	56.5	25.4
	Neither	7.8	5.9	11.9
	I don't know	1.1	7.6	0.0

Out of the total number of respondents 6.9% took the last HIV test voluntarily during the last year and know their result⁸ (Figure 5), while 9.8% took the last HIV test during the last year and know their result. During the last year, one of ten young people aged 15-24 (10.3%) was tested for HIV.

Figure 5 HIV testing, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

⁸ The indicator was calculated based on recommendations *Family Health International 2004*

The HIV testing by consent during the last year with known result proved to be dependent on age group, civil status but also respondents' residence area. This indicator has registered a higher value among respondents aged 20-24 (12.9%) compared to the ones aged 15-19 (2.9%), among people that live or have ever lived in a couple (18.9%) and among youth from the Chisinau municipality (12.5%) (Table 15).

Table 15 Share of respondents who were tested of their consent at the last test during the last year, and who know the result of their latest test, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010

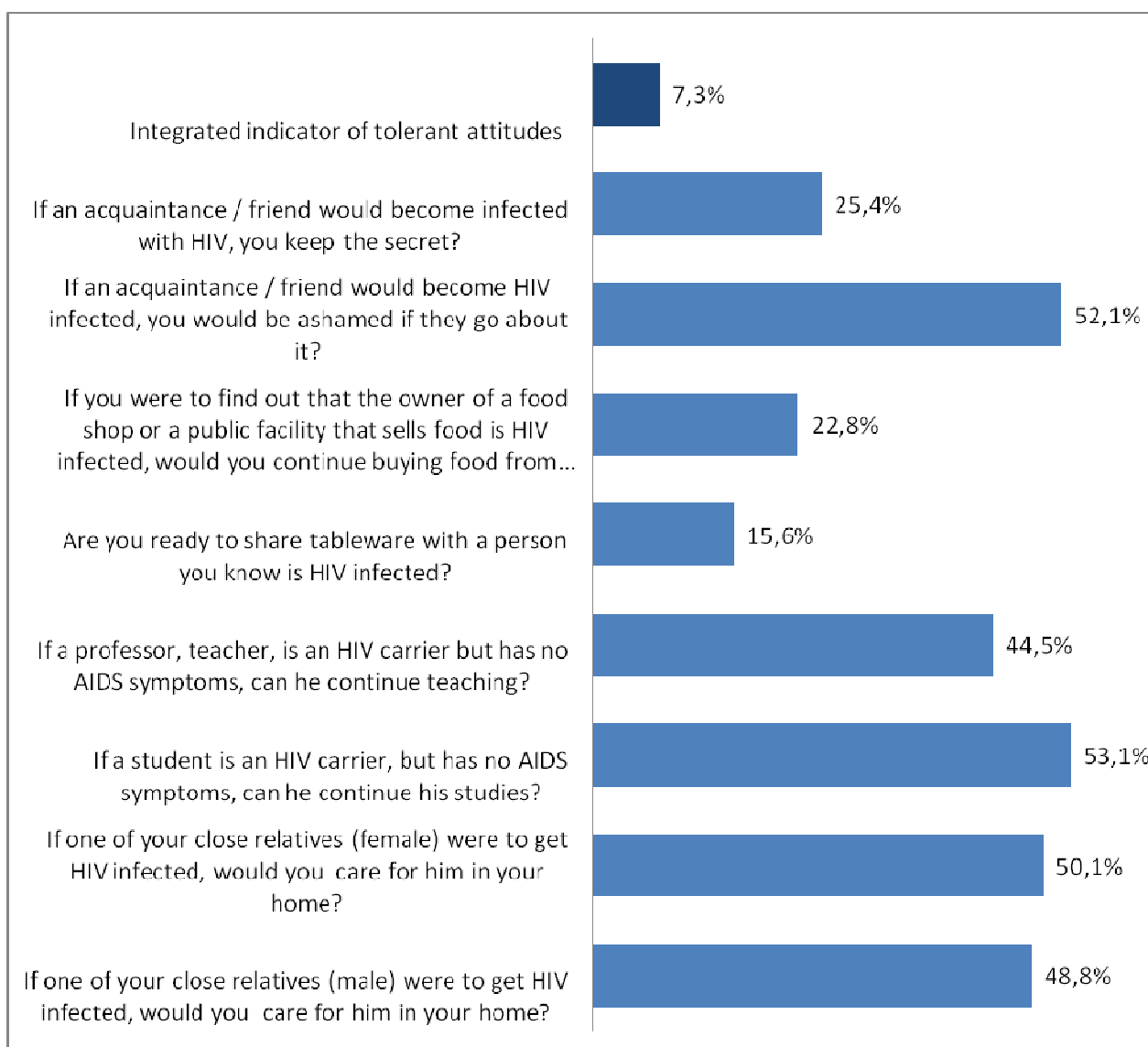
		Have been tested of their consent in last 12 months and know the result of the last test, %
General		6.9
Gender:	Male	5.2
	Female	8.5
Age:	15-19	2.9
	20-24	12.9
Civil status	Not married	4.5
	Are/were married	18.9
Type of residence:	Urban big	11.2
	Rural	5.0
	Urban small	7.1
Municipalities	Chisinau	12.5
	Balti	8.3

Attitudes towards people living with HIV

Only one of two respondents stated to be ready to take care for a relative at home if the latter would become HIV positive – in 48.8% of cases, if it were a male relative and 50.1 % of cases if it were a female relative. Of the whole sample, 53.1% think that if a student is HIV positive, but has no AIDS symptoms, s/he can continue her/his studies, 44.5% of respondents consider that a teacher (professor) who is HIV positive but shows no AIDS symptoms can continue to teach. The lowest level of tolerance was registered in case of the questions relating to eating from the same tableware and continuing to buy food from a place whose owner is HIV positive. Only 22.8% of respondents stated that they would continue buying food from a food shop or a public facility selling food, if they would find out that the owner of the facility is HIV positive. As regards eating from the same tableware, the share of tolerant answers is even smaller that for the previous question. Thus, of all young people interviewed, just 15.6% are ready to eat from the same tableware as an HIV positive person (Figure 6).

Two thirds of the respondents (65.4%) stated that they would prefer to keep in secret the HIV positive status of an acquaintance/friend, 25.7% would not. Of the sample, 45.5% of youth stated they would be ashamed if the HIV positive status of an acquaintance/friend would become known in their social network and 52.1% would not (Figure 6).

Figure 6. The tolerant attitudes towards people living with HIV, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

The combination in 2006 and 2008 respectively of questions expressing tolerance for people with an HIV positive status has offered the possibility to create an integrated indicator of tolerant attitudes. It includes the people with tolerant attitudes towards the ones living with HIV in their study environments (student or teacher), accepting to eat from the same tableware and accepting to buy food from a facility whose owner might be HIV positive. The value of this indicator for the general sample is 7.3%. In order to calculate the integrated indicator of tolerant attitudes according to UNAIDS guidelines⁹ the respondents that would tolerate an HIV positive teacher, who would agree to eat from the same tableware, will continue to buy food from a shop whose owner could be HIV positive, are willing to care at home for a close relative who is HIV infected (both male and female) and answered questions referring to secrecy negatively were taken into account. There were used two transaltions: would the respondents keep in secret the HIV status of an acquaintance/friend (scenario 1) and would the respondent be ashamed if the HIV positive status of an acquaintance/friend would become known in their social network (scenario 2). The first

⁹ http://www.unaids.org/en/media/unaids/contentassets/documents/document/2010/JC1768-Additional_Indicators_v2_En.pdf

scenario includes people who stated they would not keep the HIV positive status of a friend/acquaintance secret. In the second scenario, they are replaced by respondents who said they would not be ashamed if the HIV status of a friend/acquaintance would become known to others.

Table 16 The integrated indicator on tolerant attitudes towards people living with HIV, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Scenario 1 ¹⁰	Scenario 2 ¹¹	2006 and 2008
General		1.8	10.0	7.3
Gender:	Male	1.8	9.3	6.5
	Female	1.8	10.7	8.1
Age:	15-19	1.6	7.7	5.0
	20-24	2.0	13.6	10.7
Civil status	Not married	1.7	10.5	7.4
	Are/were married	1.9	8.2	6.6
Type of residence:	Urban big	4.7	20.2	15.4
	Rural	.9	5.0	4.1
	Urban small	.5	12.0	6.5
Municipalities	Chisinau	5.1	23.3	17.6
	Balti	4.0	10.1	7.7

A higher degree of tolerance is registered among respondents from big cities (especially the Chisinau municipality) (Table 16). There is an increased social distance towards the community of people living with HIV.

Sexual behavior

The analysis of the sexual behavior of youth participating in the study is presented separately for the general sample of youth aged 15-24 and for the sub-sample of youth aged 15-24 that were never married and didn't have a concubine type sex partner during the last 12 months. Sex partners were divided into four categories in the study questionnaire:

- Husband/wife and concubine type partners, with whom the respondents live/have lived in the same household during the last year;
- Permanent sex partners that were qualified by respondents as permanent sex partners, but who don't live/ did not live in the same household and were not paid for sex;
- Non-permanent sexual partners (casual, occasional), that were not husbands, concubine, that don't live/did not live in the same household and were not paid for sex;
- Commercial (paid) sexual partners who were paid for sex.

According to recommendations (*Family Health International 2004*) all sex partners that don't live/did not live in the same household and were not paid for sex, should be classified as non-permanent sexual partners. The application in 2006 of this classification of sexual partners proved that the respondents have wrongly interpreted definitions or have followed an own stereotype of perceiving partner types. Thus, in the 2008 and 2010 studies, compared to the first study (*Scutelnicu Otilia 2007*) a new category of partners was added – permanent sexual partners but who don't live in the same household with the respondents. This new category was created

¹⁰ idem

¹¹ idem

following the adjustments of the questionnaire to the characteristics of the target group (mostly sexually active, unmarried youth) and the result of applying the questionnaire in 2006.

As follows, in the permanent sex partners' category we included the partners with whom the respondent is engaged in a family type relationship (husbands and concubines), while in the non-permanent partners' category we included two types of partners – permanent ones, but who are not in a family type relationship (they don't live together) and casual ones.

General sample of youth aged 15-24

Of the sample, 55.2% of the youth had sex at least once during their lifetime, while 45.3% had sex in the last 12 months. Upon disaggregation, men have ever had sex more often, youth aged 20-24 have ever had sex more often, respondents from big cities have ever had sex more often than other groups (Table 17).

Table 17 Sexually active youth 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Have ever had sex, %	Have had sex in last 12 months, %	Number of sex partners in last 12 months		
				Mean	Median	SD
General		55.2	45.3	2.6	1.0	3.9
Sex:	Male	62.8	51.3	3.2	2	4.5
	Female	48.1	39.9	1.3	1	0.8
Age:	15-19	34.4	24.5	2.8	2	4.5
	20-24	87.3	77.3	2.5	1	3.4
Type of residence:	Urban big	68.0	57.4	2.6	1	5.3
	Rural	51.4	42.0	2.8	1	3.1
	Urban small	50.5	40.2	2.1	1	1.7
Municipalities	Chisinau	69.9	59.7	2.8	1	5.7
	Balti	58.6	48.9	1.9	1	3.2

As for types of sex partners, 18.8% of the sexually active youth¹² have had sex with permanent husband or concubine type partners, 20.7% with permanent partners who don't live in the same household with them, and 13.2% with casual sex partners.

Permanent partners (husbands/wives and concubines)

Sex with husband/wife or concubine type partners was reported during the past year by 26.2% of female respondents, this being three times more frequent than in the case of male respondents (10.8%). The share of those who reported having sex in the last year with partners who live in the same household increases with age: from 5.2% among youth aged 15-19 to 39.6% among youth aged 20-24 (Table 18).

The condom was used by 22.7% of respondents at the latest sexual contact with such a partner, while its consistent use during the last year (9.0%) and last month (9.8%) was reported even less often. Condom use is more frequent among youth aged 15-19 compared to the ones from an older age group. Another group with an increased use of condoms are the youth from Chisinau municipality – 43.8% have used a condom at the last sexual intercourse. At the opposite pole, we

¹² Have had sex in the last 12 months

notice the youth from the rural areas with just 15.3% of condom use at the last sexual intercourse and 3.6% of youth using it consistently, but also youth from the Balti municipality, with a pretty high level of condom use at last sexual intercourse – 38.9%, but a very small level of consistent use– 4.7% (in last 12 months and 6.3% in last month) (Table 18).

Table 18 Condom use with husband/concubine type sex partners, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Had husband/concubine type sex partners during the last 12 months, %	Have used condom at last sexual intercourse, %	Have used condoms consistently (always) during the last month, %	Have used condoms consistently (always) during the last year, %	Have had extramarital partners or extra-concubine partners in last 12 months, %
General		18.8	22.7	9.8	9.0	7.5
Sex:	Male	10.8	22.8	10.4	9.9	14.0
	Female	26.5	22.7	9.6	8.7	5.0
Age:	15-19	5.2	31.1	14.2	16.5	14.2
	20-24	39.6	21.0	8.9	7.5	6.1
Type of residence:	Urban big	18.4	42.1	27.3	24.0	10.5
	Rural	20.4	15.3	3.6	3.6	8.2
	Urban small	14.7	22.2	7.4	7.4	0.0
Municipalities	Chisinau	17.7	43.8	35.5	31.3	9.7
	Balti	18.3	38.9	6.3	4.7	17.4

From the total number of youth that reported sexual relations with a permanent partner that lives in the same household as them, 7.5% also had sex with other partners in the last 12 months. This is especially characteristic to men (14.0%) compared to women (5.0%), youth aged 15-19 (14.2%) compared to the other group (6.1%), youth from big cities (10.5%), especially in the Balti municipality (17.4%) (Table 18).

Non use of condom at last sexual intercourse is explained by respondents through the belief that this is not necessary (38.4%), the fact that using a condom is not enjoyed by respondents (25.8%). Another 17.0% of respondents that didn't use a condom at last sexual intercourse reported using another protection method.

Non-permanent sexual partners

The incidence of sexual intercourses with non-permanent sex partners does not include commercial partners. From the sample 13.2% have reported having sex with casual partners, another 20.7% - with permanent partners that don't live in the same household. The combination of these two categories of partners indicates differences based on respondents' gender, age group, type of residence and civil status.

Interviewed men reported intercourses with sex partners that don't live in the same household almost three times more often than women (44.4% and 16.5% respectively). Among youth aged 20-24, the value of the indicator is double (43.1%) than among youth aged 15-19 (21.3%). Marriage, obviously, involves decreasing the incidences of sex with partners from outside the marriage. People that are or were married have reported having sex with partners from outside their

households four times less (9.6%) compared to the ones that were not married (34.0%). And finally, by type of residence, the biggest value of the indicator is registered among the youth in the Chisinau municipality– 47.7%, the smallest one being the rural areas – 23.8% (Table 19).

Table 19 Ponderea tinerilor ce au avut parteneri sexuali permanenți neconcubini și ocazionali, numărul de parteneri, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Had permanent non concubine sex partners during the last 12 months, %	Number of non concubine permanent sex partners during the last 12 months			Had casual sex partners during the last 12 months, %	Number of casual sex partners during the last 12 months			Had any of these types of sex partners during the last 12 months, %
			Me an	Medi an	SD		Mea n	Me dian	SD	
General		20.7	2.6	1.0	3.9	13.2	3.9	2.0	5.1	29.9
Sex:	Male	26.2	3.2	2	4.5	25.8	4.0	3	5.0	44.4
	Female	15.7	1.3	1	0.8	1.4	1.0	1	1.0	16.5
Age:	15-19	13.5	2.8	2	4.5	10.6	4.0	3	6.0	21.3
	20-24	31.7	2.5	1	3.4	17.1	4.0	2	4.0	43.1
Type of residence:	Urban big	35.0	2.6	1	5.3	16.4	4.0	2	8.0	44.6
	Rural	15.0	2.8	1	3.1	11.5	4.0	3	4.0	23.8
	Urban small	19.6	2.1	1	1.7	14.1	3.0	2	2.0	29.3
Municipalities	Chisinau	37.5	2.8	1	5.7	18.2	4.0	2	8.0	47.7
	Balti	27.7	1.9	1	3.2	10.7	3.0	2	5.0	34.6

Men have had sex with a partner of this type (casual or permanent from outside the household) ten times more often than women in the last 12 months. Also, there is a higher percentage of respondents reporting sex with two or more partners in the case of the 20-24 age group, of unmarried youth, and those from Chisinau municipality (Table 20).

Table 20 Number of casual and permanent sex partners that don't live/didn't live together during the last year, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		1 sex non permanent sex partner in the last 12 months, %	2 or more non permanent sex partners during the last 12 months, %
General		16.6	13.2
Sex:	Male	19.2	24.6
	Female	14.1	2.3
Age:	15-19	10.5	10.9
	20-24	25.8	17.2
Civil status	Not married	18.7	15.0
	Are/were married	5.3	4.2
Type of residence:	Urban big	26,4	18,2
	Rural	12.8	11.2
	Urban small	15.2	14.0
	Chisinau	26.7	20.7
	Balti	26.2	8.5

The use of condoms with permanent non concubine partners is much lower compared to casual partners across all groups of respondents (Table 21).

Thus, every second respondent who reported having sex with non cohabitating permanent partners used condoms at last sex (53.2%). Consistent use of condoms during the last 30 days was reported by 28.6% of respondents and the consistent use during the last year – by 31.9% of respondents (**Error! Reference source not found.**). At last sex with casual partners in last 12 months, 84.0% of respondents used condoms. Every second (53.7%) consistently used condoms during the last 30 days and 59.6% used it consistently during the last year.

To be noted that female respondents reported a lower rate of condom use during intercourses with permanent outside of household partners (it is not the case of casual partners) compared to male respondents. Respondents from Balti reported the higher rate of condom use at last sex (64.5%) and the lowest consistent condom use (11.5% in last 30 days and 15.7% in last year). In case of intercourses with casual partners, respondents from Balti as well reported the lowest condom use rate.

Table 21 Condom use with non permanent sex partners, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Permanent non concubine partner			Casual partner		
		Have used condom at last sexual intercourse, %	Have used condoms consistently (always) during the last month, %	Have used condoms consistently (always) during the last year, %	Have used condom at last sexual intercourse, %	Have used condoms consistently (always) during the last month, %	Have used condoms consistently (always) during the last year, %
General		53.2	28.6	31.9	84.0	53.7	59.6
Sex:	Male	59.8	34.9	38.3	83.8	55.4	59.1
	Female	43.0	18.8	21.9	83.6	18.2	61.6
Age:	15-19	53.9	24.0	33.6	89.2	59.3	59.5
	20-24	52.7	31.6	30.7	78.9	48.3	59.6
Type of residence:	Urban big	52.2	20.4	24.8	78.4	49.1	52.8
	Rural	53.1	33.3	37.0	80.6	51.6	53.2
	Urban small	55.6	36.1	36.1	100.0	65.4	84.6
Municipalities	Chisinau	51.5	22.7	27.3	78.1	50.0	56.3
	Balti	64.5	11.5	15.7	75.7	32.4	40.5

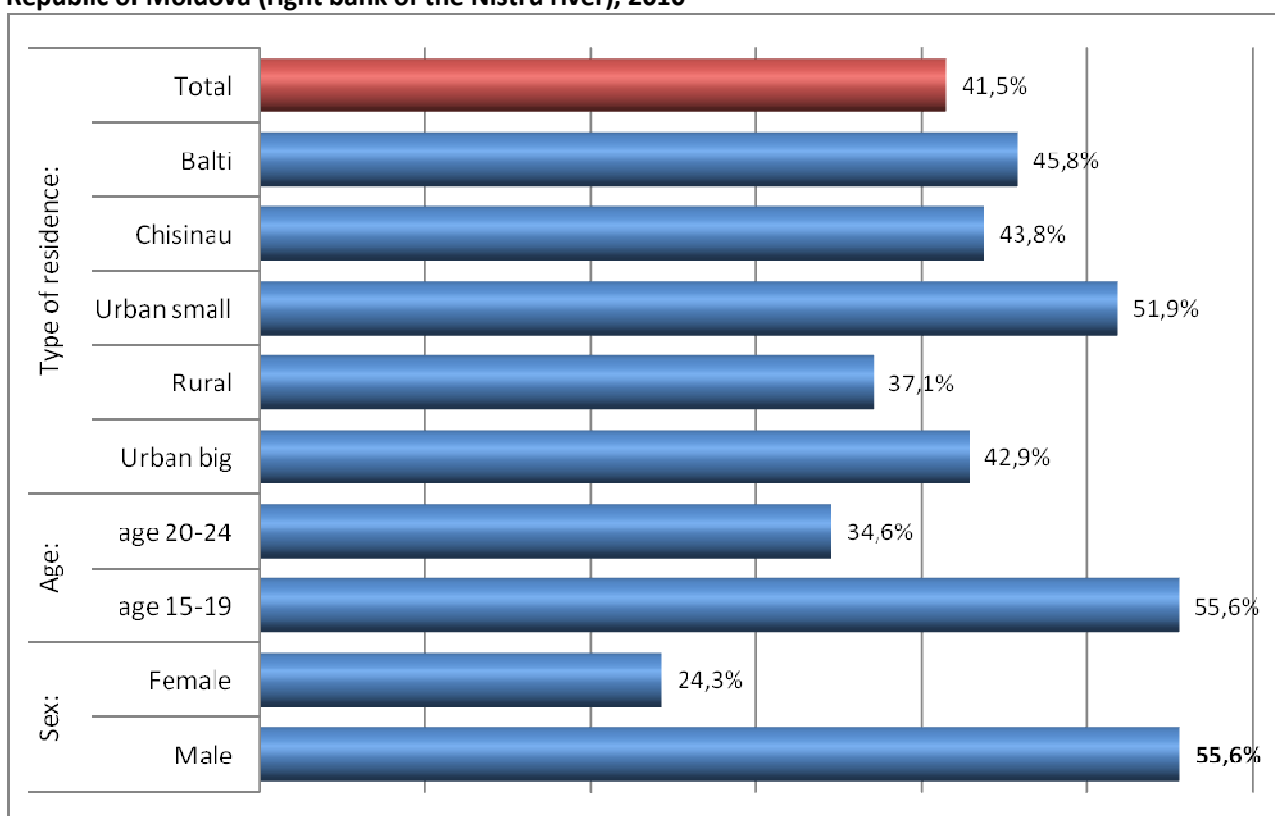
Commercial partners

From the general sample, 7 respondents declared having sex with commercial partners during the last year (0.6% of the general sample).

Condom use

Out of the youth that have had sex in the last 12 months (45.3% of the general sample), half reported using a condom during the last sexual intercourse, regardless of partner type (42.0%). There are differences across socio-demographic groups, although the variation is smaller than in the case of extramarital and extra-concubine sexual partners. Men reported the use of condom at last sex more often (55.6%) than women (24.3%). This might be explained by the fact that men have casual sexual intercourses much more often than women. In case of casual sex the condom is more frequently used than in case of permanent non concubine partner. During the last 12 months, every fourth man has had sex with this type of partners (25.8%), while in the case of women such practices are almost not reported (1.4%). Youth aged 15-19 have used the condom more often at the last sexual intercourse (55.6%) than the ones aged 20-24 (34.6%). Based on residence type, the highest level of condom use at last sex is registered among respondents from small towns (51.9%), the lowest level being registered in the rural areas (37.1%) (Figure 7).

Figure 7 Condom use at last sex regardless the type of sex partners, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

Differences can be observed upon disaggregation by type of sex partner, condom use rate at the last sexual contact and the consistent use during the last year and last month. The smallest of condom use at the last sex is in case of sex partners who live together with the respondent (24.1%). The biggest rate is registered among non-permanent (casual) sex partners (82.8%). Still, with the permanent partners who don't live together with the respondents, one of two respondents have used a condom at the last sex which makes up to 51.7% (Table 22). This confirms the necessity to divide the non permanent partner category in two separate categories. In the case of commercial partners, the number of registered cases is too small for any analysis.

The consistent use¹³ of condoms with casual partners during the last year was reported in 59.6% of cases, with permanent non-concubine partners in 31.9%, and in case of concubines, the rate drops by 9 percent. 9.7% of the youth with husbands/concubines have used the condom during the last 30 days, 28.6% - with permanent non-concubine partners, 53.7% - with casual partners (Table 22).

Table 22. Rate of condom use at last sex and consistently during the last month and last year, disaggregation by type of sex partner, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

	Husband/wife/concubine	Permanent non-concubine	Commercial	Casual
Condom use at the latest sexual encounter, %	23.3	53.7	82.3	83.7
Consistent condom use during the last year, %	9.0	31.9	64.6	59.6
Consistent condom use during the last 30 days, %	9.7	28.6	64.6	53.7

Subsample of unmarried youth and without permanent concubine type sexual partners during the last 12 months

Of the sub-sample, 42,6% percent have ever had sex. Disaggregating by gender, the male respondents have twice more frequently (56.5%) stated the sexual experience compared to female respondents (26.7%) (Table 23).

Table 23 Sexually active youth 15-24 and number of sex partners, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type sex partners for the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Have ever had sex, %	Have had sex in last 12 months, %	Number of sex partners in last 12 months		
				Mean	Median	SD
General		42.6	32.6	2.5	1.0	3.6
Sex:	Male	56.5	45.4	3.0	2	4.1
	Female	26.7	18.3	1.3	1	0.9
Age:	15-19	29.7	21.2	2.9	2	4.5
	20-24	76.5	62.8	2.2	1	2.4
Type of residence:	Urban big	57.3	46.3	2.6	1	5.2
	Rural	37.7	28.4	2.6	1	2.7
	Urban small	39.3	28.7	2.3	2	1.8
Municipalities	Chisinau	60.4	49.3	2.7	1	5.5
	Balti	47.7	36.1	1.9	1	3.5

Median age of sexual experience debut

Upon expressing the median age of the sexual experience debut¹⁴ the indicator regarding the sexual experience is used (the answer to the question whether they ever had sexual intercourse)

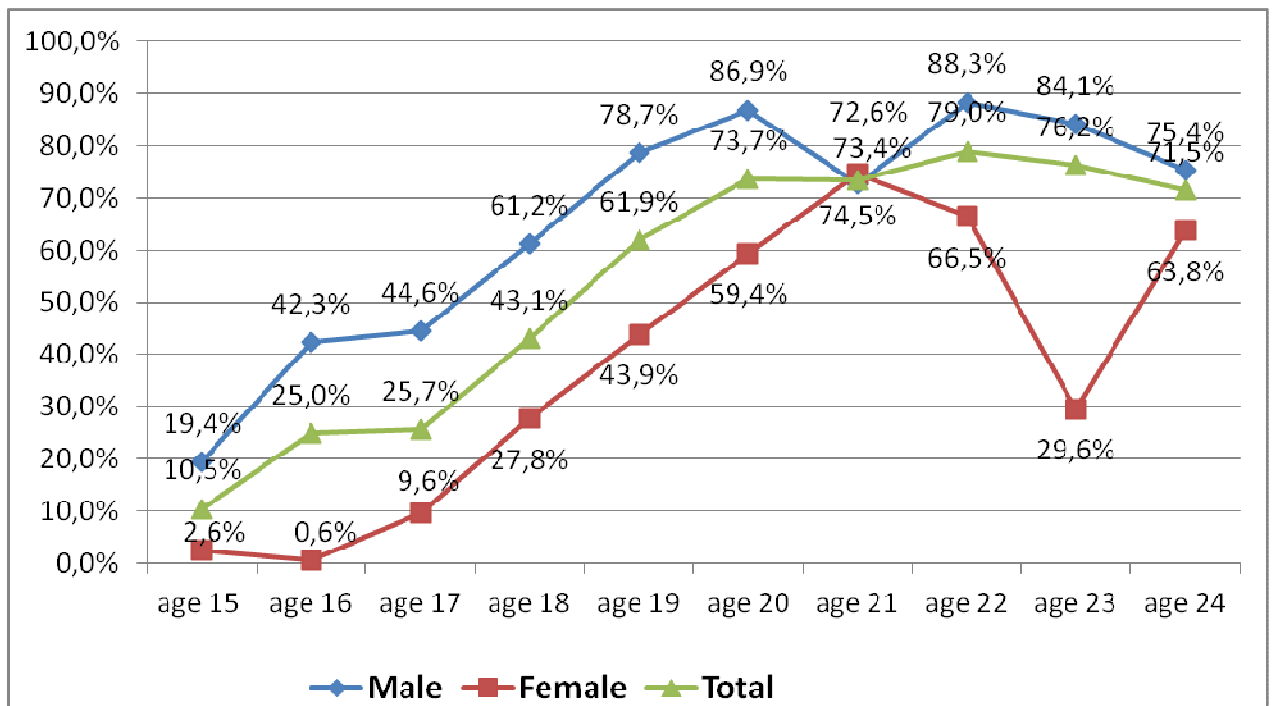
¹³In all sexual intercourses.

¹⁴ Indicator generated in accordance to *Family Health International 2004*

among respondents from the sub-sample of the ones that were never married and who had no concubine type sex partners during the past year. It is considered that in this category, the indicator is more sensitive to the changes in the age of the sexual experience debut, although it doesn't offer the full picture on the distribution of the studied population based on the age of the first sexual intercourse. The age at which the curve exceeds the level of 50% of respondents from the respective segment of age represents the median age of the sexual experience debut (Figure 8).

According to the study results, the median age of the first sexual intercourse of the sub-sample of respondents that were never married and had no concubine type sex partners in the last 12 months is 19, this being the age beginning with which, the number of respondents who declared ever having sex exceeds the number of respondents reporting lack of such experience. The separate analysis by gender outlines an earlier first sex experience in male respondents (age 18) compared to female respondents (age 20).

Figure 8 The median age of sexual experience debut of youth aged 15-24, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type sex partners for the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

The median age of sexual experience debut calculated based on the age at which respondents reported the first sexual intercourse is 17.0 years (mean – 21 years, standard deviation 3 years). To be noted the difference between males (average – 16 years, median – 21 years, standard deviation 3 years) and females average – 16 years, median – 21 years, standard deviation 3 years). The calculation of this value does not include respondents that never had sex. 14.3% of respondents reported the sexual experience debut age under 15.

Sexually active youth

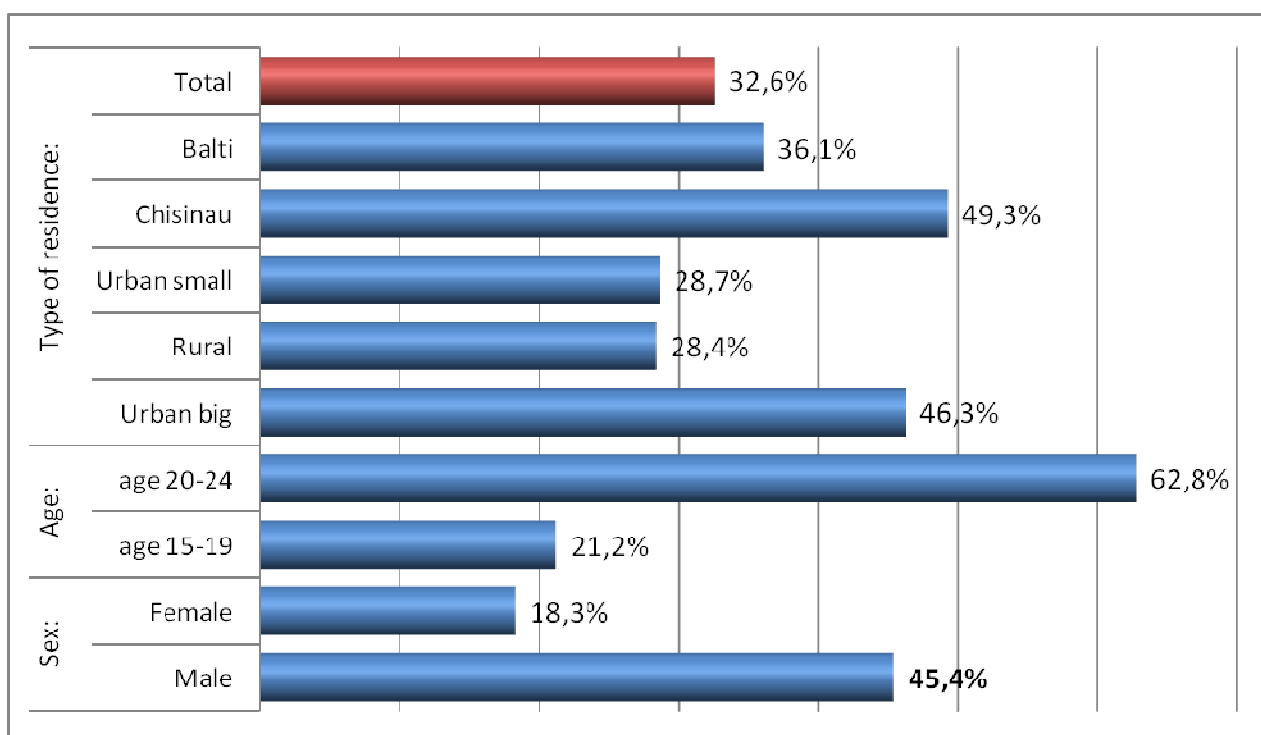
This indicator expresses the proportion of youth that have reported having sexual intercourse(s) in the last 12 months from the group that was never married and without concubine type sexual partners in the last year. From the sub-sample, 32.6% have stated having sex during the last year (

Figure 9).

Men registered a much higher value of the indicator (45.4%) compared to women (18.3%). Youth aged 20-24 reported three times frequently having sex in the last 12 months (62.4%) compared to those aged 15-19 (20.6%). Among the respondents from the Chisinau municipality, every second respondent reported having sex in the last 12 months (48.2%), such experiences being reported by every third respondent in the Balti municipality (38.7%), small cities (30.5%) and the rural areas (29.1%) (

Figure 9).

Figure 9 Sexually active youth, aged 15-24, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type partners during the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

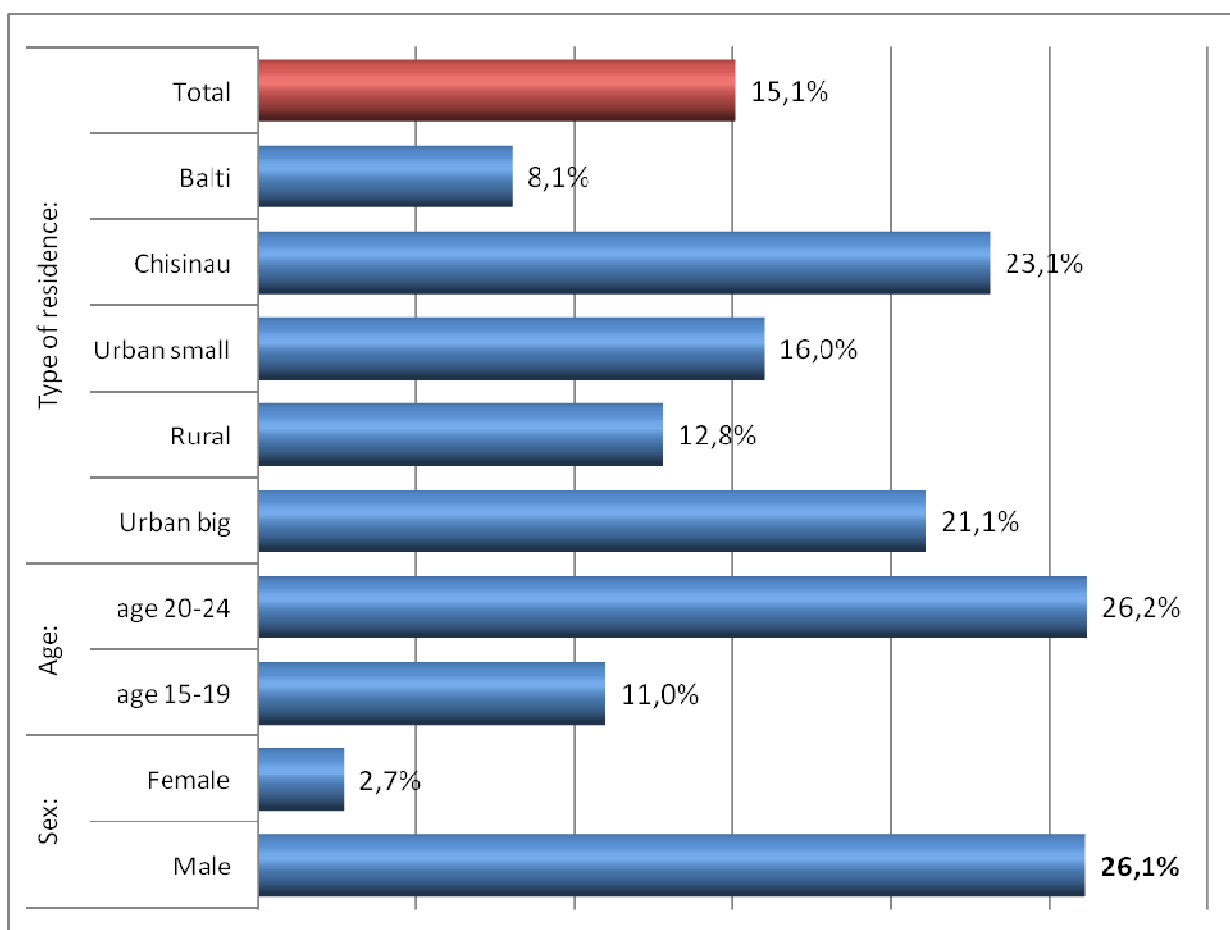

Multiple sex partners

For this indicator the number of never married respondents and without concubine type sexual partners during the last 12 months, who reported sexual intercourses with two or more partners during the last year was taken into account without making a difference between permanent partners that are not living in the same household, non-permanent and commercial sex partners. Thus, 15.1% of the sub-sample reported sex with two or more partners in the last 12 months. Male respondents about ten times more often (26.1%) compared to female ones (2.7 %), respondents aged 20-24 about three times more frequent (26.2%) compared to the ones aged 15-19 (11.0%)

have declared sex with multiple partners during the last 12 months. Based on residence type, the Chisinau municipality stands out with the biggest proportion of respondents with multiple partners (23.1%) and the Balti municipality with the smallest share of respondents with multiple partners (8.1%) (Figure 10).

Figure 10 Multiple sex partners in the last 12 months, youth aged 15-24, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type partners during the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

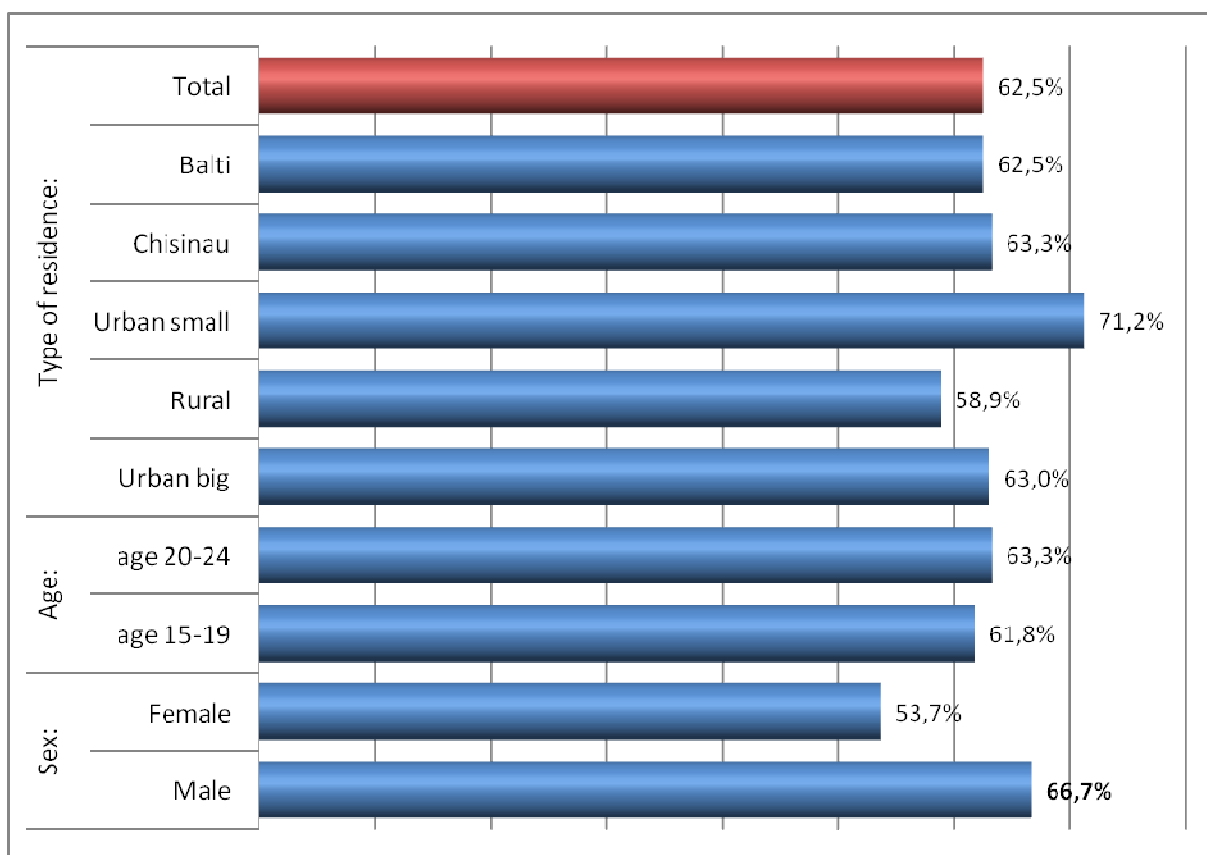

Condom use

Youth with sexual experience that were never married and had no concubine type sex partners in the last year were asked about using a condom at their first ever and last sexual intercourse.

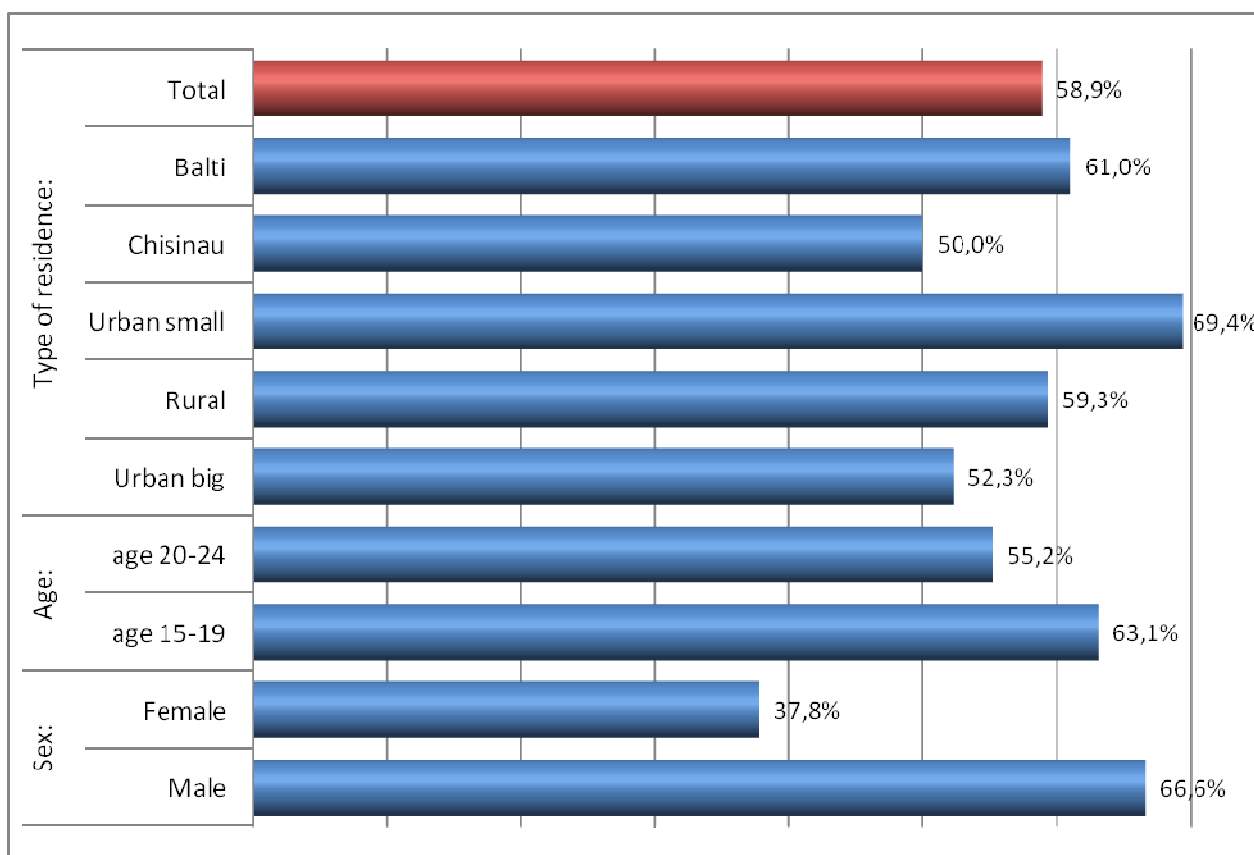
Thus, 62.5% have used a condom at their first ever sexual intercourse. The variation across groups emphasizes men and respondents from cities. In the case of the age groups, an inversion can be observed, the condom having been used at the first sexual intercourse more often by respondents aged 20-24 (63.3%) than by respondents aged 15-19 (Figure 11).

Figure 11 Condom use at the first sexual intercourse, youth aged 15-24, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type partners during the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

At the last intercourse in the last 12 months, 58.9% of sexually active youth reported using condoms. Men reported condom use at last intercourse more frequently (66.6%) than women (37.8%). Younger respondents reported using a condom at the latest intercourse more often (63.1%) than the respondents in the 20-24 years age group (55.2%). Upon disaggregation by residence area, the highest rate of condom use was reported by respondents from small towns (69.4%) (Figure 12).

Figure 12 Condom use at the latest sexual intercourse, reported by respondents, youth aged 15-24, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type partners during the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

Upon disaggregation by type of sexual partners, differences were observed in condom use rate at last intercourse and consistent use during the last month and last year. Rates of condom use at last intercourse are higher for non-regular (casual) sexual partners (83.4%). Consistent use¹⁵ of condoms during the last year with permanent nonconcubine partners was reported in 33.1%, and with casual partners in 56.2% of cases (Table 24).

Table 24 Condom use at the last sexual intercourse and consistency during the last year and last month, disaggregation by type of sex partners, youth aged 15-24, , sub-sample of youth that were never married and had no concubine type partners during the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

	Nonconcubine permanent	Commercial	Casual
Condom use at the latest sexual encounter, %	54.0	79.0	83.4
Consistent condom use during the last year, %	33.1	58.1	56.2
Consistent condom use during the last 30 days, %	28.6	58.1	52.6

¹⁵At all sexual intercourses

Substance use

Tobacco use

According to the survey results, 22.3% of the interviewed youth, were current tobacco smokers at the interview time, of which 21.5% smoked cigarettes, while, 0.8% smoked pipes (Table 25). 18% of the sample reported to be former tobacco smokers. Thus, the lifetime prevalence of tobacco smoking reached 40.3%. Males are more frequently smokers than females and have a higher lifetime prevalence of tobacco smoking. The current prevalence and lifetime prevalence increase along with the age of respondents. Variation based on residency area and civil status is not statistically significant.

Table 25 Prevalence of tobacco smoking, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Prevalence of current cigarettes smoking, %	Prevalence of current pipes smoking, %	Overall current tobacco smoking prevalence, %	Lifetime prevalence of tobacco smoking, %
General		21.5	0.8	22.3	40.3
Sex:	Male	35,8	1,5	37,3	65.5
	Female	8,1	0,3	8,4	20.0
Age:	15-19	15,1	0,8	15,9	32.5
	20-24	31,5	0,9	32,4	53.1
Civil status	Not married	21,4	0,5	21,9	39.6
	Are/were married	23,0	2,7	25,7	44.6
Type of residence:	Rural	20,0	0,4	20,4	44.6
	Urban small	22,8	1,6	24,4	41.8
	Urban big	24,2	1,3	25,5	37.7
Municipalities	Chisinau	25,0	1,1	26,1	53.8
	Balti	23,6	2,0	25,6	35.3

Based on the number of cigarettes smoked per day respondents are distributed into three large groups. One third (31.9%) smoke five cigarettes a day, every fourth respondent (24.5%) smokes between 5 and 10 cigarettes daily, and another third (32.3%) smoke between 10 and 20 cigarettes per day. Every tenth (8.5%) of current smokers smoke more than a standard pack (more than 20 cigarettes) per day. There are less heavy smokers in the Balti municipality. Males, respondents from the 20-24 age group and the unmarried respondents smoke, on average, more cigarettes per day (Table 26).

Table 26 Distribution by the number of cigarettes smoked daily, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Up to 5 cigarettes /1 pipe a day, %	5 to 10 cigarettes / up to 3 pipes a day, %	10 to 20 cigarettes/over 3 pipes a day, %	Over 20 cigarettes a day, %	Respondents find it hard to answer, %	No answer, %
General		31.9	24.5	32.3	8.5	0.9	1.9
Sex:	Male	29.3	23.3	36.8	9.5	1.2	0.0

	Female	41.7	28.6	15.5	4.7	0.0	9.5
Age:	15-19	40.8	21.3	30.2	1.2	2.1	4.3
	20-24	25.1	27.0	33.9	14.0	0.0	0.0
Civil status:	Not married	29.7	23.6	35.2	8.1	1.1	2.3
	Are/were married	42.0	27.0	20.7	10.3	0.0	0.0
Type of residence:	Rural	33.3	25.2	34.2	5.4	0.9	0.9
	Urban small	31.1	22.2	31.1	13.3	0.0	2.2
	Urban mare	29,9	25,0	29,6	10,5	1,7	3,4
	Chisinau	26.1	23.9	32.6	13.0	2.2	2.2
	Balti	41.3	33.8	22.6	2.3	0.0	0.0

Alcohol use

Of the sample, 73.6% have used alcohol during the last 12 months. This proportion is smaller among female respondents (65.9%) and among youth aged 15-19 (68.5%) (Table 27).

Table 27 Last year prevalence of alcohol use; youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

		Last year prevalence of alcohol use, %
General		73.6
Sex:	Male	81.9
	Female	65.9
Age:	15-19	68.4
	20-24	81.5
Civil status	Not married	74.1
	Are/were married	72.7
Type of residence:	Rural	73.6
	Urban small	72.8
	Urban mare	74.2
Municipalities	Chisinau	77.3
	Balti	63.7

Almost every second respondent (45.5%) used alcohol once a month or less, a third (33.5%) consuming it two or four times a month; 16.7% used alcohol more often than on a weekly basis (2-3 times per week) while the share of respondents who used alcoholic beverages on daily basis reached 3.5% of the sample. Once again, men and youth aged 20-24 use alcohols more frequently. For instance, 6.0% of men have used alcohol 4 times a week or even more often compared to only 0.7% of women. In case of youth aged 20-24 this percent is 5.0%, more than twice bigger than in the other group (2.3%) (Table 28).

Table 28 Frequency of alcohol use in the last 12 months, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

	4 times a week and more, %	2 or 3 times a week, %	2 or 4 times a month, %	Once a month or less often, %	I don't know, %	No answer, %

General		3.5	16.7	33.5	45.5	0.4	0.4
Sex:	Male	6.0	20.9	39.8	32.8	0.3	0.3
	Female	0.7	11.9	26.3	60.0	0.6	0.6
Age:	15-19	2.3	11.6	33.9	51.7	0.3	0.2
	20-24	5.0	23.3	33.0	37.4	0.6	0.6
Civil status	Not married	3.3	16.9	33.6	45.4	0.4	0.3
	Are/were married	4.4	16.2	32.6	45.1	0.9	0.9
Type of residence:	Rural	4.5	18.1	31.5	44.9	0.2	0.7
	Urban small	2.2	10.4	40.0	45.9	1.5	0.0
	Urban mare	2.1	18.4	33.1	46.4	.1	0.0
Municipalities	Chisinau	2.1	18.9	33.6	45.5	0.0	0.0
	Balti	2.7	12.7	34.1	50.1	0.5	0.0

In the same time we suspect that the previous indicator underestimates the actual frequency of alcohol use among the population aged 15-24. This is because the question "Did you use any of the alcoholic beverage in the past 30 days?" was answered affirmatively by 76.3% of respondents (Table 29). The variation based on socio-demographic characteristics although existent, is lower than the indicator on the alcohol use frequency. Thus, 81.5% of men and 70.4% of women stated they had used alcohol in the past 30 days. A similar proportion can be observed based on age - 80.8% among youth aged 20-24 and 72.9% - among youth aged 15-19. There were no significant differences based on marital status, while the share of positive answers based on residence types fall within the range of 72.7% affirmative answers in rural areas and 86.7% in Chisinau municipality.

Table 29 Last month prevalence of alcohol use, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

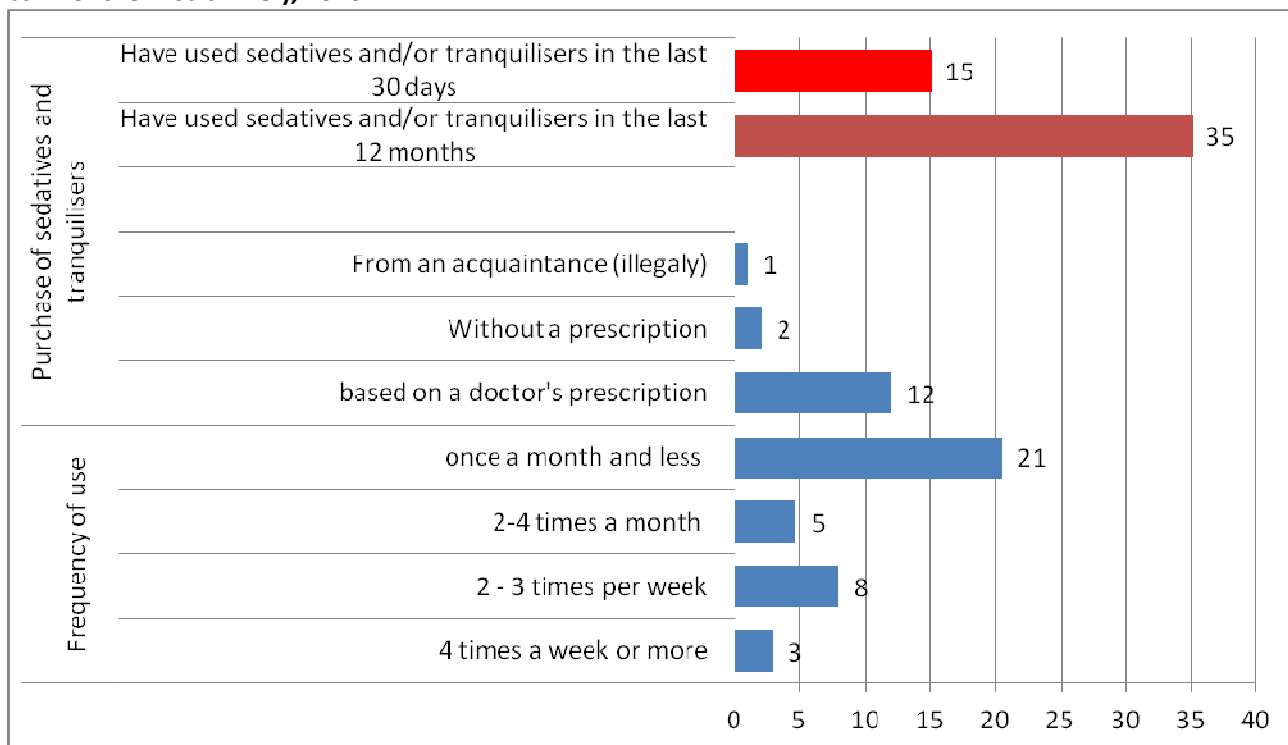
		Last month prevalence of the alcohol use, %	
General		76.3	
Sex:	Male	81.5	
	Female	70.4	
Age:	15-19	72.9	
	20-24	80.8	
Civil status	Not married	76.0	
	Are/were married	78.0	
Type of residence:	Rural	72.7	
	Urban small	75.6	
	Urban big	85,2	
Municipalities	Chisinau	86.7	
	Balti	78.0	

Sedative and tranquillizer use

From the total number of respondents, 35 (which makes up to 2.8% of the sample) have reported using sedatives and/or tranquilizers during the past 12 months (Figure 13). Most of the users (21 out of 35) consumed once a month or less, only three persons reported that they consumed four times a week or more; eight people reported consuming 2-3 times a week and others 5 used 2 - 4 times a month. From the total number of users, 15 persons, or 1.2% of the sample have used

sedatives and/or tranquilizers within the 30 days. The vast majority of those who said they had used sedatives and tranquilizers in the past 12 months have done it once a month or more frequently (21 out of 36 people). Last time they had used sedatives and tranquilizers respondents reported that they had purchased them from a pharmacy on a prescription (12 of 15 people), two persons purchased them without a prescription and a person has obtained them from a private individual.

Figure 13 Prevalence of sedative and tranquiliser use, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

Illegal drug use

The respondents have been asked a series of questions related to illegal drug use. The distribution of answers to questions on illicit drugs is shown in the Table 30.

Table 30 Prevalence of illegal drug use, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010

	Marijuana or Hashish	Ecstasy	Amphetamines	Methamphetamines	Heroin	Opium	Cocaine	LSD
Do you know anyone that uses... %	11.5	4.5	1.1	0.5	1.0	2.0	0.8	0.7
Did you ever try... %	4.9	1.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Did you use...in the last 12 months, %	2.3	0.6	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
Did you use...in the last 30 days, %	1.1	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

The highest value of the lifetime prevalence of use was registered for marijuana and hashish (4.9%), followed by ecstasy. The prevalence for the remaining types of illicit drugs is much lower.

Conclusions

This report presents findings on the study measuring the knowledge, attitudes and practices of the youth aged 15-24 on HIV / AIDS, STIs and use of psychotropic substances.

Knowledge

- There is a high level of awareness on HIV: 97.4% of young people having stated that they have heard about HIV. But the knowledge about HIV/AIDS continues to be fragmented - only 38.2% of young respondents answered the whole set of questions on knowledge about HIV correctly, and 66.3% responded correctly to the set of questions about HIV prevention methods. Youth in rural areas and the ones aged 15-19 show a lower level of awareness regarding HIV;
- The awareness on the sexually transmitted infections concept is also high, albeit smaller than in the case of HIV. 92.5% of respondents reported having heard of STIs. In this case we can also notice that that substantial knowledge is limited, which is because most respondents were unable to indicate at least one sign of STIs in women or men;
- From the total number of youth interviewed, 98% have heard about condoms, 84.5% say that the correct use of condoms can prevent an unwanted pregnancy, 71.9% believe that their use can prevent STIs, while HIV infection can be prevented through condom use according to 75.9% of respondents; Youth from rural areas and the Balti municipality have proved a low level of knowledge on condoms as a means of protection;

Testing and counseling

- The availability of HIV testing is not well known for most of youth. Only one in two respondents were sure that they could take such a test in their locality(district) of residence;
- The coverage of young people with HIV testing services is low (11.9%). Only one in five young people aged 15-24 have ever been tested for HIV (19.2%). More than half of them (55.3%) were tested last year;
- In the same time, the study ascertained an increase in the share of tests accompanied by counseling. The proportion of tests performed with pre-test counseling in the last year is 50% higher than in the case of those carried out 2-3 years ago. Positive trends can also be observed regarding post-test counseling;

Attitudes

- Youth aged 15-24 are still a community with reserved attitudes toward the PLWH. The integrated index of attitudes amounts to 7.3%, the highest proportions of tolerance being reflected by indicators like the availability to eat from the same tableware as a HIV positive person, as well as the willingness to buy food from a store owned by a PLWH;

Sexual behavior

- From the general sample 55.2% had sex at least once in their lifetime, out of which 45.2% had sex in the last 12 months. One of five respondents (20.7%) which have had sex in the last 12 months has had such relations with permanent partners that don't live together with them, while 13.2% with casual sex partners;
- Just one in two young people (53.7%) reported that during the last sexual intercourse with regular non-concubine sex partners, they have used a condom. For young people who have had sexual intercourse with casual sexual partners, the share of those who used condoms was higher - 83.7%;
- In the sub-sample of young people who were never married and had no concubine type sexual partners 32.6% reported having had sex during the last year.
- 15.1% of this group's youth have had sex with 2 or more sex partners in the last 12 months;
- One in two (54%) unmarried young people with no concubines have used a condom at the last sexual intercourse with a permanent sex partner from outside the household. The condom was used by 83.4% of the youth at last sex with casual partners.

Tobacco, alcohol and substance use

- The prevalence of smoking is 22.3% being higher among males and in 20-24 age group;
- 73.6% of the interviewed have used alcohol at least once in the last 12 months, 76.3% of them have consumed alcohol in the last 30 days.
- 2.8% of the interviewed youth have reported using tranquilizers or sedatives during the last 12 months
- 4.9% of the youth have tried marijuana or hashish during their lifetime, 2.3% in the last 12 months and 1.1% in the last 30 days. Ecstasy use is also prominent – 1.2% tried it at least once.

Study limitations

Despite efforts by the implementation group, this study has methodological limitations that may affect the accuracy of performed measurements. All the information was self-reported, thus being prone to errors of recall and social desirability. The survey questionnaire contained questions aimed at highly sensitive subjects such as the intimate life of respondents and consumption of psychotropic substances; therefore it is possible that young people may have given answers that would be more in accordance with social norms.

Comparison of 2006/2008/2010 results

Applying the same data collection tool and sampling methods allows the comparison of most results of the studies conducted in 2006, 2008 and 2010. The values of key indicators for all three surveys - 2006 (*Scutelnicuic Otilia 2007*), 2008 (*Scutelnicuic Otilia 2008*) and 2010 are presented in the comparative table (Table 31).

According to the survey conducted in 2010, compared with 2008, there was a decrease in the level of knowledge about condoms. Thus, the difference between the integrated indicator of knowledge about condoms has declined by 10.1% (the value being 63.5% in 2008 and 53.4% in 2010, respectively), approaching the indicator value registered in 2006 - 51.9%. The difference between 2008 and 2010 exceeds the limits of the summation of the sampling error of the studies.

There was a significant decrease of the recorded value of the indicator on condom use at the last intercourse with a non-permanent partner from the sub-sample of young, unmarried people that had no concubine type sex partner in the last 12 months. Its value was registered at 60.7% in the present study, which is 8.1% less than in 2008.

The prevalence of alcohol use during the last 30 days has risen significantly, from 61.3% to 76.3%.

There were no significant differences in the level of STI knowledge, the indicator of HIV testing by own consent and the indicator of tolerant attitudes towards HIV positive people (the integrated indicator of tolerant attitudes).

Table 31. Comparative table of key indicators, knowledge attitudes and practices referring to HIV/AIDS and use of psychotropic substances

Indicator	2006	2008	Δ	Comments	2010	Δ	Comments
Integrated indicator of HIV/AIDS knowledge, %	26.0	40.8	+ 14.8	Significant, exceeds sum of standard study errors	38.2	-3	Insignificant, in the limits of the standard study error
Integrated indicator of knowledge about condoms, %	51.9	63.5	+11.6	Significant, exceeds sum of standard study errors	53.9	-9.6	Significant, exceeds sum of standard study errors
Indicator of HIV testing by own accord, %	5.0	6.0	+1.0	Insignificant, in the limits of the standard study error	6.9	0.6	Insignificant, in the limits of the standard study error
Integrated indicator of tolerant attitudes, %	8.0	7.4	- 0.6	Insignificant, in the limits of the standard study error	7.3	-0.1	Insignificant, in the limits of the standard study error
Knowing at least one STI sign, %	48.0	47.8	- 0.2	Insignificant, in the limits of the standard study error	37.2	-10.6	Significant, exceeds sum of standard study errors
Multiple sex partners (2 and more), general sample	9.75	15.9	-	In 2006 there was a misinterpretation of the sexual partners definitions, which could have caused the under-reporting of non-permanent partners.	13.2	-2.7	Insignificant, in the limits of the standard study error
Sexually active youth, sub-sample of unmarried youth and who did not have a concubine type partner in the last 12 months, %	21.6	32.9	-	In 2006 there was a misinterpretation of the "sexual partners" definitions, which could have caused the under-reporting of non-permanent partners.	32.6	-0.3	Insignificant, in the limits of the standard study error
Median age of sexual experience debut, sub-sample of unmarried youth and who did not have a concubine type partner in the last 12 months, %	20	19	-1	Insignificant. In the sample of the study carried out in 2006, beginning with 19 years, the number of respondents per age was below 100, which causes intermittences and reduces representativeness.	19	0	Insignificant, in the limits of the standard study error
Condom use at last sexual intercourse with a non-permanent partner,	75.0	70.8	- 4.2	Insignificant, in the limits of the standard study error. Reduced	58.9	-10.9	Significant, exceeds sum of standard study

Indicator	2006	2008	Δ	Comments	2010	Δ	Comments
sub-sample of unmarried youth and who did not have a concubine type partner in the last 12 months, %				comparability due to the modification of the questionnaire in 2008, following the result of application in 2006.			errors
Prevalence of tobacco use at the moment of the interview, %	23.5	22.8	-0.7	Insignificant, in the limits of the standard study error.	22.3	-0.5	Insignificant, in the limits of the standard study error
Prevalence of alcohol use in the last 30 days, %	53.9	61.3	+ 7.4	Significant, exceeds sum of standard study errors	76.3	15	Significant, exceeds sum of standard study errors
Prevalence of marijuana and hashish use in the last 12 months, %	2.9	2.3	-0.6	Insignificant, in the limits of the standard study error.	2.3	0	Insignificant, in the limits of the standard study error

List of figures

Figure 1. Percentage of correct answers to questions about the knowledge of HIV/AIDS among youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010.....	12
Figure 2 The integrated HIV knowledge indicator and the correct knowledge on the methods of HIV prevention disaggregated by gender and type of environment, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010	14
Figure 3 Knowledge of the clinical symptoms of STIs, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010.....	16
Figure 4 Correct answers to questions referring to knowledge about condoms as a method of prevention (protection), youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	20
Figure 5 HIV testing, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	23
Figure 6. The tolerant attitudes towards people living with HIV, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	24
Figure 7 Condom use at last sex regardless the type of sex partners, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	31
Figure 8 The median age of sexual experience debut of youth aged 15-24, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type sex partners for the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	33
Figure 9 Sexually active youth, aged 15-24, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type partners during the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	34
Figure 10 Multiple sex partners in the last 12 months, youth aged 15-24, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type partners during the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	35
Figure 11 Condom use at the first sexual intercourse, youth aged 15-24, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type partners during the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	36
Figure 12 Condom use at the latst sexual intercourse, reported by respondents, youth aged 15-24, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type partners during the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	37
Figure 13 Prevalence of sedative and tranquiliser use, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010.....	41

List of tables

Table 1 Structure of the sample, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010.....	8
---	---

Table 2. The socio-demographic structure of the population included in the study, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010.....	10
Table 3. The proportion of affirmative answers to the question „Have you ever heard of HIV/AIDS?”, youth aged 15-24, national sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010.....	11
Table 4. The proportion of affirmative answers to the question „Do you know anyone who is HIV positive or has deceased from AIDS?”, youth aged 15-24 ani, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010	11
Table 5 The HIV/AIDS integrated knowledge indicator and correct knowledge of the methods to prevent the HIV transmission, youth aged 15-24, general sample, % Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010	13
Table 6 Correct answer to questions on HIV knowledge, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010.....	15
Table 7 Have ever heard of STIs (affirmative answers), youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010.....	16
Table 8 Prevalence of abnormal genital discharges/ulcerations during the last 12 months, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010	17
Table 9 The share of respondents who have ever heard of condoms, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	18
Table 10 The share of correct answers to questions referring to knowledge about condoms as a method of prevention (protection), youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	18
Table 11 The integrated indicator of knowledge about condoms, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	20
Table 12 The distribution of answers to questions on the possibility to take an HIV test and testing per se, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	21
Table 13. HIV testing: period, motivation, counseling, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010.....	22
Table 14. Pre- and post-test counseling by the period of the last HIV test, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010.....	22
Table 15 Share of respondents who were tested of their consent at the last test during the last year, and who know the result of their latest test, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru River), 2010.....	24
Table 16 The integrated indicator on tolerant attitudes towards people living with HIV, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	26
Table 17 Sexually active youth 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	27
Table 18 Condom use with husband/concubine type sex partners, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	28
Table 19 Ponderea tinerilor ce au avut parteneri sexuali permanenți neconcubini și ocazionali, numărul de parteneri, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010.....	29
Table 20 Number of casual and permanent sex partners that don't live/didn't live together during the last year, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	29
Table 21 Condom use with non permanent sex partners, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	30

Table 22. Rate of condom use at last sex and consistently during the last month and last year, disaggregation by type of sex partner, youth aged 15-24, general sample, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	32
Table 23 Sexually active youth 15-24 and number of sex partners, sub-sample of youth that were never married and had no concubine type sex partners for the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010.....	32
Table 24 Condom use at the last sexual intercourse and consistency during the last year and last month, disaggregation by type of sex partners, youth aged 15-24, , sub-sample of youth that were never married and had no concubine type partners during the last 12 months, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010.....	37
Table 25 Prevalence of tobacco smoking, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	38
Table 26 Distribution by the number of cigarettes smoked daily, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010.....	38
Table 27 Last year prevalence of alcohol use; youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010.....	39
Table 28 Frequency of alcohol use in the last 12 months, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	39
Table 29 Last month prevalence of alcohol use, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010.....	40
Table 30 Prevalence of illegal drug use, youth aged 15-24, %, Republic of Moldova (right bank of the Nistru river), 2010	41
Table 31. Comparative table of key indicators, knowledge attitudes and practices referring to HIV/AIDS and use of psychotropic substances.....	46

References

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction 2002, Handbook for surveys on drug use among the general population, EMCDDA, Lisbon.

Family Health International 2004, Behavior Surveillance Surveys: Guidelines for Repeated Behavioral Survey in Population at Risk for HIV Family Health International, Arlington.

National Bureau of Statistics. Statistical Yearbook of the Republic of Moldova. 1-738. 20-6-2008. Chisinau, Statistica.

Ref Type: Serial (Book, Monograph)

Scutelnicu Otilia. Cunostintele, Atitudinile si Practicile tinerilor referitor la HIV/SIDA. Studiul de evaluare. Raport final. 1-71. 2007. Chisinau, Rolsi-Media SRL.

Ref Type: Serial (Book, Monograph)

Scutelnicu Otilia. Cunostintele, Atitudinile si Practicile tinerilor referitor la HIV/SIDA. Studiul de evaluare. Raport final. 1-80. 2008. Chisinau, MultiArt.

Ref Type: Serial (Book, Monograph)